ព្រះរាជក្រម

នស/រកម/០១១៦/០០១

យើង

ព្រះករុណាព្រះបាទសម្តេចព្រះបរមនាថ នរោត្តម សីហមុនី
សមានភូមិជាតិសាសនា រក្ខតខត្តិយា ខេមរារដ្ឋរាស្ត្រ ពុទ្ធិន្ទ្រាធរាមហាក្សត្រ
ខេមរាជនា សម្ពោហនាស កម្ពុជឯករាជរដ្ឋបូរណសន្តិ សុភមង្គលា សិរីវិបុលា
ខេមរាស្រីពិរាស្ត្រ ព្រះចៅក្រុងកម្ពុជាធិបតី

- បានទ្រង់យល់រដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានទ្រង់យល់ព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០៩១៣/៩០៣ ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៣ ស្តីពីការតែងតាំងរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានទ្រង់យល់ព្រះរាជក្រមលេខ ០២/នស/៩៤ ចុះថ្ងៃទី២០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៩៤ ដែលប្រកាសឲ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
- បានទ្រង់យល់ព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០១៩៦/១៦ ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៩៦ ដែលប្រកាសឲ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម
- បានទ្រង់យល់សេចក្តីក្រាបបង្គំទូលថ្វាយរបស់សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ប្រកាសឲ្យប្រើ

ច្បាប់ស្តីពីការអនុម័តយល់ព្រមលើពិធីសារសម្រាប់ធ្វើវិសោធនកម្មកិច្ចព្រមព្រៀងម៉ារ៉ាកេស ស្តីពីការបង្កើតអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក ដើម្បីបញ្ចូលកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីកិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្មទៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ១ក នៃកិច្ចព្រមព្រៀងម៉ារ៉ាកេស ដែលរដ្ឋសភាបានអនុម័តកាលពីថ្ងៃទី១៦ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៥ នាសម័យប្រជុំរដ្ឋសភាលើកទី៥ នីតិកាលទី៥ ហើយដែលព្រឹទ្ធសភាបានពិនិត្យចប់សព្វគ្រប់លើទម្រង់និងគតិច្បាប់នេះទាំងស្រុងកាលពីថ្ងៃទី២៥ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៥ នាសម័យប្រជុំជាវិសាមញ្ញ នីតិកាលទី៣ ហើយដែលមានសេចក្តីទាំងស្រុងដូចតទៅ ៖

ច្បាប់
ស្តីពី
ការអនុម័តយល់ព្រមលើពិធីសារ សម្រាប់ធ្វើវិសោធនកម្មកិច្ចព្រមព្រៀងម៉ារ៉ាកេស ស្តីពីការបង្កើតអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក ដើម្បីបញ្ចូលកិច្ចព្រមព្រៀង ស្តីពីកិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្មទៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ក នៃកិច្ចព្រមព្រៀងម៉ារ៉ាកេស

មាត្រា ១.-

អនុម័តយល់ព្រមលើពិធីសារសម្រាប់ធ្វើវិសោធនកម្មកិច្ចព្រមព្រៀងម៉ារ៉ាកេស ស្តីពីការបង្កើតអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក ដើម្បីបញ្ចូលកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពី កិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្មទៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ក នៃកិច្ចព្រមព្រៀងម៉ារ៉ាកេស ដែលបានអនុម័តដោយអគ្គក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក កាលពីថ្ងៃទី ២៧ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៤ នៅទីក្រុងហ្សឺណែវ នៃប្រទេសស្វីស ហើយដែលមានអត្ថបទទាំងស្រុងភ្ជាប់មកជាមួយនេះ ។

មាត្រា ២.-

រាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាត្រូវបន្តរាល់នីតិវិធី ដើម្បីអនុវត្តពិធីសារនេះ ។

មាត្រា ៣.-

ច្បាប់នេះ ត្រូវបានប្រកាសជាការប្រញាប់ ។

ធ្វើនៅព្រះបរមរាជវាំង ថ្ងៃទី ១៤ ខែ មករា ឆ្នាំ២០១៦

ព្រះហស្តលេខា និងព្រះរាជលញ្ឆករ

ករស. ១៦០១. ០៤១

នរោត្តម សីហមុនី

បានយកសេចក្តីក្រាបបង្គំទូលថ្វាយព្រះមហាក្សត្រ
សូមឡាយព្រះហស្តលេខា
នាយករដ្ឋមន្ត្រី
ហត្ថលេខា
សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន

បានយកសេចក្តីគោរពជម្រាបជូន
សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន នាយករដ្ឋមន្ត្រី
ទេសរដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម
ហត្ថលេខា
ស៊ុន ចាន់ថុល

លេខ: ៤៥ ស.ណ
សំណៅដែលមានតម្លៃជាការចែកផ្សាយ
រាជធានីភ្នំពេញ ,ថ្ងៃទី ១៤ ខែ មករា ឆ្នាំ២០១៦
អគ្គលេខាធិការរាជរដ្ឋាភិបាល

សួយ សុខា

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា
លេខ: ៧៥៥ . ស/ បទ

សិទ្ធិប្រទាន

- បានឃើញរដ្ឋធម្មនុញ្ញ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០៩១៣/៩០៤ ចុះថ្ងៃទី ២៤ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១៣ ស្តីពីការតែងតាំងរាជរដ្ឋាភិបាល នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ ០២/នស/៩៤ ចុះថ្ងៃទី ២០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៤ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅ នៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
- យោងតាមសំណើរបស់ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា

ប្រគល់សិទ្ធិពេញសមត្ថភាពជូនឯកឧត្តម **ស៊ុន ចាន់ថុល** ទេសរដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ដើម្បីចូលរួមសន្និសីទថ្នាក់រដ្ឋមន្ត្រីលើកទី៩ នៃអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក ដែលនឹងប្រារព្ធធ្វើនៅថ្ងៃទី ៣-៦ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៣ នៅទីក្រុងបាលី នៃសាធារណរដ្ឋឥណ្ឌូនេស៊ី ។

ក្នុងករណីដែលឯកឧត្តម **ស៊ុន ចាន់ថុល** មានធុរៈជាយថាហេតុ ឯកឧត្តមអាចផ្ទេរសិទ្ធិនេះបាន ។

អាស្រ័យហេតុនេះ សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ **ហ៊ុន សែន** នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដោយមានសិទ្ធិពេញលេញតាមអំណាចដែលច្បាប់បានប្រគល់ជូន បានចុះហត្ថលេខាលើសិទ្ធិប្រទាននេះ ។

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី២៩ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៣
នាយករដ្ឋមន្ត្រី

សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា

លេខ: 75 D.F.P

Phnom Penh, November 06 2013

DELEGATION OF FULL POWERS

- Having seen the Constitution of the Kingdom of Cambodia
- Having seen the Royal Degree NS/RKT/ 0913/904 dated 24 September 2013 on the Nomination of the Royal Government of Cambodia
- Having seen the Royal Kram No. 02/NS/94 dated 20 July 1994, promulgating the Law on the Organization and Functioning of the Council of Ministers
- Referring to the request of the Minister of Commerce

THE ROYAL GOVERNMENT OF CAMBODIA

Delegates herewith to **H.E Mr. SUN Chanthol**, Senior Minister, Minister of Commerce, full powers to attend, on behalf of the Royal Government of Cambodia, the 9th Ministerial Conference of the World Trade Organization to be held from 3 to 6 December 2013 in Bali, Republic of Indonesia.

This power includes the powers of delegation.

In witness whereof, the undersigned, Samdech Akka Moha Sena Padei Techo **HUN SEN**, Prime Minister of the Kingdom of Cambodia, with full powers duly entrusted to him, has signed this delegation of full powers.

Prime Minister

Samdech Akka Moha Sena Padei Techo HUN SEN

WORLD TRADE ORGANIZATION

WT/L/940

ថ្ងៃទី២៨ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៤

(14)-6946

អគ្គក្រុមប្រឹក្សា

ពិធីសារសម្រាប់ធ្វើវិសោធនកម្មកិច្ចព្រមព្រៀងម៉ារ៉ាកេសស្តីពី ការបង្កើតអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក

សេចក្តីសម្រេចចុះថ្ងៃទី២៧ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៤

អគ្គក្រុមប្រឹក្សាៈ

អនុលោមតាម វាក្យខណ្ឌទី១ នៃមាត្រា១០ នៃកិច្ចព្រមព្រៀងម៉ារ៉ាកេសស្តីពីការបង្កើតអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក (ហៅថា "កិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក")

ដោយអនុវត្ត មុខងារជាសន្និសីទថ្នាក់រដ្ឋមន្ត្រីក្នុងចន្លោះពេលនៃកិច្ចប្រជុំ ផ្អែកតាមវាក្យខណ្ឌទី២ នៃមាត្រា៤ នៃកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក

បានឃើញ សេចក្តីសម្រេចរបស់អគ្គក្រុមប្រឹក្សាអនុម័តនៅថ្ងៃទី០១ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៤ ស្តីពីការសម្រេចឲ្យចាប់ផ្តើមការចរចាផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃពុម្ពគំរូដែលបានកំណត់នៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ "ឃ" នៃសេចក្តីសម្រេចនោះ និងបានឃើញសេចក្តីសម្រេចរបស់រដ្ឋមន្ត្រីនៅថ្ងៃទី០៧ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៣ ស្តីពីការបង្កើតពិធីសារសម្រាប់ធ្វើវិសោធនកម្មដាក់បញ្ចូលកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីកិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្មទៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ "១ក" នៃកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក (ហៅថា "ពិធីសារ")

បានឃើញ វាក្យខណ្ឌទី៤៧ នៃសេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់រដ្ឋមន្ត្រីនៅទីក្រុងដូហា ចុះថ្ងៃទី២០ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០១

បានឃើញ វាក្យខណ្ឌទី២ និងទី៣ នៃសេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់រដ្ឋមន្ត្រីនៅទីក្រុងដូហា ឧបសម្ព័ន្ធ "ឃ" នៃសេចក្តីសម្រេចរបស់អគ្គក្រុមប្រឹក្សានៅខែសីហា ឆ្នាំ២០០៤ និងមាត្រា១៣.២ នៃកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីកិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្ម ដែលនិយាយអំពីសារៈសំខាន់នៃការផ្តល់ជំនួយ និងការគាំទ្រសម្រាប់ការកសាងសមត្ថភាពដល់ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ និងប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុតដើម្បីអនុវត្តបញ្ញត្តិនានានៃកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីកិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្ម

ស្វាគមន៍ សេចក្តីប្រកាសរបស់អគ្គនាយកនៃអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក ស្តីពីការបង្កើតឲ្យមាននៅក្នុងអត្ថិភាពនៃរចនាសម្ព័ន្ធអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក នូវយន្តការសម្រាប់ទ្រទ្រង់កិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីកិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្ម ដើម្បីគ្រប់គ្រងជំនួយដែលសមាជិកនានាស្ម័គ្រចិត្តផ្តល់មកអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក សម្រាប់ផ្តល់ជាជំនួយបន្ថែមដល់ការអនុវត្តបញ្ញត្តិនានានៃកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីកិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្ម និងដើម្បីជួយសម្រួលឲ្យមានភាពផ្សារភ្ជាប់គ្នានៃជំនួយទាំងនោះជាមួយនឹងឧបសម្ព័ន្ធ "ឃ" និងជាមួយទីភ្នាក់ងារនានា

ដោយបានពិចារណា ដល់កិច្ចព្រមព្រៀងដែលបានដាក់ជូនដោយគណៈកម្មាធិការរៀបចំកិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្ម (ឯកសារ WT/L/931)

ដោយបានកត់សម្គាល់នូវកុងសង់ស៊ុស ក្នុងការដាក់សេចក្តីព្រាងពិធីសារនេះជូនសមាជិកដើម្បីផ្តល់សច្ចាប័ន

សម្រេចដូចតទៅ៖

១. ពិធីសារសម្រាប់ធ្វើវិសោធនកម្មកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក ដែលភ្ជាប់ជាមួយសេចក្តីសម្រេចនេះ ត្រូវបានអនុម័ត និងត្រូវបានដាក់ជូនសមាជិកដើម្បីផ្តល់សច្ចាប័ន។

២. ពិធីសារនេះ ត្រូវបានបើកចំហជូនសមាជិកដើម្បីផ្តល់សច្ចាប័ន។

៣. ពិធីសារនេះ នឹងចូលជាធរមាន ស្របតាមបញ្ញត្តិនានានៃវាក្យខណ្ឌទី៣ នៃមាត្រា១០ នៃកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក។

ពិធីសារសម្រាប់ធ្វើវិសោធនកម្មកិច្ចព្រមព្រៀងម៉ារ៉ាកេសស្តីពី ការបង្កើតអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក

សមាជិកនៃអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោកៈ

យោងកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីកិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្ម

អនុលោមតាមសេចក្តីសម្រេចរបស់អគ្គក្រុមប្រឹក្សាក្នុងឯកសារលេខ WT/L/940 ដែលបានអនុម័តដោយអនុលោមតាមវាក្យខណ្ឌទី១ នៃមាត្រា១០ នៃកិច្ចព្រមព្រៀងម៉ារ៉ាកេសស្តីពីការបង្កើតអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក (ហៅថា "កិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក")

ព្រមព្រៀងគ្នាដូចតទៅ ៖

១. ក្រោយពេលដែលពិធីសារនេះត្រូវបានចូលជាធរមាន អនុលោមតាមវាក្យខណ្ឌទី៤ ឧបសម្ព័ន្ធ "១ក" នៃកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក នឹងត្រូវបានធ្វើវិសោធនកម្មដោយការដាក់បញ្ចូលនូវកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីកិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្មដែលមានភ្ជាប់ជាឧបសម្ព័ន្ធនៃពិធីសារនេះ ទៅក្នុងទីតាំងស្ថិតនៅបន្ទាប់ពីកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីការការពារ។

២. គ្មានការរក្សាទុកបញ្ញត្តិណាមួយនៃពិធីសារនេះ ដោយគ្មានការយល់ព្រមពីបណ្តាសមាជិកដទៃទៀតឡើយ។

៣. ពិធីសារនេះត្រូវបានបើកចំហឲ្យសមាជិកទាំងអស់ផ្តល់សច្ចាប័ន។

៤. ពិធីសារនេះ នឹងចូលជាធរមាន អនុលោមតាមវាក្យខណ្ឌទី៣ នៃមាត្រា១០ នៃកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក [1]។

៥. ពិធីសារនេះត្រូវតម្កល់ទុកនៅអគ្គនាយកនៃអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក ជាអ្នកដែលត្រូវផ្តល់ជាបន្ទាន់ដល់សមាជិកអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោកនីមួយៗនូវច្បាប់ចម្លងនៃពិធីសារនេះ និងធ្វើការផ្តល់ព័ត៌មានអំពីការផ្តល់សច្ចាប័នរបស់សមាជិកនីមួយៗ អនុលោមតាមវាក្យខណ្ឌទី៣។

៦. ពិធីសារនេះ នឹងត្រូវបានចុះបញ្ជី អនុលោមតាមបញ្ញត្តិនានានៃមាត្រា១០២ នៃធម្មនុញ្ញអង្គការសហប្រជាជាតិ។

ធ្វើនៅទីក្រុងហ្សឺណែវ ថ្ងៃទីម្ភៃប្រាំពីរ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំពីរពាន់ដប់បួន តែមួយច្បាប់គត់ ជាភាសាអង់គ្លេស ភាសាបារាំង និងភាសាអេស្ប៉ាញ៉ុល។ អត្ថបទនីមួយៗ ត្រូវបានចាត់ទុកថា ច្បាប់ដើម។

---

[1] ក្នុងគោលបំណងគណនាចំនួនសមាជិកដែលផ្តល់សច្ចាប័នតាមមាត្រា១០.៣ នៃកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក លិខិតូបករណ៍ច្បាប់របស់សហភាពអឺរ៉ុបក្នុងនាមសហភាពអឺរ៉ុបផ្ទាល់ និងក្នុងនាមរដ្ឋសមាជិក នឹងត្រូវបានគណនាតាមចំនួននៃការផ្តល់សច្ចានុម័តដោយសមាជិកសហភាពអឺរ៉ុប ស្មើនឹងចំនួនរដ្ឋសមាជិកសហភាពអឺរ៉ុបដែលជាសមាជិកអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក។

ឧបសម្ព័ន្ធនៃពិធីសារសម្រាប់ធ្វើវិសោធនកម្មកិច្ចព្រមព្រៀងម៉ារ៉ាកេសស្តីពី ការបង្កើតអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក

កិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីកិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្ម

បុព្វកថា

បណ្តាសមាជិក÷

អនុលោមតាមការចរចា ដែលបានធ្វើឡើងផ្អែកតាមសេចក្តីថ្លែងការណ៍រដ្ឋមន្ត្រីនៅទីក្រុងដូហា

បានឃើញ និងបានបញ្ជាក់ អំពីអាណត្តិ និងគោលការណ៍ដែលមានចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌទី២៧ នៃសេចក្តីថ្លែងការណ៍រដ្ឋមន្ត្រីនៅទីក្រុងដូហា (WT/MIN(01)/DEC/1) និងនៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ឃ នៃសេចក្តីសម្រេចស្តីពីកម្មវិធីការងារដូហា ដែលបានអនុម័តដោយអគ្គក្រុមប្រឹក្សានៅថ្ងៃទី១ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៤ (WT/L/579) ក៏ដូចជានៅក្នុងវាក្យខណ្ឌទី៣៣ និងឧបសម្ព័ន្ធ ង នៃសេចក្តីថ្លែងការណ៍រដ្ឋមន្ត្រីនៅទីក្រុងហុងកុង (WT/MIN (05)/DEC)

ដោយមានបំណងធ្វើការបំភ្លឺ និងធ្វើកំណែលំអនូវទិដ្ឋភាពនានានៃមាត្រា៥ ៨ និង១០នៃកិច្ចព្រមព្រៀងទូទៅស្តីពីពន្ធគយ និងពាណិជ្ជកម្ម (GATT) ឆ្នាំ១៩៩៤ ក្នុងទស្សនៈធ្វើការពន្លឿននូវចរាចរណ៍ ការបញ្ចេញ និងជំរះទំនិញ រួមបញ្ចូលនូវទំនិញឆ្លងកាត់

ដោយមើលឃើញនូវតម្រូវការដោយឡែករបស់សមាជិកជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ និងប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួច និងដោយមានបំណងកែលម្អការផ្តល់ជំនួយ និងការគាំទ្រសម្រាប់ការកសាង សមត្ថភាពនៅក្នុងវិស័យនេះ

ដោយទទួលស្គាល់នូវតម្រូវការសម្រាប់កិច្ចសហប្រតិបត្តិការប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពក្នុងចំនោមសមាជិកស្តីពីកិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្ម និងអនុលោមភាពគយ

ព្រមព្រៀងគ្នាដូចតទៅ÷

ផ្នែកទី១

មាត្រា ១៖ ការបោះពុម្ពផ្សាយ និងព័ត៌មានដែលអាចរកបាន

១. ការបោះពុម្ពផ្សាយ

១.១ សមាជិកនីមួយៗត្រូវបោះពុម្ពផ្សាយជាបន្ទាន់ ក្នុងលក្ខណៈមិនរើសអើង និងមានភាពងាយស្រួលរកបាន ដើម្បីអនុញ្ញាតឱ្យរដ្ឋាភិបាល ពាណិជ្ជករ និងភាគីពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត បានជ្រួតជ្រាបនូវព័ត៌មានដូចខាងក្រោម÷

(ក) នីតិវិធីនាំចូល នាំចេញ និងឆ្លងកាត់ (រួមទាំង នីតិវិធីនៅតាមកំពង់ផែ អាកាសយានដ្ឋាន និងនៅតាមមាត់ច្រកចូលផ្សេងទៀត) និងទម្រង់បែបបទ និងឯកសារតម្រូវផ្សេងៗ

(ខ) អត្រាពន្ធអនុវត្តនៃពន្ធ អាករ ដែលបានដាក់លើ ឬពាក់ព័ន្ធនឹងការនាំចូល និងការនាំចេញ

(គ) កម្រៃ និងបន្ទុកផ្សេងៗដែលបានដាក់ដោយ ឬសម្រាប់ភ្នាក់ងាររដ្ឋាភិបាល ទៅលើ ឬពាក់ព័ន្ធនឹងការនាំចូល ការនាំចេញ ឬការឆ្លងកាត់

(ឃ) វិធានសម្រាប់ចំណាត់ថ្នាក់ទំនិញ ឬការកំណត់តម្លៃទំនិញក្នុងគោលបំណងគយ

(ង) ច្បាប់ បទប្បញ្ញត្តិ និងវិធានរដ្ឋបាលនៃការអនុវត្តន៍ទូទៅពាក់ព័ន្ធនឹងវិធានប្រភពដើមទំនិញ

(ច) ការហាមឃាត់ និងរឹតត្បិតលើការនាំចូល ការនាំចេញ ឬទំនិញឆ្លងកាត់

(ឆ) ទោសប្បញ្ញត្តិលើការរំលោភបំពានបែបបទនៃការនាំចូល ការនាំចេញ ឬការឆ្លងកាត់

(ជ) នីតិវិធីសម្រាប់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ឬការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញ

(ឈ) កិច្ចព្រមព្រៀង ឬផ្នែកណាមួយនៃកិច្ចព្រមព្រៀងនោះ ធ្វើឡើងជាមួយប្រទេស ឬបណ្តាប្រទេស ពាក់ព័ន្ធនឹងការនាំចូល ការនាំចេញ ឬការឆ្លងកាត់

(ញ) នីតិវិធីពាក់ព័ន្ធនឹងការគ្រប់គ្រងកូតាពន្ធគយ

១.២ ពុំមានអ្វីនៅក្នុងបញ្ញត្តិនេះ ដែលត្រូវបកស្រាយថា បានតម្រូវឱ្យសមាជិកបោះពុម្ពផ្សាយ ឬផ្តល់ព័ត៌មានជាភាសាផ្សេងក្រៅពីភាសារបស់សមាជិកនោះឡើយ លើកលែងតែអ្វីដែលចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌទី២.២។

២. ព័ត៌មានដែលអាចរកបានតាមរយៈអ៊ីនធើណេត

២.១ សមាជិកនីមួយៗត្រូវបង្កើត និងធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពលើអ៊ីនធើណេតតាមដែលអាចធ្វើទៅបាន និងធ្វើឱ្យបានសមស្រប នូវព័ត៌មានដូចខាងក្រោម៖

(ក) ការបរិយាយ[1] ស្តីពីនីតិវិធីរបស់ខ្លួនសម្រាប់ការនាំចូល ការនាំចេញ និងការឆ្លងកាត់ រួមទាំងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ឬការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញ ដែលជាការជូនដំណឹងដល់រដ្ឋាភិបាលនៃសមាជិកនានា ពាណិជ្ជករ និង ភាគីពាក់ព័ន្ធ បានដឹងអំពីនីតិវិធីនៃការអនុវត្ត ដែលត្រូវប្រើប្រាស់សម្រាប់ការនាំចូល ការនាំចេញ និងការឆ្លងកាត់

(ខ) ទម្រង់បែបបទ និងឯកសារនានា ដែលត្រូវការសម្រាប់ការនាំចូល ការនាំចេញ និងការដឹកទំនិញឆ្លងកាត់ដែនដីរបស់សមាជិកនោះ

(គ) ព័ត៌មានសម្រាប់ការទំនាក់ទំនងអំពីកន្លែងសាកសួរព័ត៌មានរបស់សមាជិកនោះ

២.២ បើអាចធ្វើទៅបាន ការបរិយាយដែលមានចែងនៅក្នុងវាក្យខណ្ឌ ២.១(ក) ត្រូវធ្វើការផ្សព្វផ្សាយជាភាសាមួយក្នុងចំណោមភាសាផ្លូវការរបស់អង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក។

២.៣ សមាជិកត្រូវបានលើកទឹកចិត្តឱ្យធ្វើការបោះពុម្ពផ្សាយព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធនឹងពាណិជ្ជកម្មបន្ថែមទៀត តាមរយៈអ៊ីនធើណេត ដូចជា បទបញ្ញត្តិនានាដែលពាក់ព័ន្ធនឹងពាណិជ្ជកម្ម និងប្រភេទព័ត៌មានផ្សេងទៀតដែលមានចែងក្នុងវក្យខណ្ឌទី១.១។

[1] សមាជិកនីមួយៗមានឆន្ទានុសិទ្ធិក្នុងការបញ្ជាក់លើគេហទំព័ររបស់ខ្លួនអំពីភាពមានកម្រិតខាងផ្លូវច្បាប់នៃការបរិយាយនេះ។

៣. កន្លែងសាកសួរព័ត៌មាន

៣.១ សមាជិកនីមួយៗត្រូវបង្កើត ឬរក្សាទុកនូវកន្លែងសាកសួរពតិមានមួយ ឬច្រើនតាមធនធានដែលមានដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងចម្ងល់ផ្សេងៗរបស់រដ្ឋាភិបាល ពាណិជ្ជករ និងភាគីពាក់ព័ន្ធផ្សេងៗ អំពីព័ត៌មានដែលមានចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌទី១.១ និងដើម្បីផ្តល់នូវទម្រង់បែបបទ និងឯកសារនានាដែលត្រូវឱ្យមាន យោងតាមវាក្យខណ្ឌ១.១(ក)។

៣.២ សមាជិកនៃសហភាពគយ ឬបានចូលរួមក្នុងសមាហរណកម្មតំបន់ត្រូវបង្កើត ឬរក្សាទុកកន្លែងសាកសួរពតិមានរួមនៅថ្នាក់តំបន់ ដើម្បីបំពេញតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវដែលមានចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌទី ៣.១ សម្រាប់បណ្តានីតិវិធីរួម។

៣.៣ សមាជិកត្រូវបានលើកទឹកចិត្តមិនឱ្យយកកម្រៃពីការឆ្លើយតបនឹងការសាកសួរព័ត៌មាន និងការផ្តល់ទម្រង់បែបបទ និងឯកសារដែលតម្រូវឱ្យមានឡើយ។ ក្នុងករណីមានការគិតកម្រៃ សមាជិកត្រូវយកកម្រៃប្រហាក់ប្រហែលនឹងចំណាយសម្រាប់សេវាដែលបានផ្តល់ជូនប៉ុណ្ណោះ។

៣.៤ កន្លែងសាកសួរព័ត៌មានត្រូវឆ្លើយតបនឹងសំណួរ និងផ្តល់ទម្រង់បែបបទ និងឯកសារដែលតម្រូវឱ្យមាន ក្នុងរយៈពេលមួយសមស្របផ្អែកតាមការកំណត់របស់សមាជិកនីមួយៗ ហើយរយៈពេលនេះអាចខុសគ្នាអាស្រ័យលើសារជាតិ និងភាពស្មុគស្មាញនៃសំណួរ។

៤. ការផ្តល់ព័ត៌មាន

សមាជិកនីមួយៗ ត្រូវធ្វើការផ្តល់ព័ត៌មានទៅគណៈកម្មាធិការកិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្មដែលបានបង្កើតឡើងក្រោមវាក្យខណ្ឌទី១.១ នៃមាត្រា២៣ (និយាយនៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីកិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្មនេះគឺសំដៅដល់"គណៈកម្មាធិការ") នូវ÷

(ក) ទីកន្លែងផ្លូវការ ដែលព័ត៌មាននានាក្នុងវាក្យខណ្ឌ១.១(ក) ដល់ (ឈ) ត្រូវបានបោះពុម្ពផ្សាយ

(ខ) ទីតាំងគេហទំព័រ ដែលមានចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌទី២.១ និង

(គ) ព័ត៌មានសម្រាប់ទំនាក់ទំនងនៃកន្លែងសាកសួរពត៌មាន ដែលមានចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌទី ៣.១។

មាត្រា ២៖ ឱកាសសម្រាប់បញ្ចេញយោបល់ ព័ត៌មានមុនពេលចូលជាធរមាន និងការពិគ្រោះយោបល់

១. ឱកាសបញ្ចេញយោបល់និងព័ត៌មានមុនពេលចូលជាធរមាន

១.១ ក្នុងលក្ខណៈមួយដែលអាចអនុវត្តបាន និងស្របតាមច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិក្នុងស្រុករបស់ខ្លួន សមាជិកនីមួយៗត្រូវផ្តល់ឱកាស និងពេលវេលាសមស្របដើម្បីឱ្យពាណិជ្ជករ និងភាគីពាក់ព័ន្ធនានា

ធ្វើការបញ្ចេញយោបល់លើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ថ្មី និងបទប្បញ្ញត្តិថ្មី ឬសេចក្តីព្រាងវិសោធនកម្មច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិនៃការអនុវត្តទូទៅពាក់ព័ន្ធនឹងការធ្វើចរាចរណ៍ ការបញ្ចេញ ការជិរះទំនិញ រួមទាំងទំនិញឆ្លងកាត់។

១.២ ក្នុងលក្ខណៈមួយដែលអាចអនុវត្តបាន និងស្របតាមច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិក្នុងស្រុកនៃសមាជិកនីមួយៗ សមាជិកនីមួយៗត្រូវធានាថាច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិថ្មី ឬវិសោធនកម្មច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការធ្វើចរាចរណ៍ ការបញ្ចេញ ការជិរះ រួមទាំងទំនិញឆ្លងកាត់ ត្រូវបានចុះផ្សាយ ឬព័ត៌មានអំពីកិច្ចការទាំងនោះ អាចត្រូវរកបានជាសារធារណៈ បានឆាប់តាមការដែលអាចធ្វើទៅបាន មុនពេលច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិទាំងនេះចូលជាធរមាន ដើម្បីអនុញ្ញាតឱ្យពាណិជ្ជករ និងភាគីពាក់ព័ន្ធនានាបានដឹងអំពីវា។

១.៣ ការកែប្រែអត្រាពន្ធ អត្រាពន្ធគយ ឬវិធានការនានាដែលនាំឱ្យមានលក្ខណៈធូរស្រាលជាងមុន ការវាស់នូវប្រសិទ្ធភាពនៃវិធានការនានាដែលអាចធ្វើឱ្យធ្លាក់ចុះ ដែលជាលទ្ធផលនៃការធ្វើឱ្យមានភាពស្របគ្នាជាមួយវាក្យខណ្ឌទី១.១ ឬទី១.២ វិធានការសម្រាប់អនុវត្តក្នុងកាលៈទេសៈបន្ទាន់ ឬការកែសម្រួលតិចតួចចំពោះច្បាប់ក្នុងស្រុក និងប្រព័ន្ធច្បាប់ ទាំងអស់នេះ ត្រូវបានដកចេញពីវាក្យខណ្ឌទី១.១ និងទី១.២។

២. ការពិគ្រោះយោបល់

សមាជិកនីមួយៗ ត្រូវផ្តល់ឱ្យមានការពិគ្រោះយោបល់ជាប្រចាំរវាងភ្នាក់ងារព្រំដែន និងពាណិជ្ជករ ឬភាគីពាក់ព័ន្ធនានាដែលស្ថិតនៅក្នុងដែនដីរបស់សមាជិកនោះ ឱ្យបានសមស្រប ។

មាត្រា ៣៖ វិធានបញ្ជាក់ជាមុន

១. សមាជិកនីមួយៗ ត្រូវចេញវិធានបញ្ជាក់ជាមុនក្នុងលក្ខណៈមួយសមស្រប និងមានពេលវេលាកំណត់ ជូនដល់អ្នកដាក់ពាក្យសុំ ដែលបានដាក់ជូននូវសំណើជាលាយលក្ខណ៍អក្សរជាមួយនឹងព័ត៌មានចាំបាច់ទាំងអស់។ ប្រសិនបើ សមាជិកបដិសេធមិនចេញវិធានបញ្ជាក់ជាមុន សមាជិកនោះត្រូវជូនដំណឹងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរជាបន្ទាន់ដល់អ្នកដាក់ពាក្យសុំ ដោយបញ្ជាក់អំពីអង្គហេតុ និងមូលដ្ឋាននានាសម្រាប់សេចក្តីសម្រេចនោះ។

២. សមាជិកអាចបដិសេធមិនចេញវិធានបញ្ជាក់ជាមុនជូនដល់អ្នកដាក់ពាក្យសុំ ប្រសិនបើមានចម្ងល់នៅក្នុងពាក្យស្នើសុំនោះ ÷

(ក) ត្រូវបានព្យួរទុករួចហើយដោយទីភ្នាក់ងាររដ្ឋាភិបាល សាលាឧទ្ធរណ៍ ឬតុលាការ ឬ

(ខ) ត្រូវបានសម្រេចរួចហើយដោយសាលាឧទ្ធរណ៍ ឬតុលាការណាមួយ

៣. វិធានបញ្ជាក់ជាមុនត្រូវមានសុពលភាពសម្រាប់រយៈពេលមួយសមស្រប គិតចាប់ពីពេលចេញរួច លើកលែងតែ ច្បាប់ អង្គហេតុ ឬកាលៈទេសៈណាមួយដែលគាំទ្រដល់ការចេញវិធាននោះ មានការកែប្រែ។

៤. ក្នុងករណីដែលសមាជិកសម្រេចលុបចោល កែសម្រួល ឬបញ្ចប់សុពលភាព វិធានបញ្ជាក់ជាមុន សមាជិកនោះត្រូវធ្វើការជូនដំណឹងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរដល់អ្នកស្នើសុំដោយបញ្ជាក់អំពីអង្គហេតុ និងមូលដ្ឋានពាក់ព័ន្ធនឹងការសម្រេចនោះ។ សមាជិកអាចធ្វើការសម្រេចលុបចោល កែសម្រួល ឬបញ្ចប់សុពលភាពវិធានបញ្ជាក់ជាមុន ក្នុងលក្ខណៈប្រតិសកម្ម សមាជិកនោះអាចធ្វើដូច្នេះបានតែក្នុងលកខ្ខណ្ឌដែលវិធានបញ្ជាក់ជាមុននោះ ត្រូវបានចេញដោយផ្អែកមូលដ្ឋាននៃព័ត៌មានមិនគ្រប់គ្រាន់ មិនត្រឹមត្រូវ ក្លែងក្លាយ ឬព័ត៌មានដែលបង្កឱ្យមានការយល់ច្រឡំ។

៥. វិធានបញ្ជាក់ជាមុនដែលចេញដោយសមាជិក ត្រូវចងកាតព្វកិច្ចសមាជិកដែលមានការពាក់ព័ន្ធជាមួយនឹងអ្នកដាក់ពាក្យសុំដែលស្នើសុំវិធានបញ្ជាក់ជាមុន។ សមាជិកអាចកំណត់ថា វិធានបញ្ជាក់ជាមុនគឺចងកាតព្វកិច្ចលើអ្នកដាក់ពាក្យសុំ។

៦. សមាជិកនីមួយៗត្រូវចុះផ្សាយ យ៉ាងហោចណាស់នូវ ÷

(ក) លក្ខខណ្ឌតម្រូវសម្រាប់ស្នើសុំវិធានបញ្ជាក់ជាមុន រួមទាំងព័ត៌មានដែលត្រូវបំពេញនិងទម្រង់

(ខ) រយៈពេលសម្រាប់ការចេញវិធានបញ្ជាក់ជាមុន និង

(គ) រយៈពេលសុពលភាពនៃវិធានបញ្ជាក់ជាមុន

៧. តាមរយៈការស្នើសុំជាលាយលក្ខណ៍អក្សររបស់អ្នកដាក់ពាក្យសុំ សមាជិកនីមួយៗ ត្រូវផ្តល់ឱ្យមានការពិនិត្យឡើងវិញលើវិធានបញ្ជាក់ជាមុន ឬសេចក្តីសម្រេចលុបចោល កែសម្រួល ឬបញ្ចប់សុពលភាពនៃវិធានបញ្ជាក់ជាមុន[2]។

៨. សមាជិកនីមួយៗ ត្រូវខិតខំធ្វើយ៉ាងណាឱ្យអាចរកបានជាសាធារណៈនូវរាល់ព័ត៌មានដែលពាក់ព័ន្ធនឹងវិធានបញ្ជាក់ជាមុន ដែលសមាជិកនោះយល់ឃើញថាមានផលប្រយោជន៍ខ្លាំងចំពោះភាគីពាក់ព័ន្ធនានា ដោយត្រូវពិចារណាផងដែរអំពីតម្រូវការក្នុងការពារព័ត៌មានសម្ងាត់ពាណិជ្ជកម្ម។

៩. និយមន័យ និងវិសាលភាព÷

(ក) វិធានបញ្ជាក់ជាមុន គឺជាសេចក្តីសម្រេចលាយលក្ខណ៍អក្សរដែលផ្តល់ជូនអ្នកដាក់ពាក្យសុំដោយសមាជិកមួយ នៅមុនពេលនាំទំនិញចូលដោយអ្នកដាក់ពាក្យសុំ ដោយកំណត់នូវប្រព្រឹត្តិកម្មដែល សមាជិកត្រូវផ្តល់ចំពោះទំនិញនោះ នៅពេលធ្វើការនាំចូលទំនិញ ពាក់ព័ន្ធនឹង÷

(i). ចំណាត់ថ្នាក់តាមតារាងពន្ធគយលើទំនិញ និង

(ii). ប្រភពដើមកំណើតទំនិញ [3]

[2] នៅក្នុងវាក្យខណ្ឌ÷ (ក) ទោះបីមុន ឬក្រោយពេលអនុវត្តវិធានបញ្ជាក់ជាមុនក៏ដោយ ការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញត្រូវធ្វើឡើងដោយមន្ត្រី ដោយការិយាល័យ ឬដោយអាជ្ញាធរដែលចេញវិធានបញ្ជាក់ជាមុន អាជ្ញាធររដ្ឋបាលដែលមានឋានានុក្រមខ្ពស់ជាង ឬអាជ្ញាធររដ្ឋបាលឯករាជ្យ ឬស្ថាប័នតុលាការ និង (ខ) សមាជិក មិនត្រូវបានតម្រូវឱ្យផ្តល់ដល់អ្នកដាក់ពាក្យសុំជាមួយនឹងការប្រើប្រាស់វាក្យខណ្ឌទី១ នៃមាត្រា៤ ឡើយ។

(ខ) បន្ថែមពីលើវិធានបញ្ជាក់ជាមុនដែលបានកំណត់ក្នុងវាក្យខណ្ឌ (ក) សមាជិកត្រូវបានលើកទឹកចិត្តផងដែរក្នុងការផ្តល់វិធានបញ្ជាក់ជាមុន ពាក់ព័ន្ធនឹង៖

(i). វិធីសាស្ត្រ ឬលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យសមស្រប និងការប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រ ឬលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យទាំងនោះ ដែលត្រូវប្រើសម្រាប់កំណត់តម្លៃពន្ធគយផ្អែកលើបណ្តុំអង្គហេតុជាក់លាក់

(ii). លក្ខខណ្ឌតម្រូវរបស់សមាជិក ដែលអាចអនុវត្តបានសម្រាប់កាត់បន្ថយ ឬលើកលែងពន្ធគយ

(iii). លក្ខខណ្ឌតម្រូវរបស់សមាជិក ដែលអាចអនុវត្តសម្រាប់ការផ្តល់កូតា រួមទាំងកូតាពន្ធគយ និង

(iv). កិច្ចការផ្សេងៗទៀតដែលសមាជិកយល់ឃើញថា ជាការសមស្របក្នុងការចេញវិធានបញ្ជាក់ជាមុន

(គ) អ្នកដាក់ពាក្យសុំ គឺជាអ្នកនាំចេញ អ្នកនាំចូល ឬជាបុគ្គលដែលមានលក្ខណៈសមស្របក្នុងការដាក់ពាក្យសុំ ឬជាអ្នកតំណាងនៃអ្នកទាំងនោះ។

(ឃ) សមាជិកអាចតម្រូវឱ្យអ្នកដាក់ពាក្យសុំមានតំណាងស្របច្បាប់ ឬចុះបញ្ជីស្របច្បាប់នៅក្នុងដែនដីរបស់ខ្លួន។ ប្រសិនបើអាច លក្ខខណ្ឌនេះមិនត្រូវរឹតត្បិតប្រភេទនៃបុគ្គលដែលមានសិទ្ធិស្នើសុំវិធានបញ្ជាក់ជាមុនឡើយ ជាមួយនឹងការគិតគូរជាពិសេសចំពោះសេចក្តីត្រូវការជាក់លាក់របស់សហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម។ លក្ខខណ្ឌតម្រូវទាំងនេះ ត្រូវមានភាពច្បាស់លាស់ និងមានតម្លាភាព ដោយមិនត្រូវបង្កឱ្យមានការរើសអើងដោយបំពានឬ មិនសមស្រប។

[3] មានការយល់ឃើញថា វិធានបញ្ជាក់ជាមុនអំពីប្រភពដើមកំណើតទំនិញ អាចជាការវាយតម្លៃអំពីប្រភពដើមកំណើតទំនិញសម្រាប់គោលបំណងនៃកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីវិធានប្រភពដើមកំណើតទំនិញ នៅពេលដែលវិធានបំពេញបានតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវនានានៃកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ និងកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីវិធានប្រភពដើមកំណើតទំនិញ។ ដូចគ្នានេះដែរ ការវាយតម្លៃអំពីប្រភពដើមកំណើតទំនិញដែលមានចែងក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីវិធានប្រភពដើមកំណើតទំនិញ អាចជាវិធានបញ្ជាក់ជាមុនអំពីប្រភពដើមកំណើតទំនិញសម្រាប់គោលបំណងនៃកិច្ចព្រមព្រៀងនេះនៅពេលដែលវិធាននេះបំពេញបានតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវនានានៃកិច្ចព្រមព្រៀងទាំងពីរ។ សមាជិកនានា មិនតម្រូវឱ្យបង្កើតយន្តការពីរដាច់ដោយឡែកពីគ្នានៅក្រោមបញ្ញត្តនេះ បន្ថែមពីលើអ្វីដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងផ្អែកតាមកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីវិធានប្រភពដើមទំនិញ ពាក់ព័ន្ធនឹងការវាយតម្លៃប្រភពដើមទំនិញឡើយ ប្រសិនបើលក្ខខណ្ឌនានានៃមាត្រានេះត្រូវបានបំពេញរួចរាល់។

មាត្រា ៤៖ នីតិវិធីបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ឬការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញ

១. សមាជិកនីមួយៗ ត្រូវកំណត់ថាបុគ្គលដែលទទួលបានសេចក្តីសម្រេចរដ្ឋបាល[4] ពីគយ នៅក្នុងដែនដីរបស់ខ្លួន មានសិទ្ធិ÷

(ក) ធ្វើបណ្តឹងរដ្ឋបាល ឬបណ្តឹងឱ្យត្រួតពិនិត្យឡើងវិញ ទៅអាជ្ញាធររដ្ឋបាលដែលខ្ពស់ជាង ឬអាជ្ញាធរដែលមានឯករាជ្យភាពដាច់ពីមន្ត្រី ឬការិយាល័យដែលចេញសេចក្តីសម្រេចនោះ

(ខ) ធ្វើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ទៅតុលាការ ឬបណ្តឹងឱ្យត្រួតពិនិត្យឡើងវិញលើសេចក្តីសម្រេចនោះ

២. បទប្បញ្ញត្តិរបស់សមាជិកអាចតម្រូវឱ្យមានបណ្តឹងរដ្ឋបាល ឬបណ្តឹងឱ្យត្រួតពិនិត្យឡើងវិញ ត្រូវបានធ្វើឡើងមុនពេលធ្វើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ទៅតុលាការ ឬការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញ។

៣. សមាជិកនីមួយៗ ត្រូវធានាថានីតិវិធីក្នុងការធ្វើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ឬការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញរបស់ខ្លួន ត្រូវធ្វើឡើងក្នុងលក្ខណៈមិនរើសអើង។

៤. សមាជិកត្រូវធានាថា ប្រសិនបើសេចក្តីសម្រេចអំពីបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ឬការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញ ក្នុងវាក្យខណ្ឌ១(ក) មិនត្រូវបានធ្វើឡើង÷

(ក) ក្នុងរយៈពេលដែលកំណត់ក្នុងច្បាប់ ឬបទប្បញ្ញត្តិរបស់ខ្លួន ឬ

(ខ) ដោយមិនពន្យារពេលហួសហេតុ

អ្នកដាក់ញត្តិតវ៉ា មានសិទ្ធិបន្តប្តឹងឧទ្ធរណ៍ ឬបន្តប្តឹងឱ្យត្រួតពិនិត្យឡើងវិញទៅអាជ្ញាធររដ្ឋបាល ឬអាជ្ញាធរតុលាការ ឬអាចប្រើប្រាស់មធ្យោបាយផ្សេងទៀត ប្តឹងទៅអាជ្ញាធរតុលាការ[5]។

---

[4] សេចក្តីសម្រេចរដ្ឋបាលក្នុងមាត្រានេះ មានន័យថា ជាសេចក្តីសម្រេចដែលមានអានុភាពគតិយុត្តិលើសិទ្ធិ និងកាតព្វកិច្ចរបស់បុគ្គលជាក់លាក់ណាមួយនៅក្នុងករណីនីមួយៗ។ សូមយល់ថា សេចក្តីសម្រេចរដ្ឋបាលក្នុងមាត្រានេះ មានវិសាលភាពគ្របដណ្តប់លើវិធានការរដ្ឋបាលក្នុងនិយមន័យនៃមាត្រា១០ នៃកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីពន្ធគយ និងពាណិជ្ជកម្មឆ្នាំ១៩៩៤ (GATT 1994) ឬការខកខានក្នុងការចាត់វិធានការ ឬធ្វើសេចក្តីសម្រេចរដ្ឋបាលដូចដែលមានចែងក្នុងច្បាប់ក្នុងស្រុក និងប្រព័ន្ធច្បាប់របស់សមាជិក។ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាខកខាននេះ សមាជិកអាចប្រើប្រាស់យន្តការរដ្ឋបាលផ្សេង ឬប្រព័ន្ធតុលាការ ដើម្បីណែនាំដល់អាជ្ញាធរគយឱ្យចេញសេចក្តីសម្រេចរដ្ឋបាលជាបន្ទាន់ស្តីពីសិទ្ធិក្នុងការប្តឹងឧទ្ធរណ៍ ឬ ការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញ នៅក្រោមវាក្យខណ្ឌ១ (ក)។

[5] សេចក្តីសម្រេចរដ្ឋបាលក្នុងមាត្រានេះ មានន័យថា ជាសេចក្តីសម្រេចដែលមានអានុភាពគតិយុត្តិលើសិទ្ធិ និងកាតព្វកិច្ចរបស់បុគ្គលជាក់លាក់ណាមួយនៅក្នុងករណីនីមួយៗ។ សូមយល់ថា សេចក្តីសម្រេចរដ្ឋបាលក្នុងមាត្រានេះ មានវិសាលភាពគ្របដណ្តប់លើវិធានការរដ្ឋបាលក្នុងនិយមន័យនៃមាត្រា១០ នៃកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីពន្ធគយ និងពាណិជ្ជកម្មឆ្នាំ១៩៩៤ (GATT 1994) ឬការខកខានក្នុងការចាត់វិធានការ ឬធ្វើសេចក្តីសម្រេចរដ្ឋបាលដូចដែលមានចែងក្នុងច្បាប់ក្នុងស្រុក និងប្រព័ន្ធច្បាប់របស់សមាជិក។ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាខកខាននេះ សមាជិកអាចប្រើប្រាស់យន្តការរដ្ឋបាលផ្សេង ឬប្រព័ន្ធតុលាការ ដើម្បីណែនាំដល់អាជ្ញាធរគយឱ្យចេញសេចក្តីសម្រេចរដ្ឋបាលជាបន្ទាន់ស្តីពីសិទ្ធិក្នុងការប្តឹងឧទ្ធរណ៍ ឬ ការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញ នៅក្រោមវាក្យខណ្ឌ១ (ក)។

៥. សមាជិកនីមួយៗ ត្រូវធានាថាបុគ្គលដែលបាននិយាយសំដៅដល់ក្នុងវាក្យខណ្ឌទី១ ទទួលបានព័ត៌មានអំពីមូលហេតុនៃសេចក្តីសម្រេចរដ្ឋបាលនោះ ដើម្បីបុគ្គលនោះអាចប្រើប្រាស់នីតិវិធីនានាដើម្បីប្តឹងឧទ្ធរណ៍ ឬឱ្យត្រួតពិនិត្យឡើងវិញ ប្រសិនបើចាំបាច់។

៦. សមាជិកនីមួយៗ ត្រូវបានលើកទឹកចិត្តឱ្យអនុវត្តបទប្បញ្ញត្តិនៃមាត្រានេះទៅលើសេចក្តីសម្រេចរដ្ឋបាលចេញដោយភ្នាក់ងារព្រំដែនពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀតក្រៅពីគយ។

មាត្រា ៥៖ វិធានការដទៃទៀតដើម្បីធ្វើឲ្យប្រសើរឡើងនូវភាពមិនលំអៀង ភាពមិនរើសអើង និងតម្លាភាព

១. ការផ្តល់ព័ត៌មានអំពីការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវការត្រួតពិនិត្យ ឬអធិការកិច្ច

នៅពេលដែលសមាជិកបានអនុម័ត ឬរក្សានូវប្រព័ន្ធនៃការចេញសេចក្តីផ្តល់ព័ត៌មាន ឬសេចក្តីណែនាំដល់អាជ្ញាធរពាក់ព័ន្ធនានារបស់ខ្លួនអំពីការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវការត្រួតពិនិត្យ ឬអធិការកិច្ចតាមព្រំដែនចំពោះផលិតផលម្ហូបអាហារ ភេសជ្ជៈ ឬចំណីអាហារទូទៅដែលស្ថិតក្រោមវិសាលភាពនៃការផ្តល់ព័ត៌មាន ឬសេចក្តីណែនាំក្នុងគោលបំណងការពារអាយុជីវិត ឬសុខភាពមនុស្ស សត្វ ឬរុក្ខជាតិ ក្នុងដែនដីរបស់ខ្លួន វិន័យដូចខាងក្រោមនឹងត្រូវបានយកមកប្រើប្រាស់សម្រាប់ការចេញ ការបញ្ឈប់ ឬការផ្អាក៖

(ក) សមាជិកអាចចេញសចក្តីផ្តល់ព័ត៌មាន ឬសេចក្តីណែនាំនានា ផ្អែកលើហានិភ័យ

(ខ) សមាជិក អាចចេញសេចក្តីផ្តល់ព័ត៌មាន ឬសេចក្តីណែនាំសម្រាប់អនុវត្តដូចគ្នាទាំងស្រុងសម្រាប់តែច្រកនាំចូលទាំងឡាយណាដែលលក្ខខណ្ឌអនាម័យ និងភូតគាមអនាម័យ គឺជាមូលដ្ឋាននៃការចេញសេចក្តីផ្តល់ព័ត៌មាន និងសេចក្តីណែនាំប៉ុណ្ណោះ

(គ) សមាជិកត្រូវបញ្ឈប់ ឬផ្អាកជាបន្ទាន់នូវការចេញសេចក្តីផ្តល់ព័ត៌មាន ឬសេចក្តីណែនាំនៅពេលណាដែលកាលៈទេសៈដែលនាំឱ្យមានការចេញសេចក្តីព័ត៌មាន ឬការណែនាំនោះលែងមានតទៅទៀត ឬប្រសិនបើការប្រែប្រួលកាលៈទេសៈអាចត្រូវបានដោះស្រាយក្នុងលក្ខណៈមួយដែលមានការរឹតត្បិតដល់ពាណិជ្ជកម្មតិចជាង និង

(ឃ) នៅពេលដែលសមាជិកសម្រេចបញ្ឈប់ ឬផ្អាកការចេញសេចក្តីព័ត៌មាន ឬសេចក្តីណែនាំសមាជិកនោះ ត្រូវបោះផ្សាយជាបន្ទាន់នូវសេចក្តីប្រកាសព័ត៌មានអំពីការបញ្ឈប់ ឬការផ្អាករបស់ខ្លួននោះក្នុងលក្ខណៈមិនរើសអើង និងងាយស្រួលឱ្យសាធារណៈជនស្វែងរកបាន ឬត្រូវជូនដំណឹងដល់សមាជិកនាំចេញ ឬអ្នកនាំចូល។

២. ការឃាត់ទុក

សមាជិក ត្រូវជូនដំណឹងជាបន្ទាន់ដល់អ្នកដឹកជញ្ជូន ឬអ្នកនាំចូល ក្នុងករណីដែលមានការឃាត់

ទុកទំនិញដែលបានធ្វើប្រតិវេទន៍នាំចូល សម្រាប់ការធ្វើអធិការកិច្ចដោយគយ ឬដោយអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចនានា។

៣. នីតិវិធីធ្វើតេស្ត

៣.១ ប្រសិនបើមានការស្នើសុំ សមាជិកអាចផ្តល់ឱកាសសម្រាប់ការធ្វើតេស្តជាលើកទីពីរ ក្នុងករណីដែលលទ្ធផលនៃការធ្វើតេស្តលើកទីមួយទៅលើគំរូទំនិញដែលទើបមកដល់ នៃទំនិញដែលបានប្រតិវេទន៍នាំចូល បង្ហាញនូវលទ្ធផលមិនល្អ។

៣.២ សមាជិកត្រូវបោះផ្សាយក្នុងលក្ខណៈមិនរើសអើង និងបង្កលក្ខណៈងាយស្រួលឱ្យសាធារណជនស្វែងរកបាននូវឈ្មោះ និងអាសយដ្ឋាននៃមន្ទីរពិសោធន៍ណាដែលអាចធ្វើតេស្តផលិតផលបាន ឬផ្តល់ព័ត៌មាននេះទៅអ្នកនាំចូល នៅពេលដែលសមាជិកនោះផ្តល់នូវឱកាសធ្វើតេស្តដែលមានចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌទី៣.១។

៣.៣ សមាជិកត្រូវធ្វើការពិចារណាទៅលើលទ្ធផលនៃការធ្វើតេស្តលើកទីពីរ ដែលតេស្តនោះត្រូវបានធ្វើឡើងក្រោមវាក្យខ័ណ្ឌទី៣.១ សម្រាប់ការបញ្ចេញ និងជម្រះទំនិញ ប្រសិនបើមាន និងប្រសិនបើសមស្រប គួរទទួលយកលទ្ធផលនៃការធ្វើតេស្តនេះ។

មាត្រា ៦៖ វិន័យស្តីពីការយកកម្រៃ និងបន្ទុកលើ ឬពាក់ព័ន្ធនឹងការនាំចូល ការនាំចេញ និងទោសទណ្ឌ

១. វិន័យទូទៅស្តីពីការយកកម្រៃ និងបន្ទុកលើ ឬពាក់ព័ន្ធនឹងការនាំចូល និងការនាំចេញ

១.១ បញ្ញត្តិនានានៃវាក្យខណ្ឌទី១ ត្រូវអនុវត្តចំពោះការយកកម្រៃ និងបន្ទុកក្រៅពីពន្ធនាំចូល និងនាំចេញ និងក្រៅពីពន្ធ នៅក្នុងវង្វង់នៃមាត្រា៣ នៃកិច្ចព្រមព្រៀងទូទៅស្តីពីពន្ធគយ និងពាណិជ្ជកម្មឆ្នាំ ១៩៩៤ (GATT 1994) ដែលកំណត់ដោយសមាជិកទៅលើ ឬពាក់ព័ន្ធនឹងទំនិញនាំចូល ឬនាំចេញ។

១.២ ព័ត៌មានស្តីពីកម្រៃ និងបន្ទុក ត្រូវបោះពុម្ពផ្សាយដោយអនុលោមតាមមាត្រា១។ ព័ត៌មានដែលត្រូវផ្សព្វផ្សាយរួមមាន កម្រៃ និងបន្ទុកដែលត្រូវអនុវត្ត មូលហេតុនៃការយកកម្រៃនិងបន្ទុក អាជ្ញាធរទទួលបន្ទុក និងពេលវេលា និងវិធីសាស្ត្រនៃការទូទាត់។

១.៣ ត្រូវមានរយៈពេលមួយសមស្របនៅចន្លោះនៃការបោះពុម្ពផ្សាយកម្រៃ និងបន្ទុកថ្មី ឬដែលកែសម្រួល និងពេលចូលជាធរមាននៃការចាប់ផ្តើមយកកម្រៃ និងបន្ទុកថ្មី ឬកែសម្រួល លើកលែងតែនៅក្នុងកាលៈទេសៈបន្ទាន់។ កម្រៃ ឬបន្ទុកទាំងនេះ នឹងមិនត្រូវបានអនុវត្តឡើយ ប្រសិនបើព័ត៌មានស្តីពីកម្រៃ ឬបន្ទុកទាំងនេះ មិនទាន់ត្រូវបានបោះពុម្ពផ្សាយនៅឡើយ។

១.៤ សមាជិកនីមួយៗ ត្រូវត្រួតពិនិត្យយ៉ាងទៀងទាត់នូវកម្រៃនិងបន្ទុករបស់ខ្លួន ក្នុងគោលបំណងកាត់បន្ថយចំនួន និងប្រភេទនៃកម្រៃនិងបន្ទុកទាំងនោះ ប្រសិនបើអាចធ្វើទៅបាន។

២. វិន័យជាក់លាក់ស្តីពីកម្រៃ និងបន្ទុកសម្រាប់ដំណើរការនីតិវិធីគយដែលដាក់លើ ឬពាក់ព័ន្ធនឹងការនាំចូល ការនាំចេញ

កម្រៃនិងបន្ទុកសម្រាប់នីតិវិធីគយ÷

(i) ត្រូវកម្រិតត្រឹមតម្លៃប្រហាក់ប្រហែលនឹងតម្លៃសេវាដែលបានផ្តល់ ដែលបានដាក់លើ ឬពាក់ព័ន្ធនឹងប្រតិបត្តិការនាំចូល ឬនាំចេញនោះ និង

(ii) មិនតម្រូវឱ្យមានការផ្សារភ្ជាប់ទៅនឹងប្រតិបត្តិការនាំចូល ឬនាំចេញជាក់លាក់ណាមួយនោះទេ ប្រសិនបើវាត្រូវបានយកសម្រាប់ទូទាត់សេវាកម្មដែលមានការពាក់ព័ន្ធយ៉ាងជិតស្និទ្ធទៅនឹងនីតិវិធីពិនិត្យទំនិញរបស់គយ។

៣. វិន័យស្តីពីទោសទណ្ឌ

៣.១ នៅក្នុងគោលបំណងនៃវាក្យខណ្ឌទី៣ ពាក្យ "ទោសទណ្ឌ" សំដៅដល់ទោសទណ្ឌដែលដាក់ដោយអាជ្ញាធរគយរបស់សមាជិកចំពោះការបំពានច្បាប់ បទប្បញ្ញត្តិគយ និងលក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃនីតិវិធីគយរបស់សមាជិក។

៣.២ សមាជិកត្រូវធានាថា ការដាក់ទោសទណ្ឌចំពោះការបំពានច្បាប់ បទប្បញ្ញត្តិគយ និងលក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃនីតិវិធីគយ ត្រូវធ្វើឡើងតែចំពោះបុគ្គលណាដែលទទួលខុសត្រូវចំពោះការបំពាននៅក្រោមច្បាប់របស់ខ្លួនប៉ុណ្ណោះ។

៣.៣ ការដាក់ទោសទណ្ឌ ត្រូវធ្វើឡើងដោយផ្អែកលើអង្គហេតុ និងកាលៈទេសៈនៃករណី ហើយត្រូវប្រហាក់ប្រហែលនឹងកម្រិត និងភាពធ្ងន់ធ្ងរនៃការបំពាននោះ។

៣.៤ សមាជិកនីមួយៗ ត្រូវធានាថាខ្លួនមានវិធានការនានា ដើម្បីចៀសវាងនូវ÷

(ក) ទំនាស់ផលប្រយោជន៍ នៅក្នុងការវាយតម្លៃអំពីទោសទណ្ឌ និងការប្រមូលពន្ធគយ និង

(ខ) ការបង្កើតឱ្យមាននូវការលើកទឹកចិត្តចំពោះការវាយតម្លៃ និងការប្រមូលពន្ធពីការដាក់ទោសទណ្ឌ ដែលផ្ទុយនឹងវាក្យខណ្ឌទី៣.៣

៣.៥ សមាជិកនីមួយៗ ត្រូវធានាថា នៅពេលធ្វើការដាក់ទោសទណ្ឌចំពោះការបំពានច្បាប់ បទប្បញ្ញត្តិគយ និងលក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃនីតិវិធីគយ សមាជិកត្រូវផ្តល់សេចក្តីពន្យល់ជាលាយលក្ខណ៍អក្សរដល់បុគ្គលដែលទទួលរងការដាក់ទោសទណ្ឌ ដោយត្រូវបញ្ជាក់អំពីសារជាតិនៃការបំពាន និងច្បាប់ បទប្បញ្ញត្តិ និងនីតិវិធីជាធរមានដែលត្រូវយកមកប្រើជាមូលដ្ឋានសម្រាប់កំណត់ចំនួនទឹកប្រាក់ ឬទំហំនៃទោសទណ្ឌ។

៣.៦ ក្នុងករណីដែលបុគ្គលបំពានច្បាប់ បទប្បញ្ញត្តិគយ និងលក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃនីតិវិធីគយ ស្ម័គ្រចិត្តសារភាពប្រាប់ដល់អាជ្ញាធរគយរបស់សមាជិកអំពីការបំពានច្បាប់ បទប្បញ្ញត្តិគយ និងលក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃនីតិវិធីគយរបស់ខ្លួន មុនពេលដែលអាជ្ញាធរគយរកឃើញការបំពាននោះ សមាជិកត្រូវបានលើកទឹកចិត្ត

ឲ្យពិចារណាអំពីអង្គហេតុនេះ ដោយចាត់ទុកថាជាកត្តាមួយសម្រាប់បន្ធូរបន្ថយទោសនៅពេលធ្វើការបង្កើតទោសទណ្ឌសម្រាប់បុគ្គលនោះ ប្រសិនបើអាចធ្វើបាន។

៣.៧ បញ្ញត្តិនានានៃវាក្យខណ្ឌនេះ ត្រូវអនុវត្តចំពោះការដាក់ទោសទណ្ឌលើការធ្វើចរាចរទំនិញឆ្លងកាត់ ដែលបាននិយាយសំដៅដល់ក្នុងវាក្យខណ្ឌទី៣.១។

មាត្រា ៧៖ ការបញ្ចេញ និងជម្រះទំនិញ

១. នីតិវិធីមុនពេលទំនិញមកដល់

១.១ សមាជិកនីមួយៗត្រូវអនុម័ត ឬរក្សាទុកនីតិវិធីដែលអនុញ្ញាតឲ្យមានការផ្តល់ជាមុននូវឯកសារនាំចូល និងព័ត៌មានដែលតម្រូវផ្សេងៗទៀត រួមមានបញ្ជីទំនិញជាដើម ដើម្បីចាប់ផ្តើមនីតិវិធីគយមុនពេលទំនិញមកដល់ ក្នុងគោលបំណងពន្លឿនការបញ្ចេញទំនិញនៅពេលទំនិញមកដល់។

១.២ បើអាចទៅរួច សមាជិកនីមួយៗត្រូវអនុញ្ញាតឲ្យមានការផ្តល់ជាមុននូវឯកសារដែលអនុញ្ញាតឲ្យមានការផ្តល់ជាមុននូវឯកសារអេឡិចត្រូនិច ដើម្បីដំណើរការនីតិវិធីគយលើឯកសារនោះមុនទំនិញមកដល់។

២. ការទូទាត់តាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិច

តាមការដែលអាចអនុវត្តបាន សមាជិកនីមួយៗត្រូវអនុម័ត ឬរក្សាទុកនីតិវិធីដែលអនុញ្ញាតឲ្យមានការទូទាត់តាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិចចំពោះពន្ធ អាករ កម្រៃ និងបន្ទុកផ្សេងទៀតដែលត្រូវប្រមូលដោយគយនៅពេលធ្វើការនាំចេញ និងនាំចូលទំនិញ។

៣. ការញែកពីគ្នារវាងការបញ្ចេញទំនិញ និងការកំណត់ចុងក្រោយនូវពន្ធគយ អាករ កម្រៃ និងបន្ទុកផ្សេងទៀត

៣.១ សមាជិកនីមួយៗត្រូវអនុម័ត ឬរក្សាទុកនីតិវិធីដែលអនុញ្ញាតឲ្យមានការបញ្ចេញទំនិញមុនពេលធ្វើការកំណត់ចុងក្រោយនូវពន្ធគយ អាករ កម្រៃ និងបន្ទុកផ្សេងទៀត ប្រសិនបើការកំណត់នេះមិនបានធ្វើរួចរាល់នៅមុនពេលទំនិញមកដល់ ឬក្នុងពេលទំនិញមកដល់ ឬមិនអាចធ្វើបានលឿនតាមដែលអាចធ្វើទៅបាន ក្រោយពេលទំនិញមកដល់ ក្នុងករណីដែលលក្ខខណ្ឌតម្រូវខាងច្បាប់ត្រូវបានបំពេញរួចហើយ។

៣.២ ជាលក្ខខណ្ឌដើម្បីធ្វើការបញ្ចេញទំនិញបែបនេះ សមាជិកអាចតម្រូវឲ្យ÷

(ក) ការបង់ពន្ធគយ អាករ កម្រៃ និងបន្ទុក ត្រូវបានកំណត់មុន ឬនៅពេលទំនិញមកដល់ និងធ្វើការធានាចំពោះបរិមាណដែលមិនទាន់ត្រូវបានកំណត់ ក្នុងទម្រង់ជាវត្ថុធានា ជាប្រាក់កក់ ឬឧបករណ៍ទូទាត់សមស្របផ្សេងទៀតដែលមានចែងនៅក្នុងច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិរបស់សមាជិកនោះ ឬ

(ខ) វត្ថុធានាជាប្រាក់កក់ ឬឧបករណ៍ទីទាត់សមស្របផ្សេងទៀតដែលមានចែងនៅក្នុងច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិរបស់សមាជិកនោះ

៣.៣ ការដាក់ធានានេះ មិនត្រូវលើសបរិមាណដែលសមាជិកនោះត្រូវការ ក្នុងការធានាចំពោះការទូទាត់ពន្ធគយ អាករ កម្រៃ និងបន្ទុក សម្រាប់ទំនិញដែលត្រូវធានាឡើយ។

៣.៤ ក្នុងករណីរកឃើញថាមានការបំពានដែលតម្រូវឱ្យមានការដាក់ទោសទណ្ឌ ឬពិន័យជាប្រាក់នោះ ការធានាអាចត្រូវបានតម្រូវសម្រាប់ការដាក់ទោសទណ្ឌ និងការផាកពិន័យជាប្រាក់ដែលនឹងត្រូវដាក់បន្ទុកលើនោះ។

៣.៥ ការដាក់ធានាដែលមានចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌទី៣.២ និងទី៣.៤ នឹងត្រូវបញ្ឈប់ ប្រសិនបើលែងតម្រូវឱ្យមានតទៅទៀត។

៣.៦ គ្មានអ្វីទាំងអស់នៅក្នុងបញ្ញត្តិនេះ ដែលនឹងជះឥទ្ធិពលដល់សិទ្ធិរបស់សមាជិកក្នុងការពិនិត្យ ឃាត់ទុក រឹបអូស ឬដកហូត ឬចាត់វិធានការនានាពាក់ព័ន្ធនឹងទំនិញនោះឡើយ ឱ្យតែការអនុវត្តន៍នោះមិនផ្ទុយនឹងសិទ្ធិ និងកាតព្វកិច្ចរបស់សមាជិកនោះក្នុងក្របខណ្ឌអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក។

៤. ការគ្រប់គ្រងហានិភ័យ

៤.១ តាមការដែលអាចអនុវត្តបាន សមាជិកនីមួយៗត្រូវអនុម័ត ឬរក្សាទុកប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហានិភ័យសម្រាប់ការត្រួតពិនិត្យរបស់គយ។

៤.២ សមាជិកនីមួយៗត្រូវបង្កើត និងអនុវត្តការគ្រប់គ្រងហានិភ័យក្នុងលក្ខណៈមួយដែលចៀសវាងបាននូវការបង្កើត និងការអនុវត្តដោយបំពាន និងគ្មានយុត្តិកម្ម ឬការរឹតត្បិតដោយក្លែងបន្លំលើពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ។

៤.៣ សមាជិកនីមួយៗ ត្រូវប្រមូលផ្តុំលើការត្រួតពិនិត្យគយ និងបើអាចទៅរួច ត្រូវរួមបញ្ចូលផងដែរនូវការត្រួតពិនិត្យពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀតដែលមានតាមព្រំដែន ទៅលើទំនិញដែលមានហានិភ័យខ្ពស់ និងត្រូវពន្លឿនការបញ្ចេញទំនិញដែលមានហានិភ័យទាប។ សមាជិកក៏អាចប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រចៃដន្យដោយជ្រើសរើសទំនិញខ្លះមកត្រួតពិនិត្យ ដែលជាផ្នែកមួយនៃការគ្រប់គ្រងហានិភ័យរបស់ខ្លួន។

៤.៤ សមាជិកនីមួយៗ ត្រូវពឹងផ្អែកការគ្រប់គ្រងហានិភ័យ តាមរយៈការវាយតម្លៃហានិភ័យផ្អែកលើការជ្រើសរើសលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យសមស្របមួយចំនួន។ លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យជ្រើសរើសនេះ អាចរួមមានលេខកូដប្រព័ន្ធសុខដុមកម្ម ខ្លឹមសារនិងការបរិយាយទំនិញ ប្រទេសប្រភពដើមទំនិញ ប្រទេសដែលទំនិញត្រូវបានដឹកចេញ តម្លៃទំនិញ ប្រវត្តិនៃការគោរពច្បាប់របស់ពាណិជ្ជករ និងប្រភេទនៃមធ្យោបាយដឹកជញ្ជូន។

៥. សវនកម្មក្រោយពេលជម្រះទំនិញរួច

៥.១ ដើម្បីពន្លឿនការបញ្ចេញទំនិញ សមាជិកនីមួយៗត្រូវអនុម័ត ឬរក្សាទុកការធ្វើសវនកម្មក្រោយពេលជម្រះទំនិញរួច ដើម្បីធានាអនុលោមភាពជាមួយច្បាប់និងបទបញ្ញត្តិគយ និងច្បាប់និងបទបញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធនានា។

៥.២ សមាជិកនីមួយៗត្រូវជ្រើសរើសបុគ្គល ឬទំនិញណាមួយដើម្បីធ្វើសវនកម្មក្រោយជម្រះទំនិញរួចផ្អែកលើហានិភ័យ ដែលរាប់បញ្ចូលនូវលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យជ្រើសរើសសមស្របផងដែរ។ សមាជិកនីមួយៗត្រូវធ្វើសនវកម្មក្រោយពេលជម្រះទំនិញរួចប្រកបដោយតម្លាភាព។ ប្រសិនបើមានបុគ្គលម្នាក់ជាប់ពាក់ព័ន្ធក្នុងការធ្វើសវនកម្ម ហើយលទ្ធផលចុងក្រោយត្រូវបានសម្រេច សមាជិកត្រូវជូនដំណឹងដោយមិនបង្អង់ដល់បុគ្គលនោះ អំពីលទ្ធផលនៃការធ្វើសវនកម្ម អំពីសិទ្ធិ និងកាតព្វកិច្ចរបស់បុគ្គលនោះ និងអំពីមូលហេតុនៃការទទួលបានលទ្ធផលនោះ។

៥.៣ ព័ត៌មានដែលទទួលបានពីការធ្វើសវនកម្មក្រោយពេលជម្រះទំនិញរួច អាចទុកសម្រាប់ប្រើប្រាស់សម្រាប់នីតិវិធីរដ្ឋបាល ឬតុលាការនៅពេលខាងមុខ។

៥.៤ សមាជិកអាចយកលទ្ធផលនៃការធ្វើសវនកម្មក្រោយពេលជម្រះទំនិញរួចនេះធ្វើជាមូលដ្ឋាននៃការគ្រប់គ្រងហានិភ័យ ប្រសិនបើអាចអនុវត្តបាន។

៦. ការបង្កើត និងការបោះពុម្ពផ្សាយនូវរយៈពេលមធ្យមនៃការបញ្ចេញទំនិញ

៦.១ ក្នុងពេលវេលាណាមួយ និងជាទៀងទាត់ សមាជិកត្រូវបានលើកទឹកចិត្តឱ្យធ្វើការវាស់វែង និងបោះពុម្ពផ្សាយនូវរយៈពេលមធ្យមនៃការបញ្ចេញទំនិញ ដោយប្រើប្រាស់ឧបករណ៍នានា ដូចជាការសិក្សាអំពីរយៈពេលនៃការបញ្ចេញទំនិញរបស់អង្គការគយពិភពលោក (ហៅកាត់ក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងនេះថា WCO)[6]។

៦.២ សមាជិកត្រូវបានលើកទឹកចិត្តឱ្យធ្វើការចែករំលែកបទពិសោធន៍របស់ខ្លួនជាមួយគណៈកម្មាធិការអំពីការវាស់រយៈពេលមធ្យមនៃការបញ្ចេញទំនិញ រួមបញ្ចូលនូវវិធីសាស្ត្រដែលបានប្រើប្រាស់ បញ្ហាប្រឈមដែលរកឃើញ និងការជះឥទ្ធិពលនៃលទ្ធផលនោះទៅលើប្រសិទ្ធផល។

៧. វិធានការកិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្មសម្រាប់ប្រតិបត្តិករដែលមានការអនុញ្ញាត

៧.១ សមាជិកនីមួយៗ ត្រូវផ្តល់បន្ថែមនូវវិធានការកិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្មដែលពាក់ព័ន្ធនឹងបែបបទ និងនិតិវិធីនាំចូល នាំចេញ និងទំនិញឆ្លងកាត់ ស្របតាមវាក្យខណ្ឌទី៧.៣ ចំពោះប្រតិបត្តិករដែលបំពេញបានតាមលក្ខខណ្ឌកំណត់ ដែលពីពេលនេះតទៅហៅថាប្រតិបត្តិករមានការអនុញ្ញាត។

[6] សមាជិកនីមួយៗ អាចកំណត់អំពីវិសាលភាព និងវិធីសាស្ត្រនៃការវាស់រយៈពេលមធ្យមសម្រាប់ការបញ្ចេញទំនិញស្របតាមតម្រូវការ និងសមត្ថភាពរបស់ខ្លួន។

សមាជិកក៏អាចមានជម្រើសមួយទៀត ក្នុងការផ្តល់នូវវិធានការកិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្មបែបនោះ តាមរយៈបណ្តានីតិវិធីគយដែលជាទូទៅអាចប្រើប្រាស់បានចំពោះគ្រប់ប្រតិបត្តិករទាំងអស់ ហើយមិនចាំបាច់មានប្រព័ន្ធដាច់ដោយឡែកឡើយ។

៧.២ លក្ខខណ្ឌតម្រូវដើម្បីក្លាយជាប្រតិបត្តិករមានការអនុញ្ញាត ត្រូវពាក់ព័ន្ធនឹងការគោរពច្បាប់ ឬហានិភ័យនៃការមិនគោរពច្បាប់ ជាមួយនឹងលក្ខខណ្ឌតម្រូវផ្សេងៗដែលបានកំណត់ក្នុងច្បាប់ បទប្បញ្ញត្តិ និងនីតិវិធីរបស់សមាជិក។

(ក) លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យទាំងនោះ ហើយដែលត្រូវបោះពុម្ពផ្សាយ រួមមាន÷

(i) កំណត់ត្រានៃការគោរពច្បាប់និងបទប្បញ្ញត្តិគយ និងច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធ

(ii) ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងកំណត់ត្រា ដែលអនុញ្ញាតឱ្យមានការត្រួតពិនិត្យផ្ទៃក្នុង

(iii) សាធនភាពហិរញ្ញវត្ថុ ហើយប្រសិនបើអាច រួមទាំងបញ្ញត្តិស្តីពីនិមុត្តធានា ឬការដាក់ធានាគ្រប់គ្រាន់

(iv) និមុត្តធានាខ្សែសង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់

(ខ) លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យទាំងនោះមិនត្រូវ÷

(i) បង្កើតឡើង ឬដាក់ឱ្យអនុវត្តក្នុងគោលបំណងជួយដល់ ឬបង្កើតឱ្យមានការរើសអើងដោយបំពាន និងគ្មានយុត្តិកម្ម រវាងប្រតិបត្តិករដែលមានលក្ខខណ្ឌដូចគ្នា និង

(ii) រឹតត្បិតដល់ការចូលរួមរបស់សហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យមឡើយ។

៧.៣ វិធានការកិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្មដែលបានផ្តល់ ស្របតាមវាក្យខណ្ឌទី៧.១ ត្រូវរួមបញ្ចូលយ៉ាងតិចវិធានការចំនួន៣ ក្នុងចំណោមវិធានការខាងក្រោម[7]÷

(ក) តម្រូវឱ្យមានឯកសារ និងទិន្នន័យ តិចតួច តាមការសមស្រប

(ខ) អត្រានៃអធិការកិច្ច និងការត្រួតពិនិត្យរូបវន្ត មានកម្រិតទាប តាមការសមស្រប

(គ) រយៈពេលនៃការបញ្ចេញទំនិញលឿន តាមការសមស្រប

(ឃ) ការពន្យារពេលនៃការបង់ពន្ធគយ អាករ កម្រៃ និងបន្ទុក

(ង) ការប្រើប្រាស់នូវនិមុត្តធានាពេញលេញ ឬ និមុត្តធានាកាត់បន្ថយ

(ច) ប្រតិវេទន៍គយតែមួយសម្រាប់រាល់ការនាំចូល ឬការនាំចេញ ក្នុងរយៈពេលមួយកំណត់ និង

(ឆ) ការជម្រះទំនិញនៅទីតាំងរបស់ប្រតិបត្តិករមានការអនុញ្ញាត ឬនៅទីតាំងផ្សេងទៀតដែលអនុញ្ញាតដោយគយ។

[7] វិធានការដែលមានចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌរង ៧.៣(ក) ដល់ (ឆ) ត្រូវបានចាត់ទុកថា បានផ្តល់ចំពោះប្រតិបត្តិករមានការអនុញ្ញាត ប្រសិនបើវាត្រូវបានគេផ្តល់ចំពោះប្រតិបត្តិករផ្សេងទៀតជាទូទៅដែរ។

៧.៤ សមាជិកត្រូវបានលើកទឹកចិត្តឱ្យបង្កើតនូវប្រព័ន្ធប្រតិបត្តិករមានការអនុញ្ញាតដោយផ្អែកលើស្តង់ដារអន្តរជាតិ ប្រសិនបើមានអត្ថិភាព លើកលែងតែក្នុងករណីដែលស្តង់ដារអន្តរជាតិនោះមិនស័ក្តិសម ឬមិនមានប្រសិទ្ធភាពដើម្បីឈានទៅសម្រេចនូវគោលដៅស្របច្បាប់ដែលចង់បាន។

៧.៥ ដើម្បីបង្កើនប្រសិទ្ធភាពវិធានការកិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្ម ដែលបានផ្តល់ដល់ប្រតិបត្តិករ សមាជិកត្រូវបង្កលក្ខណៈងាយស្រួលដល់សមាជិកដទៃទៀត ដើម្បីចរចាបង្កើតការទទួលស្គាល់គ្នាទៅវិញទៅមកលើប្រព័ន្ធប្រតិបត្តិករមានការអនុញ្ញាត។

៧.៦ សមាជិកត្រូវផ្លាស់ប្តូរព័ត៌មានគ្នាជាមួយគណៈកម្មាធិការកិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្មអំពីប្រព័ន្ធប្រតិបត្តិករមានការអនុញ្ញាតកំពុងស្ថិតនៅជាធរមាន។

៨. ការបញ្ជូនទំនិញលឿន

៨.១ សមាជិកនីមួយៗ ត្រូវអនុម័ត ឬរក្សាទុកនីតិវិធីដែលអនុញ្ញាតឱ្យមានការបញ្ចេញទំនិញបានលឿន យ៉ាងហោចណាស់សម្រាប់ទំនិញដែលចូលមកតាមផ្លូវអាកាស ដល់បុគ្គលដែលស្នើសុំប្រព្រឹត្តកម្មលឿននេះ ដោយរក្សាទុកការត្រួតពិនិត្យគយនៅដដែល [8]។ ប្រសិនបើសមាជិកកំណត់លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យ [9] ដើម្បីរឹតត្បិតប្រភេទអ្នកស្នើសុំនូវប្រព្រឹត្តកម្មបែបនេះ សមាជិកនោះ តាមរយៈលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យដែលបានបោះពុម្ពផ្សាយ ត្រូវកំណត់លក្ខខណ្ឌនានាដើម្បីឱ្យអ្នកដាក់ពាក្យសុំមានលក្ខណៈសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ការដាក់ពាក្យសុំប្រព្រឹត្តិកម្មដូចមានចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌទី៨.២ ចំពោះការបញ្ជូនទំនិញលឿនរបស់ខ្លួន÷

(ក) ផ្តល់នូវហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងការទូទាត់ចំណាយគយគ្រប់គ្រាន់ ពាក់ព័ន្ធនឹងដំណើរការនៃការបញ្ជូនទំនិញលឿន ក្នុងករណីដែលអ្នកស្នើសុំបំពេញបានតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវសម្រាប់ដំណើរការនេះរបស់សមាជិកនោះ ដែលត្រូវធ្វើឡើងនៅទីតាំងដែលបានកំណត់ជាមុន។

(ខ) ផ្តល់ជាមុននូវឯកសារនៃការបញ្ជូនទំនិញលឿននេះ

(គ) កំណត់អំពីកម្រៃដែលត្រូវបង់ត្រឹមតម្លៃប្រហាក់ប្រហែលនឹងតម្លៃសេវាដែលបានផ្តល់ក្នុងការផ្តល់ប្រព្រឹត្តកម្មដែលមានចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌទី៨.២

(ឃ) រក្សាទុកការត្រួតពិនិត្យកម្រិតខ្ពស់លើការបញ្ជូនទំនិញលឿន តាមរយៈការប្រើប្រាស់សន្តិសុខផ្ទៃក្នុង ភស្តុភារ និងបច្ចេកវិទ្យាតាមដានការបញ្ជូនទំនិញ គិតចាប់តាំងពីពេលទទួលរហូតដល់ពេលប្រគល់ទំនិញ

(ង) ផ្តល់ការបញ្ជូនទំនិញលឿន គិតចាប់ពីពេលទទួលរហូតដល់ពេលប្រគល់ទំនិញ

---

[8] ក្នុងករណីសមាជិក មាននូវរួចជាស្រេចនូវនីតិវិធីផ្តល់ប្រព្រឹត្តិកម្ម ដូចមានចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌទី៨.២ បញ្ញត្តិនេះមិនតម្រូវឱ្យសមាជិកដាក់ចេញនូវនីតិវិធីដាច់ដោយឡែកមួយទៀតសម្រាប់ពន្លឿនការបញ្ចេញទំនិញឡើយ។

[9] លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យសម្រាប់ការដាក់ពាក្យសុំនេះ ប្រសិនបើមាន គឺជាលក្ខខ័ណ្ឌតម្រូវបន្ថែមរបស់សមាជិកសម្រាប់ប្រតិបត្តិចំពោះទំនិញ ឬការបញ្ជូនទំនិញទាំងអស់ដែលនាំចូលតាមច្រកទ្វារផ្លូវអាកាស។

(ច) ទទួលខុសត្រូវលើរាល់ការបង់ពន្ធគយ អាករ កម្រៃ និងបន្ទុកផ្សេងទៀត ជូនអាជ្ញាធរគយសម្រាប់ទំនិញ

(ឆ) មានកំណត់ត្រាល្អនៃការគោរពច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិគយ និងគោរពច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិដទៃទៀត

(ជ) គោរពតាមលក្ខខណ្ឌផ្សេងៗទៀត ដែលពាក់ព័ន្ធផ្ទាល់ទៅនឹងប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្តច្បាប់ បទប្បញ្ញត្តិ និងលក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃនីតិវិធីរបស់សមាជិក ដែលពាក់ព័ន្ធជាពិសេសទៅនឹងការផ្តល់ប្រព្រឹត្តិកម្ម ដូចមានចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌទី៨.២។

៨.២ យោងតាមវាក្ខណ្ឌទី៨.១ និង៨.៣ សមាជិកត្រូវ÷

(ក) កាត់បន្ថយជាអប្បរមារចំពោះឯកសារតម្រូវសម្រាប់ការបញ្ចេញទំនិញលឿន ស្របតាមវាក្យខណ្ឌទី១ នៃមាត្រា១០ ហើយប្រសិនបើអាច ផ្តល់នូវការបញ្ចេញទំនិញផ្អែកលើការផ្តល់ឯកសារតែមួយលើក នូវព័ត៌មានស្តីពីការបញ្ជូនទំនិញជាក់លាក់ណាមួយ

(ខ) ធ្វើយ៉ាងណាឱ្យទំនិញដែលចង់បញ្ជូនលឿននោះ ត្រូវបានបញ្ចេញពីគយក្នុងកាលៈទេសៈធម្មតាបានលឿនតាមដែលអាចធ្វើទៅបាន បន្ទាប់ពីទំនិញនោះមកដល់ ប្រសិនបើព័ត៌មានដែលត្រូវការសម្រាប់ការបញ្ចេញទំនិញនោះត្រូវបានផ្តល់រួចហើយ

(គ) ត្រូវខិតខំប្រឹងប្រែងក្នុងការផ្តល់នូវប្រព្រឹត្តិកម្មដែលមានចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌរង (ក) និង (ខ) ចំពោះការដឹកជញ្ជូនគ្រប់ប្រភេទទម្ងន់ និងតម្លៃ ដោយត្រូវទទួលស្គាល់ថាសមាជិកត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យដាក់បន្ថែមនូវនីតិវិធីនាំចូល រួមមានប្រតិវេទន៍ និងឯកសារជំនួយនានា និងការបង់ពន្ធគយ អាករ និងធ្វើការដាក់កម្រិតប្រព្រឹត្តិកម្មបែបនេះផ្អែកលើប្រភេទទំនិញ ប្រសិនបើប្រព្រឹត្តកម្មបែបនេះ មិនត្រូវបានគេដាក់កម្រិតត្រឹមទំនិញដែលមានតម្លៃទាបដូចជាឯកសារ ជាដើម និង

(ឃ) ប្រសិនបើអាច ត្រូវបែងចែករវាងការដឹកជញ្ជូនទំនិញដែលមានតម្លៃអប្បបរិមា ឬបរិមាណប្រាក់ជាប់ពន្ធអប្បបរិមា ដែលមិនត្រូវប្រមូលប្រាក់ពន្ធ ត្រូវដាក់ឱ្យដាច់ដោយឡែកពីទំនិញដែលជាប់ពន្ធ។ ពន្ធក្នុងស្រុក ដូចជាពន្ធលើតម្លៃបន្ថែម និងពន្ធអាករ ដែលត្រូវអនុវត្តចំពោះការនាំចូលដែលស្របតាមមាត្រា៣នៃកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីពន្ធគយ និងពាណិជ្ជកម្មឆ្នាំ១៩៩៤ (GATT1994) គឺពុំមែនជាកម្មវត្ថុនៃបញ្ញត្តិនេះទេ។

៨.៣ គ្មានអ្វីទាំងអស់នៅក្នុងវាក្យខណ្ឌទី៨.១ និង ៨.២ ដែលនឹងប៉ះពាល់ដល់សិទ្ធិរបស់សមាជិកមួយក្នុងការពិនិត្យ ឃាត់ទុក រឹបអូស ដកហូត ឬបដិសេធការនាំទំនិញចូល ឬការធ្វើសវនកម្មក្រោយពេលបញ្ចេញជម្រះទំនិញ រួមបញ្ចូលនូវការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហានិភ័យផងៗ លើសពីនេះទៀត គ្មានអ្វីទាំងអស់នៅក្នុងវាក្យខណ្ឌទី៨.១ និងទី៨.២ ដែលនឹងរារាំងសមាជិកមួយមិនឱ្យដាក់ការតម្រូវ

ចំពោះការផ្តល់ព័ត៌មានបន្ថែម និងការបំពេញតាមលក្ខខណ្ឌនៃការចេញអាជ្ញាប័ណ្ណមិនស្វ័យប្រវត្តិ ដែលជាលក្ខខណ្ឌសម្រាប់ការបញ្ចេញទំនិញបានឡើយ។

៩. ទំនិញងាយខូចខាត[10]

៩.១ ដើម្បីបង្ការការខាតបង់ ឬការបាត់បង់គុណភាពនៃទំនិញងាយខូចខាតដែលគួរជៀសវាងបាន និងក្នុងករណីលក្ខខ័ណ្ឌតម្រូវនានាត្រូវបានបំពេញ សមាជិកនីមួយៗត្រូវអនុញ្ញាតឱ្យមានការបញ្ចេញទំនិញងាយខូចខាត÷

(ក) នៅក្នុងកាលៈទេសៈធម្មតា ត្រូវបញ្ចេញទំនិញឱ្យបានឆាប់បំផុត តាមលទ្ធភាពដែលអាចធ្វើបាន និង

(ខ) នៅក្នុងកាលៈទេសៈ ប្រសិនបើអាចធ្វើបាន ត្រូវបញ្ចេញទំនិញនៅក្រៅម៉ោងធ្វើការរបស់គយ និងអាជ្ញាធរពាក់ព័ន្ធនានា

៩.២ សមាជិកនីមួយៗ ត្រូវផ្តល់អាទិភាពដល់ទំនិញងាយខូចខាត ប្រសិនបើតម្រូវឱ្យមានការកំណត់កាលបរិច្ឆេទសម្រាប់ពិនិត្យទំនិញ ។

៩.៣ សមាជិកនីមួយៗត្រូវរៀបចំ ឬអនុញ្ញាតឱ្យអ្នកនាំចូលធ្វើការរៀបចំទីកន្លែងស្តុកទំនិញងាយខូចខាតបានសមស្របនៅពេលរង់ចាំការបញ្ចេញទំនិញ។ សមាជិកអាចតម្រូវថា រាល់ទីតាំងស្តុកទំនិញដែលរៀបចំដោយអ្នកនាំចូលត្រូវមានការយល់ព្រម និងកំណត់ដោយអាជ្ញាធរពាក់ព័ន្ធរបស់ប្រទេសខ្លួន។ ការបញ្ជូនទំនិញទៅកាន់ទីតាំងស្តុកទំនិញទាំងនោះ រួមទាំងការផ្តល់សិទ្ធិឱ្យប្រតិបត្តិករបញ្ជូនទំនិញទាំងនោះ ត្រូវសុំការអនុញ្ញាតពីអាជ្ញាធរពាក់ព័ន្ធ។ តាមការស្នើសុំរបស់អ្នកនាំចូល ប្រសិនបើអាចអនុវត្តបាន និងស្របជាមួយបទប្បញ្ញត្តិក្នុងស្រុក សមាជិកត្រូវផ្តល់នូវនីតិវិធីចាំបាច់នានាសម្រាប់ការបញ្ចេញទំនិញនៅតាមទីតាំងស្តុកទំនិញទាំងនោះ។

៩.៤ ក្នុងករណីមានការពន្យាពេលយូរក្នុងការបញ្ចេញទំនិញងាយខូចខាត និងផ្អែកតាមការស្នើសុំជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ សមាជិកជាអ្នកនាំចូលត្រូវបញ្ជាក់ពីមូលហេតុដែលនាំឱ្យមានការពន្យារពេលនោះ តាមការដែលអាចធ្វើទៅបាន។

មាត្រា ៨៖ កិច្ចសហប្រតិបត្តិការរវាងភ្នាក់ងារព្រំដែន

១. សមាជិកនីមួយៗ ត្រូវធានាថាអាជ្ញាធរ និងភ្នាក់ងារដែលទទួលបន្ទុកអនុវត្តការងារត្រួតពិនិត្យតាមព្រំដែន និងនីតិវិធីពាក់ព័ន្ធនឹងការនាំចូល ការនាំចេញ និងទំនិញឆ្លងកាត់ មានកិច្ចសហប្រតិបត្តិជាមួយគ្នា និងសម្របសម្រួលការងាររបស់ខ្លួនដើម្បីសម្រួលដល់ការធ្វើពាណិជ្ជកម្ម។

[10] សម្រាប់គោលបំណងនៃបញ្ញត្តិនេះ ទំនិញងាយខូចខាត គឺជាប្រភេទទំនិញដែលឆាប់ស្អុយរលួយដោយសារចរិតលក្ខណៈធម្មជាតិនៃ ទំនិញនោះ ជាពិសេស នៅពេលអវត្តមាននៃលក្ខខណ្ឌស្តុកទុកមិនសមស្រប។

២. ប្រសិនបើអាច និងតាមការដែលអាចអនុវត្តបាន សមាជិកនីមួយៗ ត្រូវសហការជាមួយសមាជិកដទៃទៀតដែលមានព្រំដែនជាប់គ្នា ផ្អែកតាមលក្ខខណ្ឌដែលបានព្រមព្រៀងគ្នាទៅវិញទៅមក ក្នុងគោលបំណងជួយសម្រួលលើការងារនីតិវិធីនៅច្រកព្រំដែន ដើម្បីជួយសម្រួលដល់ការធ្វើពាណិជ្ជកម្មឆ្លងកាត់ព្រំដែន។ កិច្ចសហប្រតិបត្តិការ និងកិច្ចសម្របសម្រួលនេះ អាចរួមមាន÷

(ក) រៀបចំឱ្យមានម៉ោង និងថ្ងៃធ្វើការដូចគ្នា

(ខ) រៀបចំឱ្យមាននីតិវិធី និងទម្រង់បែបបទដូចគ្នា

(គ) អភិវឌ្ឍន៍ និងប្រើប្រាស់ទីតាំងរួមគ្នា

(ឃ) ត្រួតពិនិត្យរួមគ្នា

(ង) បង្កើតប៉ុស្តិ៍ត្រួតពិនិត្យព្រំដែនតែមួយ

មាត្រា ៩៖ ចរាចរណ៍នៃទំនិញដែលចង់នាំចូលក្រោមការត្រួតពិនិត្យរបស់គយ

តាមការដែលអាចអនុវត្តបាន និងក្នុងករណីដែលបំពេញបាននូវគ្រប់លក្ខខណ្ឌតម្រូវ សមាជិកនីមួយៗ ត្រូវអនុញ្ញាតឱ្យទំនិញដែលចង់នាំចូលនោះ អាចធ្វើចរាចរណ៍នៅក្នុងដែនដីរបស់សមាជិកនោះក្រោមការត្រួតពិនិត្យរបស់គយ ពីការិយាល័យគយនៅច្រកនាំចូល ទៅកាន់ការិយាល័យគយមួយទៀតនៅក្នុងដែនដីរបស់ខ្លួន ដែលជាកន្លែងត្រូវបញ្ចេញ និងជម្រះទំនិញនោះ។

មាត្រា ១០៖ បែបបទពាក់ព័ន្ធនឹងការនាំចូល ការនាំចេញ និងការឆ្លងកាត់

១. លក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃបែបបទ និងឯកសារ

១.១ ក្នុងគោលបំណងកាត់បន្ថយឧប្បត្តិហេតុ និងភាពស្មុគស្មាញនៃបែបបទសម្រាប់ការនាំចូល ការនាំចេញ និងការឆ្លងកាត់ ព្រមទាំងកាត់បន្ថយ និងជួយសម្រួលដល់លក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃការរៀបចំឯកសារសម្រាប់ការនាំចូល ការនាំចេញ និងការឆ្លងកាត់ ក៏ដូចជាការពិចារណាលើគោលបំណងនៃគោលនយោបាយផ្អែកច្បាប់ និងកត្តាផ្សេងទៀត ដូចជាបម្រែបម្រួលនៃកាលៈទេសៈ ព័ត៌មានថ្មីដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការអនុវត្តក្នុងអាជីវកម្ម ភាពអាចរកបាននៃបច្ចេកទេស និងបច្ចេកវិទ្យា ការអនុវត្តល្អបំផុតជាអន្តរជាតិ និងការផ្តល់ធាតុចូលពីភាគីពាក់ព័ន្ធ សមាជិកត្រូវពិនិត្យឡើងវិញនូវបែបបទ និងលក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃឯកសារ និងដោយផ្អែកលើលទ្ធផលនៃការពិនិត្យឡើងវិញ ត្រូវធានាថា បែបបទនិងលក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃឯកសារទាំងនោះ÷

(ក) ត្រូវបានអនុម័ត និង/ឬ បានអនុវត្តក្នុងគោលបំណងបញ្ចេញទំនិញឱ្យបានឆាប់រហ័សជាពិសេសទំនិញដែលងាយខូច។

(ខ) ត្រូវបានអនុម័ត និង/ឬបានអនុវត្ត ក្នុងគោលបំណងកាត់បន្ថយពេលវេលា និងការចំណាយសម្រាប់ការគោរពច្បាប់របស់ពាណិជ្ជករ និងប្រតិបត្តិករ។

(គ) ត្រូវបានជ្រើសយកវិធានការដែលមានការរឹតត្បិតតិចតួចបំផុតចំពោះពាណិជ្ជកម្ម នៅពេលដែលគេមានវិធានការពីរ ឬច្រើន សម្រាប់ជ្រើសរើសដើម្បីសម្រេចគោលបំណងគោលនយោបាយ ឬសម្រេចគោលបំណងនៃការដោះស្រាយបញ្ហាដែលកើតមាន។

(ឃ) មិនត្រូវរក្សាទុកការតម្រូវតទៅទៀតទេ ដោយរាប់ទាំងផ្នែកនានានៃបែបបទ និងឯកសារនោះផង ប្រសិនបើលែងតម្រូវឱ្យមានតទៅទៀត។

១.២ គណៈកម្មាធិការត្រូវបង្កើតនីតិវិធីសម្រាប់ការចែករំលែកនូវព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធ និងការអនុវត្តល្អបំផុតក្នុងចំណោមសមាជិក តាមលទ្ធភាពដែលអាចធ្វើបាន។

២. ការទទួលយកឯកសារ

២.១ សមាជិកនីមួយៗ ត្រូវទទួលយកឯកសារជាក្រដាស ឬឯកសារអេឡិចត្រូនិចនៃឯកសារយោង ដែលត្រូវការសម្រាប់បែបបទនៃការនាំចូល ការនាំចេញ ឬការឆ្លងកាត់. តាមដែលធ្វើទៅបាន។

២.២ នៅពេលដែលទីភ្នាក់ងាររដ្ឋាភិបាលនៃសមាជិកមួយ កាន់កាប់រួចហើយនូវឯកសារច្បាប់ដើម ទីភ្នាក់ងារផ្សេងទៀតនៃសមាជិកនោះ ត្រូវទទួលយកឯកសារថតចម្លង ឬឯកសារអេឡិកត្រូនិច ពីភ្នាក់ងារដែលកាន់កាប់ឯកសារដើម ជំនួសឱ្យឯកសារច្បាប់ដើម តាមដែលធ្វើបាន។

២.៣ សមាជិក មិនត្រូវទាមទារច្បាប់ដើម ឬច្បាប់ចម្លងនៃប្រតិវេទន៍នាំចេញ ដែលបានប្រគល់ជូនអាជ្ញាធរគយនៃសមាជិកនាំចេញ ធ្វើជាលក្ខខណ្ឌតម្រូវសម្រាប់ការនាំចូលទេ[11]។

៣. ការប្រើប្រាស់ស្តង់ដារអន្តរជាតិ

៣.១ សមាជិកត្រូវបានលើកទឹកចិត្តឱ្យប្រើប្រាស់ស្តង់ដារអន្តរជាតិពាក់ព័ន្ធ ឬផ្នែកនានារបស់វា ធ្វើជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ទម្រង់បែបបទ និងនីតិវិធីនៃការនាំចូល ការនាំចេញ និងការឆ្លងកាត់របស់ពួកគេ លើកលែងតែមានការចែងផ្សេងពីនេះនៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ។

៣.២ សមាជិកត្រូវបានលើកទឹកចិត្តឱ្យចូលរួម ផ្អែកតាមកម្រិតធនធានរបស់ពួកគេក្នុងការរៀបចំ និងត្រួតពិនិត្យជាទៀងទាត់នូវស្តង់ដារអន្តរជាតិពាក់ព័ន្ធធ្វើឡើងដោយអង្គការអន្តរជាតិពាក់ព័ន្ធ។

៣.៣ គណៈកម្មាធិការត្រូវបង្កើតនីតិវិធីសម្រាប់ការចែករំលែកព័ត៌មាន និងការអនុវត្តល្អបំផុតពាក់ព័ន្ធនឹងការអនុវត្តស្តង់ដារអន្តរជាតិ ក្នុងចំណោមសមាជិកនានា តាមការសមស្រប។

គណៈកម្មាធិការក៏អាចអញ្ជើញអង្គការអន្តរជាតិពាក់ព័ន្ធនានា មកពិភាក្សាអំពីការងាររបស់ពួកគេពាក់ព័ន្ធនឹងស្តង់ដារអន្តរជាតិផងដែរ។ គណៈកម្មាធិការក៏អាចធ្វើអត្តសញ្ញាណកម្មស្តង់ដារជាក់លាក់ ដែលមានតម្លៃសម្រាប់សមាជិកផងដែរ ប្រសិនបើសមស្រប។

[11] ពុំមានអ្វីនៅក្នុងវាក្យខណ្ឌនេះ ដែលនឹងរារាំងសមាជិកមិនឱ្យទាមទារឯកសារនានា ដូចជា វិញ្ញាបនបត្រ លិខិតអនុញ្ញាត ឬអាជ្ញាប័ណ្ណ ដែលជាលក្ខខណ្ឌតម្រូវសម្រាប់ការនាំចូលនូវទំនិញដែលត្រូវត្រួតពិនិត្យ ឬនិយ័តឡើយ។

៤. បញ្ជរតែមួយ

៤.១ សមាជិកទាំងអស់ត្រូវខិតខំប្រឹងប្រែងបង្កើត និងរក្សាទុកនូវបញ្ជរតែមួយ ដែលអាចជួយសម្រួលដល់ពាណិជ្ជករក្នុងការផ្តល់ឯកសារ និង/ឬលក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃទិន្នន័យសម្រាប់ការនាំចូល ការនាំចេញ ឬទំនិញឆ្លងកាត់ តាមរយៈច្រកតែមួយទៅកាន់អាជ្ញាធរ ឬទីភ្នាក់ងារពាក់ព័ន្ធ។ បន្ទាប់ពីអាជ្ញាធរ ឬទីភ្នាក់ងារពាក់ព័ន្ធបានត្រួតពិនិត្យឯកសារ និង/ឬទិន្នន័យ រួច លទ្ធផលរបស់វាត្រូវជូនដំណឹងទៅអ្នកដាក់ពាក្យសុំវិញ តាមរយៈបញ្ជរតែមួយឱ្យបានទាន់ពេលវេលា។

៤.២ ក្នុងករណីដែលលក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃឯកសារ និង/ឬទិន្នន័យ ត្រូវបានទទួលតាមរយៈបញ្ជរតែមួយលក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃឯកសារ និង/ឬទិន្នន័យដដែលនោះ នឹងមិនត្រូវបានស្នើសុំដោយអាជ្ញាធរ ឬទីភ្នាក់ងារពាក់ព័ន្ធទៀតឡើយ លើកលែងតែក្នុងកាលៈទេសៈបន្ទាន់ និងក្នុងករណីលើកលែងតិចតួចផ្សេងទៀតដែលត្រូវបានដឹងជាសាធារណៈប៉ុណ្ណោះ។

៤.៣ សមាជិកនានា ត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានដល់គណៈកម្មាធិការ អំពីព័ត៌មានលម្អិតនៃប្រតិបត្តិការរបស់បញ្ជរតែមួយ។

៤.៤ ក្នុងលក្ខណៈដែលអាចធ្វើទៅរួច និងអាចអនុវត្តបាន សមាជិកនានាត្រូវប្រើប្រាស់បច្ចេកវិជ្ជាព័ត៌មានដើម្បីទ្រទ្រង់បញ្ជរតែមួយ។

៥. អធិការកិច្ចទំនិញមុនពេលផ្ទុក

៥.១ សមាជិកនានា មិនត្រូវបង្គាប់ឱ្យប្រើសេវាអធិការកិច្ចទំនិញមុនពេលផ្ទុកពាក់ព័ន្ធនឹងចំណាត់ថ្នាក់តាមតារាងពន្ធគយ និងការកំណត់តម្លៃគិតពន្ធគយនោះទេ។

៥.២ ដោយពុំធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់សិទ្ធិរបស់សមាជិកនានា ក្នុងការប្រើប្រាស់ប្រភេទសេវាអធិការកិច្ចទំនិញមុនពេលផ្ទុកផ្សេងទៀត ដែលពុំមានចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌ៥.១ សមាជិកត្រូវបានលើកទឹកចិត្តមិនឱ្យដាក់ចេញ ឬប្រើប្រាស់លក្ខខណ្ឌតម្រូវផ្សេងទៀតពាក់ព័ន្ធនឹងការប្រើប្រាស់ប្រភេទទាំងនោះឡើយ[12]។

៦. ការប្រើប្រាស់ជើងសាគយ

៦.១ ដោយមិនធ្វើឱ្យខូចខាតដល់គោលនយោបាយពាក់ព័ន្ធសំខាន់ៗរបស់សមាជិកមួយចំនួនដែលបច្ចុប្បន្នកំពុងផ្តល់តួនាទីពិសេសសម្រាប់ជើងសាគយ ចាប់ពីពេលដែលកិច្ចព្រមព្រៀងនេះចូលជាធរមាន សមាជិកទាំងឡាយ មិនត្រូវកំណត់ការប្រើប្រាស់ជើងសាគយជាកាតព្វកិច្ចទៀតឡើយ។

---

[12] វាក្យខណ្ឌនេះសំដៅដល់អធិការកិច្ចទំនិញមុនពេលផ្ទុក ដែលមានចែងក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីអធិការកិច្ចទំនិញមុនពេលផ្ទុក និងមិនដកចេញនូវអធិការកិច្ចទំនិញមុនពេលផ្ទុកសម្រាប់គោលបំណងអនាម័យនិងភូតគាមអនាម័យឡើយ។

៦.២ សមាជិកនីមួយៗ ត្រូវជូនដំណឹងដល់គណៈកម្មាធិការ និងបោះពុម្ពផ្សាយវិធានការនានា របស់ខ្លួនស្តីពីការប្រើជើងសាគយ។ រាល់ការកែប្រែណាមួយពាក់ព័ន្ធនឹងវិធានការនោះ ត្រូវជូនដំណឹង និង បោះពុម្ពផ្សាយជាបន្ទាន់។

៦.៣ ពាក់ព័ន្ធទៅនឹងការផ្តល់អាជ្ញាប័ណ្ណសម្រាប់ជើងសាគយ សមាជិកទាំងឡាយត្រូវអនុវត្តនូវ វិធាននានាដែលមានតម្លាភាព និងចំកម្មវត្ថុ។

៧. នីតិវិធីរួមតាមព្រំដែន និងលក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃឯកសារដូចគ្នា

៧.១ យោងតាមវាក្យខណ្ឌ ៧.២ សមាជិកម្នាក់ៗត្រូវអនុវត្តនីតិវិធីគយរួម និងលក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃ ឯកសារដូចគ្នា សម្រាប់ការបញ្ចេញ និងជម្រះទំនិញនៅក្នុងដែនដីរបស់ខ្លួនទាំងមូល។

៧.២ គ្មានអ្វីទាំងអស់នៅក្នុងមាត្រានេះ ដែលនឹងរារាំងសមាជិក មិនឱ្យ÷

(ក) ប្រើនីតិវិធី និងលក្ខខណ្ឌតម្រូវឯកសារផ្សេងៗគ្នារបស់ខ្លួន ដោយផ្អែកតាមលក្ខណៈ និង ប្រភេទនៃទំនិញ ឬមធ្យោបាយដឹកជញ្ជូនទំនិញ។

(ខ) ប្រើនីតិវិធី និងលក្ខខណ្ឌតម្រូវឯកសារផ្សេងៗគ្នារបស់ខ្លួន ដោយផ្អែកលើការគ្រប់គ្រង ហានិភ័យ។

(គ) ប្រើនីតិវិធី និងលក្ខខណ្ឌតម្រូវឯកសារផ្សេងៗគ្នារបស់ខ្លួន ដើម្បីផ្តល់ការលើកលែង ទាំងស្រុង ឬដោយផ្អែកពីការយកពន្ធគយ ឬពន្ធអាករនាំចូល។

(ឃ) អនុវត្តការបំពេញបែបបទ ឬការដំណើរការតាមអេឡិចត្រូនិក ឬ

(ង) ប្រើនីតិវិធី និងលក្ខខណ្ឌតម្រូវឯកសារផ្សេងៗគ្នារបស់ខ្លួន ស្របតាមកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពី ការអនុវត្តវិធានការអនាម័យ និងភូតគាមអនាម័យ។

៨. ទំនិញបដិសេធ

៨.១ នៅពេលដែលទំនិញសម្រាប់ការនាំចូល ត្រូវបានអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចនៃសមាជិកមួយ បដិសេធដោយមូលហេតុពុំបានបំពេញតាមបទប្បញ្ញត្តិអនាម័យ និងភូតគាមអនាម័យ ឬបទប្បញ្ញត្តិ បច្ចេកទេស ដោយអនុលោមតាមច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិរបស់ខ្លួន សមាជិកត្រូវអនុញ្ញាតឱ្យអ្នកនាំចូល បញ្ជូនទំនិញនោះត្រឡប់ទៅវិញ ឬប្រគល់ទំនិញនោះទៅអ្នកនាំចេញ ឬបុគ្គលដែលត្រូវបានចាត់តាំងជា តំណាងអ្នកនាំចេញ។

៨.២ នៅពេលដែលជម្រើសក្រោមវាក្យខណ្ឌ ៨.១ ត្រូវបានធ្វើឡើង ហើយអ្នកនាំចូលនៅតែមិន អាចអនុវត្តបានក្នុងអំឡុងពេលមួយសមស្រប អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចអាចប្រើវិធានការផ្សេងទៀត ដើម្បី ដោះស្រាយបញ្ហាជាមួយទំនិញដែលពុំបានអនុលោមតាមលក្ខខណ្ឌនោះ។

៩. ការអនុញ្ញាតឱ្យនាំចូលទំនិញជាបណ្តោះអាសន្ន ការកែច្នៃទំនិញនាំចូល និងការកែច្នៃទំនិញនាំ ចេញ

៩.១ ការអនុញ្ញាតឱ្យនាំចូលទំនិញជាបណ្តោះអាសន្ន

សមាជិកនីមួយៗ ដោយផ្អែកលើច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិនានារបស់ខ្លួន ត្រូវអនុញ្ញាតឱ្យនាំទំនិញចូលក្នុងដែនគយរបស់ខ្លួន ក្រោមការលើកលែងការបង់ពន្ធនាំចូល និងអាករ ទាំងស្រុង ឬដោយផ្អែក ប្រសិនបើទំនិញដែលបាននាំចូលមានគោលបំណងជាក់លាក់សម្រាប់ការនាំចេញទៅវិញក្នុងអំឡុងពេលមួយជាក់លាក់ និងមិនបានធ្វើការផ្លាស់ប្តូរ លើកលែងតែការថយចុះតម្លៃ និងការខាតបង់ អាស្រ័យដោយការប្រើប្រាស់វា។

៩.២ ការកែច្នៃទំនិញនាំចូល និងការកែច្នៃទំនិញនាំចេញ

(ក) សមាជិកម្នាក់ៗ ដូចមានចែងក្នុងច្បាប់ និងបទបញ្ញត្តិនានារបស់ខ្លួន ត្រូវអនុញ្ញាតមានការកែច្នៃទំនិញនាំចូល និងការកែច្នៃទំនិញនាំចេញ។ ទំនិញដែលអនុញ្ញាតឱ្យមានការកែច្នៃក្នុងការនាំចេញ អាចត្រូវបាននាំចូលសាជាថ្មី ដោយមានការលើកលែងពន្ធ និងអាករសម្រាប់ការនាំចូលទាំងស្រុង ឬមួយផ្នែក ស្របតាមច្បាប់ និងបទបញ្ញត្តិរបស់សមាជិក។

(ខ) សម្រាប់គោលបំណងនៃវាក្យខណ្ឌនេះ ពាក្យថា "ការកែច្នៃទំនិញនាំចូល" សំដៅលើរបបពន្ធគយដែលទំនិញមួយចំនួនអាចត្រូវបាននាំចូលក្នុងដែនដីគយរបស់សមាជិក ក្នុងលក្ខខណ្ឌដែលត្រូវបានលើកលែងពន្ធ និងអាករទាំងស្រុង ឬដោយផ្អែក ឬអាចទទួលយកការសងប្រាក់ពន្ធវិញ អាស្រ័យដោយទំនិញទាំងនោះ មានគោលដៅសម្រាប់ការផលិត ការកែច្នៃ ឬការជួសជុល និងការនាំចេញក្នុងពេលបន្ទាប់។

(គ) សម្រាប់គោលបំណងនៃវាក្យខណ្ឌនេះ ពាក្យថា "ការកែច្នៃទំនិញនាំចេញ" សំដៅលើរបបពន្ធគយដែលទំនិញអនុញ្ញាតឱ្យចរាចរណ៍ដោយសេរីក្នុងដែនដីគយរបស់សមាជិក ដែលអាចត្រូវបាននាំចេញជាបណ្តោះអាសន្នសម្រាប់ការផលិត ការកែច្នៃ ឬការជួសជុលនៅបរទេស និងបន្ទាប់មកនាំចូលមកវិញ។

មាត្រា១១៖ សេរីភាពនៃការឆ្លងកាត់ទំនិញ

១. បទប្បញ្ញត្តិ ឬបែបបទទាំងឡាយពាក់ព័ន្ធនឹងទំនិញឆ្លងកាត់ ដែលសមាជិកដាក់ឱ្យអនុវត្តមិនត្រូវ÷

(ក) រក្សាទុក ប្រសិនបើកាលៈទេសៈ ឬគោលបំណងដែលនាំឱ្យមានការអនុម័តនោះ លែងមានតទៅទៀត ឬប្រសិនបើការផ្លាស់ប្តូរកាលៈទេសៈ ឬគោលបំណងនោះ អាចត្រូវបានធ្វើឡើងតាមរបៀបផ្សេងដែលមានការរឹតត្បិតពាណិជ្ជកម្មតិចជាង។

(ខ) អនុវត្តក្នុងរបៀបមួយដែលអាចបង្កើតបានជាការបិទបាំងលើការរឹតត្បិតសម្រាប់ចរាចរណ៍ក្នុងពេលឆ្លងកាត់។

២. ចរាចរណ៍ក្នុងពេលឆ្លងកាត់ មិនត្រូវយកមកធ្វើជាលក្ខខណ្ឌ បន្ទាប់ពីការប្រមូលកម្រៃ ឬបន្ទុកចំណាយដែលបានអនុវត្តសម្រាប់ការឆ្លងកាត់ លើកលែងតែបន្ទុកចំណាយសម្រាប់ការដឹកជញ្ជូន ឬការចំណាយសមាមាត្រទៅនឹងចំណាយរដ្ឋបាលដែលបានកំណត់សម្រាប់ការឆ្លងកាត់ ឬការចំណាយលើសេវាដែលមាននោះទេ។

៣. សមាជិកទាំងឡាយ មិនត្រូវស្វែងរក ទទួលយក ឬរក្សាការដាក់កំហិតដោយស្ម័គ្រចិត្ត ឬវិធានការស្រដៀងគ្នាផ្សេងទៀតពាក់ព័ន្ធនឹងចរាចរណ៍នៃការឆ្លងកាត់ឡើយ។ នេះពុំរួមបញ្ចូលនូវបទប្បញ្ញត្តិថ្នាក់ជាតិ ការរៀបចំទ្វេភាគី ឬពហុភាគីបច្ចុប្បន្ន និងអនាគត ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការកំណត់បញ្ញត្តិសម្រាប់ការដឹកជញ្ជូនដែលអនុលោមតាមវិធានរបស់អង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក។

៤. សមាជិកនីមួយៗត្រូវអនុលោមតាមទំនិញដែលនឹងត្រូវឆ្លងកាត់ តាមដែនដីនៃការអនុវត្តរបស់សមាជិកផ្សេងទៀត ដែលមិនត្រូវមានលក្ខខណ្ឌអំណោយផលតិចជាងលក្ខខណ្ឌដែលអនុវត្តចំពោះទំនិញទាំងនោះ ប្រសិនបើទំនិញនោះត្រូវដឹកជញ្ជូនចេញពីប្រទេសដើមកំណើតទៅកាន់គោលដៅចុងក្រោយរបស់ពួកគេ ដោយមិនបានឆ្លងកាត់ដែនដីនៃសមាជិកផ្សេងទៀតនោះ។

៥. សមាជិកទាំងឡាយត្រូវបានលើកទឹកចិត្តឱ្យបង្កើតឱ្យមានហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវ័ន្តដាច់ដោយឡែក (ដូចជា គន្លងផ្លូវ កន្លែងចតនាវា ឬកន្លែងប្រហាក់ប្រហែលផ្សេងទៀត) សម្រាប់ចរាចរឆ្លងកាត់តាមដែលអាចអនុវត្តបាន។

៦. បែបបទ លក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃឯកសារ និងការត្រួតពិនិត្យគយ ពាក់ព័ន្ធនឹងចរាចរឆ្លងកាត់ មិនគួរជាបន្ទុកបន្ថែមក្នុងការ÷

(ក) កំណត់មុខទំនិញ និង

(ខ) ធានានូវការបំពេញលក្ខខណ្ឌនៃការឆ្លងកាត់ឡើយ។

៧. នៅពេលដែលទំនិញត្រូវបានដាក់ក្រោមនីតិវិធីនៃការឆ្លងកាត់ និងត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យបន្តចាប់ពីចំណុចដើមនៅក្នុងដែនដីរបស់សមាជិក ទំនិញទាំងនោះនឹងមិនតម្រូវឱ្យចំណាយបន្ទុកគយណាមួយ ឬការពន្យារពេល ឬការរឹតត្បិតដែលមិនចាំបាច់ រហូតទាល់តែការឆ្លងកាត់ត្រូវបានបញ្ចប់នៅចំណុចគោលដៅ នៅក្នុងដែនដីរបស់សមាជិក។

៨. សមាជិកមិនត្រូវអនុវត្តបទប្បញ្ញត្តិបច្ចេកទេស និងនីតិវិធីវាយតម្លៃការអនុលោមតាមអត្ថន័យនៃកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីរបាំងបច្ចេកទេសចំពោះការធ្វើពាណិជ្ជកម្មទំនិញឆ្លងកាត់ឡើយ។

៩. សមាជិកទាំងឡាយត្រូវអនុញ្ញាត និងផ្តល់ជាមុននូវឯកសារ និងទិន្នន័យ នៃទំនិញឆ្លងកាត់ជាមុន មុនពេលទំនិញមកដល់។

១០. នៅពេលដែលការឆ្លងកាត់បានទៅដល់ការិយាល័យគយ ដែលជាកន្លែងទំនិញត្រូវបានចេញពីក្នុងដែនដីរបស់សមាជិក ការិយាល័យនោះត្រូវបញ្ចប់ប្រតិបត្តិការឆ្លងកាត់ ប្រសិនបើលក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃការឆ្លងកាត់ត្រូវបានបំពេញ។

១១. ប្រសិនបើសមាជិក តម្រូវឱ្យមានការធានាក្នុងទម្រង់ជាការធានាដោយវត្ថុ ការតម្កល់ប្រាក់ ឬមធ្យោបាយជាសាច់ប្រាក់ ឬមិនមែនជាសាច់ប្រាក់[13] ផ្សេងទៀតសម្រាប់ចរាចរណ៍ឆ្លងកាត់ ការធានានោះត្រូវកំណត់ថា លក្ខខណ្ឌដែលកើតចេញពីចរាចរឆ្លងកាត់ត្រូវបានបំពេញរួច។

១២. នៅពេលដែលសមាជិកបានកំណត់ថា លក្ខខណ្ឌតម្រូវក្នុងការឆ្លងកាត់របស់ខ្លួនត្រូវបានបំពេញ ការធានាត្រូវលុបចោលដោយពុំបង្អែរបង្អង់ឡើយ។

១៣. ក្នុងលក្ខណៈដែលស្របទៅតាមច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិនានា សមាជិកម្នាក់ៗត្រូវអនុញ្ញាតឱ្យមានការធានាទូលំទូលាយ ដែលរួមបញ្ចូលទាំងប្រតិបត្តិការចម្រុះសម្រាប់ប្រតិបត្តិករដូចគ្នា ឬការបន្តធានាសារជាថ្មី ដោយពុំមានការលើកលែងចំពោះការប្រគល់ទំនិញត្រឡប់វិញក្នុងពេលបន្ទាប់។

១៤. សមាជិកនីមួយៗ ត្រូវធ្វើយ៉ាងណាឱ្យព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធអាចរកបានជាសាធារណៈ ដែលខ្លួនត្រូវប្រើសម្រាប់ការធានា រាប់បញ្ចូលទាំងប្រតិបត្តិការតែមួយ និងការធានាចំពោះប្រតិបត្តិការចម្រុះ ក្នុងករណីសមស្រប។

១៥. សមាជិកនីមួយៗ អាចតម្រូវឱ្យប្រើប្រាស់ការអម ឬក្បួនការពារគយសម្រាប់ចរាចរឆ្លងកាត់ តែក្នុងកាលៈទេសៈដែលមានវត្ថុមានហានិភ័យខ្ពស់ ឬនៅពេលការអនុលោមតាមច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិគយមិនអាចធានាបាន តាមរយៈការប្រើប្រាស់ការធានាទាំងនេះ។ វិធានទូទៅសម្រាប់ការអម ឬក្បួនការពារគយត្រូវបោះពុម្ពផ្សាយស្របតាមមាត្រា ១។

១៦. សមាជិកទាំងឡាយ ត្រូវប្រឹងប្រែងសហការ និងសម្របសម្រួលជាមួយគ្នាទៅវិញទៅមក ក្នុងគោលបំណងធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវសេរីភាពនៃការឆ្លងកាត់។ កិច្ចសហការ និងការសម្របសម្រួលបែបនេះ អាចរួមបញ្ចូល តែមិនកំហិតត្រឹមការយល់ដឹងទៅលើ÷

(ក) បន្ទុកចំណាយ

(ខ) បែបបទ និងលក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃច្បាប់ និង

(គ) ប្រតិបត្តិការដែលអាចអនុវត្តបានសម្រាប់របបឆ្លងកាត់។

១៧. សមាជិកនីមួយៗ ត្រូវព្យាយាមតែងតាំងអ្នកសម្របសម្រួលការឆ្លងកាត់ថ្នាក់ជាតិ ដែលចម្ងល់ និងសំណើទាំងអស់ដែលធ្វើឡើងដោយសមាជិកផ្សេងទៀត ពាក់ព័ន្ធនឹងមុខងារល្អនៃប្រតិបត្តិការឆ្លងកាត់ អាចត្រូវបានដោះស្រាយ។

[13] ពុំមានបញ្ញត្តិណាមួយក្នុងវាក្យខណ្ឌនេះ ដែលនឹងរារាំងសមាជិកពីការទទួលបាននីតិវិធីមានស្រាប់ ដែលតាមរយៈនោះ មធ្យោបាយនៃការដឹកជញ្ជូនអាចត្រូវបានប្រើប្រាស់ជាការធានាសម្រាប់ចរាចរទំនិញនាំចេញ។

មាត្រា ១២៖ កិច្ចសហប្រតិបត្តិការគយ

១. វិធានការលើកកម្ពស់ការអនុលោមតាម និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ

១.១ សមាជិកព្រមព្រៀងលើសារៈសំខាន់នៃការធានាឱ្យបានថា ពាណិជ្ជករបានដឹងពីការអនុលោមតាមកាតព្វកិច្ច ការលើកទឹកចិត្តការអនុលោមតាមដោយស្ម័គ្រចិត្ត ដើម្បីអនុញ្ញាតឱ្យអ្នកនាំចូលអាចកែសម្រួលដោយខ្លួនឯង ដោយពុំមានការដាក់ពិន័យក្នុងស្ថានភាពសមស្រប និងអនុវត្តនូវវិធានការអនុលោមតាម ដើម្បីបង្កើតវិធានការកាន់តែរឹងមាំសម្រាប់ពាណិជ្ជករដែលមិនអនុលោមតាមច្បាប់ [14]។

១.២ សមាជិកត្រូវបានលើកទឹកចិត្តឱ្យចែករំលែកព័ត៌មានអំពីការអនុវត្តប្រសើរបំផុត ក្នុងការគ្រប់គ្រងការអនុលោមតាមច្បាប់គយ រួមទាំងតាមរយៈគណៈកម្មាធិការ។ សមាជិកត្រូវបានលើកទឹកចិត្តឱ្យសហការក្នុងការណែនាំ ឬជំនួយបច្ចេកទេស និងការគាំទ្រក្នុងការកសាងសមត្ថភាពក្នុងគោលបំណងគ្រប់គ្រងវិធានការអនុលោមតាម និងការលើកកម្ពស់ប្រសិទ្ធភាពរបស់ពួកគេ។

២. ការផ្លាស់ប្តូរព័ត៌មាន

២.១ បន្ទាប់ពីមានការស្នើសុំ និងយោងតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃប្រការនេះ សមាជិកត្រូវផ្លាស់ប្តូរព័ត៌មានដូចមានចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌ ៦.១ (ខ) និង/ឬ (គ) សម្រាប់គោលបំណងផ្ទៀងផ្ទាត់ការប្រកាសនាំចូល ឬនាំចេញក្នុងករណីដែលបានកំណត់ ប្រសិនបើមានមូលហេតុសមស្របក្នុងការសង្ស័យអំពីការពិត ឬភាពត្រឹមត្រូវនៃការប្រកាសនោះ។

២.២ សមាជិកនីមួយៗ ត្រូវជូនដំណឹងដល់គណៈកម្មាធិការអំពីព័ត៌មានលម្អិតនៃអ្នកដែលត្រូវទំនាក់ទំនងសម្រាប់ការផ្លាស់ប្តូរព័ត៌មាននេះ។

៣ ការផ្ទៀងផ្ទាត់

សមាជិក ត្រូវស្នើសុំព័ត៌មាន តែនៅក្រោយពេលដែលខ្លួនបានរៀបចំនីតិវិធីផ្ទៀងផ្ទាត់សមស្របសម្រាប់ការប្រកាសការនាំចេញ ឬការនាំចូល និងបន្ទាប់ពីខ្លួនបានពិនិត្យនូវឯកសារពាក់ព័ន្ធដែលមាន។

៤. ការស្នើសុំ

៤.១ សមាជិកដែលស្នើសុំ ត្រូវផ្តល់ជូនសមាជិកទទួលសំណើនូវសំណើជាលាយលក្ខណ៍អក្សរតាមរយៈមធ្យោបាយជាឯកសាររឹង ឬមធ្យោបាយអេឡិចត្រូនិច ដោយប្រើភាសាផ្លូវការរួមគ្នាមួយកំណត់ដោយអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក ឬភាសាផ្សេងទៀតដែលបានព្រមព្រៀងគ្នា រួមទាំង

(ក) បញ្ហាកំពុងកើតមាន រួមទាំង ចំនួនដែលកំណត់ពីការប្រកាសការនាំចេញ ដែលឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រកាសនាំចូលដែលបានលើកឡើង តាមដែលសមស្រប និងអាចរកបាន។

(ខ) គោលបំណងដែលសមាជិកស្នើសុំ កំពុងស្វែងរកព័ត៌មាន ឬឯកសារ រួមជាមួយឈ្មោះ និងព័ត៌មានទំនាក់ទំនងនៃបុគ្គលដែលពាក់ព័ន្ធនឹងសំណើសុំ ប្រសិនបើស្គាល់។

---

[14] សកម្មភាពបែបនេះ ត្រូវមានគោលបំណងរួមដើម្បីកាត់បន្ថយភាពមិនអនុលោមតាមច្បាប់ និងផលវិបាកនៃការកាត់បន្ថយការតម្រូវនៃការផ្លាស់ប្តូរព័ត៌មានសម្រាប់ការបន្តអនុវត្តច្បាប់។

(គ) ប្រសិនបើចាំបាច់មានការតម្រូវពីសមាជិកដែលទទួលសំណើ នូវការបញ្ជាក់[15]ការផ្ទៀងផ្ទាត់ តាមដែលសមស្រប។

(ឃ) ព័ត៌មាន ឬឯកសារជាក់លាក់ដែលបានស្នើសុំ។

(ង) អត្តសញ្ញាណនៃការិយាល័យដើមដែលបានស្នើសុំ។

(ច) ការយោងទៅលើបទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់ និងប្រព័ន្ធច្បាប់ក្នុងស្រុករបស់សមាជិកដាក់សំណើ ដែលគ្រប់គ្រងការប្រមូល ការការពារ ការប្រើប្រាស់ ការបញ្ចេញឱ្យដឹង ការរក្សាទុក និង ការបំផ្លាញចោលនូវព័ត៌មានសម្ងាត់ និងព័ត៌មានផ្ទាល់ខ្លួន។

៤.២ ប្រសិនបើសមាជិកដាក់សំណើដែលមិនអនុលោមតាមវាក្យខណ្ឌរងណាមួយនៃវាក្យខណ្ឌ ៤.១ សមាជិកនោះត្រូវបញ្ជាក់នៅក្នុងសំណើសុំនេះ។

៥. ការការពារ និងការសម្ងាត់

៥.១ យោងតាមវាក្យខណ្ឌ ៥.២ សមាជិកស្នើសុំ ត្រូវ÷

(ក) រក្សាព័ត៌មាន ឬឯកសារទាំងអស់ ដែលផ្ដល់ដោយសមាជិកទទួលសំណើជាការសម្ងាត់ និង ត្រូវផ្ដល់ការការពារ និងការរក្សាការសម្ងាត់ក្នុងកម្រិតដូចគ្នា ដូចមានចែងក្នុងច្បាប់ និង ប្រព័ន្ធច្បាប់ក្នុងស្រុករបស់សមាជិកទទួលសំណើ ដូចដែលមានចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌរង ៦.១(ខ) ឬ(គ)។

(ខ) ផ្ដល់ព័ត៌មាន ឬឯកសារឱ្យតែចំពោះអាជ្ញាធរគយដែលធ្វើការពាក់ព័ន្ធនឹងបញ្ហាដែលកើតមាន និងប្រើប្រាស់ព័ត៌មាន ឬឯកសារតែសម្រាប់គោលបំណងដូចមានចែងក្នុងសំណើសុំ លើក លែងតែសមាជិកទទួលសំណើព្រមព្រៀងផ្សេងពីនេះជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ។

(គ) មិនបញ្ចេញព័ត៌មាន ឬឯកសារ ដោយពុំមានការអនុញ្ញាតជាក់លាក់ជាលាយលក្ខណ៍អក្សរពី សមាជិកទទួលសំណើ។

(ឃ) មិនប្រើព័ត៌មាន ឬឯកសារដែលពុំទាន់បានផ្ទៀងផ្ទាត់ ពីសមាជិកទទួលសំណើ ជាការ សម្រេចចិត្តចំពោះការលុបបំបាត់នូវការសង្ស័យទោះក្នុងស្ថានភាពណាក៏ដោយ។

(ង) គោរពតាមលក្ខខណ្ឌជាក់លាក់ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងករណី ដូចមានចែងដោយសមាជិកទទួល សំណើពាក់ព័ន្ធនឹងការរក្សាទុកនិងការកំទេចចោលនូវព័ត៌មានឬឯកសារសម្ងាត់ និងទិន្នន័យ ផ្ទាល់ខ្លួន។

(ច) បន្ទាប់ពីស្នើសុំ ត្រូវជូនដំណឹងដល់សមាជិកដែលទទួលសំណើនូវរាល់សេចក្ដីសម្រេចចិត្ត និងសកម្មភាពដែលបានអនុវត្តចំពោះបញ្ហាដែលជាលទ្ធផលនៃព័ត៌មានឬឯកសារដែលបាន ផ្ដល់ជូន។

[15] អាចរួមបញ្ចូលនូវព័ត៌មានជាប់ទាក់ទងនឹងការផ្ទៀងផ្ទាត់ ដែលបានធ្វើឡើងក្រោមវាក្យខណ្ឌ ៣។ ព័ត៌មានទាំងនោះ ត្រូវអនុលោមតាមកម្រិតនៃការការពារ និងការរក្សាការសម្ងាត់ដោយសមាជិកដែលធ្វើការផ្ទៀងផ្ទាត់។

៥.២ សមាជិកដែលបានដាក់សំណើ អាចមិនអនុវត្តបានតាមច្បាប់ និងប្រព័ន្ធច្បាប់ក្នុងស្រុក សម្រាប់ការអនុលោមតាមវាក្យខណ្ឌនៃវាក្យខណ្ឌ៥.១។ ប្រសិនបើដូច្នេះមែន សមាជិកដែលបានដាក់សំណើត្រូវបញ្ជាក់បញ្ហានេះ នៅក្នុងសំណើសុំ។

៥.៣ សមាជិកដែលទទួលសំណើ ត្រូវផ្តល់ប្រព្រឹត្តិកម្មចំពោះសំណើណាមួយ និងការផ្ទៀងផ្ទាត់ព័ត៌មានដែលទទួលបាន ក្រោមវាក្យខណ្ឌ៤ យ៉ាងហោចណាស់ក្នុងកម្រិតដូចគ្នានៃការការពារ និងរក្សាការសំងាត់ ដែលបានព្រមព្រៀងដោយសមាជិកទទួលសំណើចំពោះសំណើស្រដៀងគ្នារបស់ខ្លួន។

៦. បញ្ញត្តិនៃព័ត៌មាន

៦.១ យោងតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃប្រការនេះ សមាជិកទទួលសំណើជាបន្ទាន់ ត្រូវ÷

(ក) ឆ្លើយតបជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ តាមរយៈមធ្យោបាយជាឯកសារ ឬតាមអេឡិចត្រូនិច

(ខ) ផ្តល់ព័ត៌មានជាក់លាក់ ដូចមានចែងក្នុងប្រវេទន៍នាំចូល និងនាំចេញ ឬការប្រកាស ក្នុងកម្រិតដែលអាចធ្វើបាន ស្របតាមការចែងពីកម្រិតនៃការការពារ និងការរក្សាការសម្ងាត់ដែលចាំបាច់នៃសមាជិកដែលបានស្នើសុំ។

(គ) ប្រសិនបើមានការស្នើសុំ សូមផ្តល់ព័ត៌មានជាក់លាក់ ដូចមានចែងក្នុងឯកសារខាងក្រោម ឬឯកសារនានា ដែលត្រូវប្រគល់ ដើម្បីគាំទ្រដល់ប្រតិវេទន៍នាំចេញ ឬនាំចូល ក្នុងកម្រិតដែលអាចធ្វើបាននូវវិក្កយបត្រពាណិជ្ជកម្ម បញ្ជីវេចខ្ចប់ វិញ្ញាបនបត្រដើមកំណើត និងអាជ្ញាប័ណ្ណទំនិញ ក្នុងទម្រង់ដែលឯកសារនោះត្រូវរក្សាទុក ទោះជាឯកសាររឹង ឬអេឡិចត្រូនិច ស្របតាមការចែងពីកម្រិតនៃការការពារ និងការរក្សាការសម្ងាត់ដែលចាំបាច់នៃសមាជិកដែលបានស្នើសុំ។

(ឃ) បញ្ជាក់ថា ឯកសារដែលបានផ្តល់គឺជាឯកសារថតចម្លងត្រឹមត្រូវ

(ង) ផ្តល់ព័ត៌មាន ឬការឆ្លើយតបផ្សេងពីនេះទៅនឹងការស្នើសុំ ក្នុងកម្រិតដែលអាចធ្វើបាន ក្នុងអំឡុងពេល៩០ថ្ងៃ ចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទស្នើសុំ។

៦.២ សមាជិកទទួលសំណើអាចតម្រូវឱ្យមានការធានាស្របតាមច្បាប់ និងប្រព័ន្ធច្បាប់ក្នុងស្រុក មុនពេលផ្តល់ព័ត៌មានថា ព័ត៌មានជាក់លាក់ មិនត្រូវបានប្រើប្រាស់ធ្វើជាការបញ្ជាក់ក្នុងការស៊ើបអង្កេតបទល្មើស ដំណើរការក្តីតុលាការ ឬដំណើរការមិនមែនតយ ដោយពុំមានការអនុញ្ញាតជាលាយលក្ខណ៍អក្សរពីសមាជិកទទួលសំណើ។ ប្រសិនបើសមាជិកដែលបានស្នើសុំពុំស្ថិតក្នុងស្ថានភាពដែលអនុលោមតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវនេះ ខ្លួនត្រូវបញ្ជាក់អំពីបញ្ហានេះឱ្យសមាជិកទទួលសំណើបានដឹង។

៧. ការពន្យារ ឬការបដិសេធសំណើ

៧.១ សមាជិកទទួលសំណើ អាចពន្យារ ឬបដិសេធផ្នែកណាមួយ ឬទាំងស្រុង នូវសំណើសុំផ្តល់ព័ត៌មាន និងត្រូវជូនដំណឹងដល់សមាជិកដែលបានស្នើសុំអំពីមូលហេតុនៃការសម្រេចនោះ ប្រសិនបើ÷

(ក) ផ្ទុយនឹងផលប្រយោជន៍សាធារណៈ ដូចមានចែងក្នុងច្បាប់ និងប្រព័ន្ធច្បាប់ក្នុងស្រុករបស់សមាជិកទទួលសំណើ។

(ខ) ច្បាប់ និងប្រព័ន្ធច្បាប់ក្នុងស្រុក រារាំងដល់ការបញ្ចេញព័ត៌មាន។ ក្នុងករណីបែបនេះ ត្រូវផ្តល់ដល់សមាជិកដាក់សំណើនូវច្បាប់ចម្លងនៃឯកសារយោងពាក់ព័ន្ធ។

(គ) ការផ្តល់ព័ត៌មានអាចរារាំងដល់ការអនុវត្តច្បាប់ ឬការរំខានផ្សេងពីនេះ ពីការស៊ើបអង្កេតផ្នែករដ្ឋបាល ឬតុលាការ ការកាត់ទោស ឬដំណើរការក្តីកំពុងអនុវត្ត។

(ឃ) ការអនុញ្ញាតរបស់អ្នកនាំចូល ឬអ្នកនាំចេញ ត្រូវបានតម្រូវដោយច្បាប់ និងប្រព័ន្ធច្បាប់ក្នុងស្រុក ដែលគ្រប់គ្រងលើការប្រមូល ការការពារ ការប្រើប្រាស់ ការបញ្ចេញ ការរក្សាទុក និងការកម្ទេចចោលនូវព័ត៌មានសម្ងាត់ ឬទិន្នន័យផ្ទាល់ខ្លួន ហើយការយល់ព្រមនោះមិនត្រូវបានផ្តល់ជូន ឬ

(ង) សំណើសុំផ្តល់ព័ត៌មានត្រូវបានទទួល បន្ទាប់ពីផុតកំណត់នូវលក្ខខណ្ឌតម្រូវផ្នែកច្បាប់របស់សមាជិកទទួលសំណើសម្រាប់ការរក្សាទុកឯកសារ។

៧.២ ក្នុងកាលៈទេសៈនៃវាក្យខណ្ឌ៤.២ ៥.២ ឬ ៦.២ ការអនុវត្តសំណើបែបនេះ ត្រូវធ្វើឡើងតាមឆន្ទានុសិទ្ធិរបស់សមាជិកទទួលសំណើ។

៨. ការឆ្លើយតប

ប្រសិនបើសមាជិកដាក់សំណើ យល់ថាមិនអាចអនុវត្តតាមសំណើស្រដៀងគ្នានេះ ក្នុងករណីសំណើត្រូវបានធ្វើឡើងដោយសមាជិកដាក់សំណើ ឬប្រសិនបើពុំទាន់បានអនុវត្តស្របតាមប្រការនេះ សមាជិកត្រូវបញ្ជាក់អំពីបញ្ហានេះនៅក្នុងសំណើសុំ។ ការអនុវត្តសំណើសុំនេះ ត្រូវធ្វើឡើងតាមឆន្ទានុសិទ្ធិរបស់សមាជិកទទួលសំណើ។

៩. បន្ទុករដ្ឋបាល

៩.១ សមាជិកដាក់សំណើ ត្រូវពិចារណាលើធនធានពាក់ព័ន្ធ និងការចំណាយនានា សម្រាប់សមាជិកទទួលសំណើ ក្នុងការឆ្លើយតបទៅនឹងការស្នើសុំព័ត៌មាន។ សមាជិកដាក់សំណើ ត្រូវពិចារណាលើសមាមាត្ររវាងផលប្រយោជន៍សារពើពន្ធរបស់ខ្លួន ក្នុងការបន្តសំណើសុំ និងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងដែលត្រូវធ្វើឡើងដោយសមាជិកទទួលសំណើក្នុងការផ្តល់ព័ត៌មាន។

៩.២ ប្រសិនបើសមាជិកទទួលសំណើ ទទួលបានសំណើសុំជាច្រើនដែលមិនអាចគ្រប់គ្រងបាន ឬសំណើសុំព័ត៌មានក្នុងវិសាលភាពដែលមិនអាចគ្រប់គ្រងបានពីសមាជិកដាក់សំណើមួយ ឬច្រើន និងមិនអាចឆ្លើយតបបានទៅនឹងការស្នើសុំទាំងនោះក្នុងពេលវេលាមួយសមស្រប ខ្លួនអាចស្នើសុំឱ្យសមាជិកដាក់សំណើមួយ ឬច្រើន បង្កើតជាអាទិភាពជាក់ស្តែងទៅតាមភាពខ្វះខាតនៃធនធានរបស់សមាជិកទទួលសំណើនោះ។ ក្នុងករណីដែលពុំមានយន្តការព្រមព្រៀងគ្នាទៅវិញទៅមក ការអនុវត្តតាមសំណើសុំនោះ ត្រូវធ្វើឡើងតាមឆន្ទានុសិទ្ធិរបស់សមាជិកទទួលសំណើ ដោយផ្អែកលើលទ្ធផលនៃការផ្តល់អាទិភាពរបស់ខ្លួន។

១០. ការដាក់កំហិត

សមាជិកទទួលសំណើ មិនតម្រូវឱ្យ÷

(ក) កែសម្រួលទម្រង់នៃប្រតិវេទន៍ ឬនីតិវិធីនាំចូល ឬនាំចេញរបស់ខ្លួនឡើយ។

(ខ) ស្នើសុំឯកសារផ្សេងក្រៅពីឯកសារទាំងឡាយណា ដែលបានប្រគល់សម្រាប់ការប្រកាសនាំចូល ឬនាំចេញ ដូចមានចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌរង ៦.១ (គ)។

(គ) សាកសួរព័ត៌មាន

(ឃ) កែប្រែអំឡុងពេលនៃការរក្សាទុកឯកសារទាំងនោះ

(ង) ដាក់ចេញឱ្យប្រើឯកសារជាក្រដាស ខណៈដែលឯកសារអេឡិចត្រូនិច បានដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់រួចហើយ

(ច) បកប្រែឯកសារ

(ឆ) ផ្ទៀងផ្ទាត់ភាពត្រឹមត្រូវនៃព័ត៌មាន ឬ

(ជ) ផ្តល់ព័ត៌មានដែលអាចធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ផលប្រយោជន៍ពាណិជ្ជកម្មស្របច្បាប់នៃសហគ្រាសជាក់លាក់សាធារណៈ ឬឯកជន។

១១. ការមិនអនុញ្ញាតឱ្យប្រើប្រាស់ ឬលាតត្រដាងព័ត៌មាន

១១.១ ក្នុងករណីមានការបំពានលើលក្ខខណ្ឌណាមួយនៃការប្រើប្រាស់ ឬលាតត្រដាងព័ត៌មានដែលផ្តល់ឱ្យគ្នាទៅវិញទៅមក ស្របតាមប្រការនេះ សមាជិកដាក់សំណើដែលទទួលបានព័ត៌មាន ត្រូវផ្តល់ដំណឹងជាបន្ទាន់អំពីការប្រើប្រាស់ ឬលាតត្រដាងព័ត៌មានដែលពុំបានអនុញ្ញាតនោះ ទៅកាន់សមាជិកទទួលសំណើដែលផ្តល់ព័ត៌មាន និង

(ក) ចាត់វិធានការចាំបាច់ក្នុងការដោះស្រាយលើការបំពាន

(ខ) ចាត់វិធានការចាំបាច់ក្នុងការដោះស្រាយលើរាំងការបំពាននាពេលអនាគត និង

(គ) ជូនដំណឹងដល់សមាជិកទទួលសំណើ អំពីវិធានការដែលបានធ្វើឡើងស្របតាមវាក្យខណ្ឌរង(ក) និង (ខ) ។

១១.២ សមាជិកទទួលសំណើ អាចផ្អាកកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួន ចំពោះសមាជិកដាក់សំណើ ស្របតាមមាត្រានេះ រហូតទាល់តែវិធានការដូចមានចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌ ១១.១ ត្រូវបានអនុវត្ត។

១២. កិច្ចព្រមព្រៀងទ្វេភាគី និងតំបន់

១២.១ ពុំមានបញ្ញត្តិណាមួយក្នុងមាត្រានេះ អាចរារាំងសមាជិកណាមួយមិនឱ្យចុះកិច្ចព្រមព្រៀងទ្វេភាគី ពហុភាគី ឬកិច្ចព្រមព្រៀងថ្នាក់តំបន់សម្រាប់ការចែករំលែក ឬផ្លាស់ប្តូរព័ត៌មាន និងទិន្នន័យគយ រួមទាំងកិច្ចព្រមព្រៀងដែលផ្អែកលើមូលដ្ឋានសុវត្ថិភាព និងឆាប់រហ័ស ដូចជា មូលដ្ឋានស្វ័យប្រវត្តិ ឬ មុនការមកដល់នៃទំនិញ។

១២.២ ពុំមានបញ្ញត្តិណាមួយក្នុងមាត្រានេះ អាចត្រូវបានបកស្រាយថាជាការផ្លាស់ប្តូរ ឬការធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់សិទ្ធិ ឬកាតព្វកិច្ចរបស់សមាជិក ក្រោមកិច្ចព្រមព្រៀងទ្វេភាគី ពហុភាគី ឬកិច្ចព្រមព្រៀងតំបន់ ឬថាជាការគ្រប់គ្រងការផ្លាស់ប្តូរព័ត៌មាន និងទិន្នន័យគយ ស្របតាមកិច្ចព្រមព្រៀងផ្សេងទៀត។

ផ្នែកទី ២

បញ្ញត្តិស្តីពីប្រព្រឹត្តិកម្មពិសេស និងដោយឡែក សម្រាប់ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ និងប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុត សមាជិកអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក

មាត្រា ១៣ ៖ គោលការណ៍ទូទៅ

១. បញ្ញត្តិនានាដូចមានចែងក្នុងមាត្រា១ ដល់មាត្រា១២ នៃកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ នឹងត្រូវអនុវត្តន៍ដោយសមាជិកជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ និងសមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុត អនុលោមតាមផ្នែកនេះ ដោយផ្អែកលើពុម្ពគំរូនានាដែលបានព្រមព្រៀងគ្នានៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ"ឃ" នៃកិច្ចព្រមព្រៀងក្របខ័ណ្ឌខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៤ (ឯកសារលេខ WT/L/579) និងក្នុងវាក្យខ័ណ្ឌទី៣៣ និងឧបសម្ព័ន្ធ "ង" នៃសេចក្តីថ្លែងការណ៍រដ្ឋមន្ត្រីនៅទីក្រុងហុងកុង (ឯកសារលេខ WT/MIN(05)/DEC)។

២. ជំនួយ និងការគាំទ្រសម្រាប់ការកសាងសមត្ថភាព[16] ត្រូវបានផ្តល់ដើម្បីជួយសមាជិកជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ និងសមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍតិចតួចបំផុតអនុវត្តប្បញ្ញត្តិនានានៃកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ ស្របតាមខ្លឹមសារ និងវិសាលភាពនៃកិច្ចព្រមព្រៀងនោះ។ លក្ខណៈ និងរយៈពេលនៃការអនុវត្តប្បញ្ញត្តិនានានៃកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ ត្រូវអាស្រ័យលើសមត្ថភាពក្នុងការអនុវត្តន៍របស់សមាជិកជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ និងសមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុត។ ក្នុងករណីដែលសមាជិកជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ និងសមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុតនៅបន្តខ្វះខាតសមត្ថភាពចាំបាច់ដើម្បីអនុវត្តបញ្ញត្តិនានានៃកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ ប្រទេសសមាជិកនោះនឹងមិនត្រូវបានបង្ខំឱ្យអនុវត្តបញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធនោះឡើយ រហូតទាល់តែសមាជិកនោះ មានសមត្ថភាពអនុវត្តគ្រប់គ្រាន់សិន។

៣. សមាជិកដែលជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុត នឹងត្រូវបានតម្រូវឱ្យអនុវត្តការសន្យារបស់ខ្លួនតែនៅក្នុងលក្ខណៈមួយដែលស្របតាមកម្រិតនៃការអភិវឌ្ឍន៍ ស្របតាមតម្រូវការហិរញ្ញវត្ថុ និងពាណិជ្ជកម្ម ឬ ស្របតាមសមត្ថភាពរដ្ឋបាល ឬស្ថាប័នរបស់សមាជិកនោះប៉ុណ្ណោះ។

៤. គោលការណ៍ទាំងនេះ នឹងត្រូវអនុវត្តលើបញ្ញត្តិទាំងអស់ដែលមានចែងក្នុងផ្នែកទី២។

---

[16] សម្រាប់គោលបំណងនៃកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ "ជំនួយ និងការគាំទ្រសម្រាប់ការកសាងសមត្ថភាព" អាចធ្វើឡើងក្នុងទម្រង់ជាជំនួយបច្ចេកទេស ជំនួយហិរញ្ញវត្ថុ ឬ ក្នុងទម្រង់នៃការផ្តល់ជំនួយដទៃទៀត ដែលព្រមព្រៀងដោយភាគីទាំងសងខាង។

មាត្រា១៤ ៖ ប្រភេទនៃបញ្ញត្តិ

១. មានបញ្ញត្តិបីប្រភេទ÷

(ក) ប្រភេទ"ក" រួមមានបញ្ញត្តិនានាដែលសមាជិកប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ឬសមាជិកប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួច កំណត់ថាអាចអនុវត្តបានភ្លាម នៅពេលកិច្ចព្រមព្រៀងនេះចូលជាធរមាន ឬ ក្នុងករណីសមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុត ត្រូវអនុវត្តរយៈពេលមួយឆ្នាំក្រោយពីកិច្ចព្រមព្រៀងនេះចូលជាធរមាន ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា១៥។

(ខ) ប្រភេទ "ខ" រួមមានបញ្ញត្តិនានាដែលសមាជិកជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ឬសមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួច កំណត់ថាអាចអនុវត្តបាននៅក្នុងកាលបរិច្ឆេទណាមួយបន្ទាប់ពីរយៈពេលអន្តរកាលក្រោយពីកិច្ចព្រមព្រៀងនេះចូលជាធរមាន ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា១៦។

(គ) ប្រភេទ "គ" រួមមានបញ្ញត្តិនានាដែលសមាជិកប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ឬសមាជិកប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួច កំណត់ថាអាចអនុវត្តបាននៅក្នុងកាលបរិច្ឆេទណាមួយ បន្ទាប់ពីរយៈពេលអន្តរកាល ក្រោយពេលកិច្ចព្រមព្រៀងនេះចូលជាធរមាន ហើយទាមទារនូវសមត្ថភាពអនុវត្ត តាមរយៈការផ្តល់ជំនួយ និងការឧបត្ថម្ភសម្រាប់ការកសាងសមត្ថភាព ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា១៦។

២. សមាជិកជាប្រទេសកំពុងអភិវិឌ្ឍន៍ និងសមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុតនីមួយៗ ត្រូវកំណត់ដោយខ្លួនឯង និងផ្អែកលើមូលដ្ឋានរៀងៗខ្លួន ក្នុងដាក់បញ្ចូលបញ្ញត្តិនានាទៅក្នុងប្រភេទ "ក" "ខ" ឬ "គ" ។

មាត្រា១៥ ៖ ការផ្តល់ព័ត៌មាន និងការអនុវត្តបញ្ញត្តិប្រភេទ "ក"

១. នៅពេលកិច្ចព្រមព្រៀងនេះចូលជាធរមាន សមាជិកជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ត្រូវអនុវត្តបញ្ញត្តិប្រភេទ"ក" ។ ដូច្នេះ ការសន្យានានាដែលបានកំណត់នៅក្រោមប្រភេទ "ក" នេះ នឹងក្លាយជាផ្នែកមួយនៃកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ។

២. សមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុត អាចបញ្ជូនសេចក្តីផ្តល់ព័ត៌មានទៅគណៈកម្មាធិការកិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្មអំពីបញ្ញត្តិនានាដែលខ្លួនបានកំណត់ក្នុងប្រភេទ"ក" ក្នុងរយៈពេលមួយឆ្នាំបន្ទាប់ពីកិច្ចព្រមព្រៀងនេះចូលជាធរមាន។ រាល់ការសន្យារបស់សមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុតដែលបានកំណត់នៅក្រោមបញ្ញត្តិប្រភេទ "ក" នឹងក្លាយទៅជាផ្នែកមួយនៃកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ។

មាត្រា១៦៖ ការផ្តល់ព័ត៌មានអំពីកាលបរិច្ឆេទពិតប្រាកដ សម្រាប់ការអនុវត្តន៍បញ្ញត្តិប្រភេទ ខ និងប្រភេទ គ

១. ចំពោះបញ្ញត្តិនានាដែលសមាជិកជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍មិនបានកំណត់ក្នុងប្រភេទ “ក” សមាជិកនោះអាចពន្យារពេលអនុវត្ត ស្របតាមនីតិវិធីនានាដែលបានកំណត់នៅក្នុងមាត្រានេះ។

សមាជិកជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ប្រភេទ “ខ”

(ក) នៅពេលកិច្ចព្រមព្រៀងនេះចូលជាធរមាន សមាជិកជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍នីមួយៗ ត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានដល់គណៈកម្មាធិការកិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្មអំពីបញ្ញត្តិនានា ដែលបានកំណត់ក្នុងប្រភេទ “ខ” និងកាលបរិច្ឆេទសម្រាប់អនុវត្ត[17]។

(ខ) ក្នុងរយៈពេលមិនលើសមួយឆ្នាំបន្ទាប់ពីកិច្ចព្រមព្រៀងនេះចូលជាធរមាន សមាជិកប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍នីមួយៗ ត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានដល់គណៈកម្មាធិការអំពីកាលបរិច្ឆេទពិតប្រាកដសម្រាប់អនុវត្តបញ្ញត្តិនានាដែលខ្លួនបានកំណត់ក្នុងប្រភេទ “ខ”។ ប្រសិនបើនៅមុនពេលផុតកាលបរិច្ឆេទខាងលើ សមាជិកជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍យល់ឃើញថា ខ្វះការពេលវេលាបន្ថែមសម្រាប់ផ្តល់ព័ត៌មានអំពីកាលបរិច្ឆេទពិតប្រាកដ សមាជិកនោះអាចស្នើសុំគណៈកម្មាធិការដើម្បីពន្យារពេលឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ផ្តល់ព័ត៌មានអំពីកាលបរិច្ឆេទពិតប្រាកដរបស់ខ្លួន។

សមាជិកជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ប្រភេទ “គ”

(គ) នៅពេលកិច្ចព្រមព្រៀងនេះចូលជាធរមាន សមាជិកជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានដល់គណៈកម្មាធិការអំពីបញ្ញត្តិនានាដែលបានកំណត់ក្នុងប្រភេទ “គ” និងកាលបរិច្ឆេទសមស្របសម្រាប់អនុវត្ត។ សម្រាប់គោលបំណងតម្លាភាព ការផ្តល់ព័ត៌មាននោះត្រូវរួមបញ្ចូលនូវព័ត៌មានស្តីពីការផ្តល់ជំនួយ និងការគាំទ្រសម្រាប់ការកសាងសមត្ថភាពដែលសមាជិកត្រូវការសម្រាប់អនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀង[18]។

(ឃ) ក្នុងរយៈពេលមួយឆ្នាំ បន្ទាប់ពីកិច្ចព្រមព្រៀងនេះចូលជាធរមាន សមាជិកជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ និងសមាជិកជាប្រទេសផ្តល់ជំនួយ ដោយពិចារណាលើយន្តការដែលមាន

[17] ការផ្តល់ព័ត៌មានជូនគណៈកម្មាធិការ អាចរួមបញ្ចូលផងដែរនូវព័ត៌មានបន្ថែម ប្រសិនបើសមាជិកដែលត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានយល់ថាសមស្រប។ សមាជិកត្រូវបានលើកទឹកចិត្តឱ្យផ្តល់ព័ត៌មានអំពីទីភ្នាក់ងារ ឬ អង្គភាពក្នុងស្រុកដែលទទួលខុសត្រូវលើការអនុវត្ត។

[18] សមាជិកអាចរួមបញ្ចូលនូវព័ត៌មានស្តីពីផែនការ ឬគម្រោងសម្រាប់អនុវត្តការងារសម្រួលពាណិជ្ជកម្មជាតិ ទីភ្នាក់ងារ ឬអង្គភាពក្នុងស្រុក ដែលទទួលខុសត្រូវលើការអនុវត្ត និងប្រទេសផ្តល់ជំនួយ ដែលសមាជិកមានយន្តការទំនាក់ទំនងសម្រាប់ការផ្តល់ជំនួយ។

ស្រាប់ និងការផ្តល់ព័ត៌មានស្របតាមវាក្យខណ្ឌ ១ នៃមាត្រា២២ និងព័ត៌មានដែលបានផ្តល់ជូន ដូចមានក្នុងវាក្យខណ្ឌរង(គ) ខាងលើ ត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានជូនគណៈកម្មាធិការអំពីយន្តការមានស្រាប់ ឬកំពុងកើតមាន ដែលចាំបាច់សម្រាប់ការផ្តល់ជំនួយ និងការគាំទ្រសម្រាប់ការកសាងសមត្ថភាពសម្រាប់អនុវត្តបញ្ញត្តិប្រភេទ "គ" [19]។ សមាជិកជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ដែលចូលរួម ត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានជាបន្ទាន់ទៅគណៈកម្មាធិការអំពីយន្តការទាំងនេះ។ គណៈកម្មាធិការត្រូវអញ្ជើញអ្នកផ្តល់ជំនួយដែលមិនមែនជាសមាជិកអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក ឱ្យផ្តល់ព័ត៌មានស្តីពីយន្តការដែលមានស្រាប់ និងយន្តការដែលទើបសម្រេចបាន។

(ង) ក្នុងរយៈពេល១៨ខែ គិតចាប់ពីថ្ងៃផ្តល់ព័ត៌មានដែលមានចែងក្នុងវាក្យខ័ណ្ឌរង (ឃ) សមាជិកដែលជាប្រទេសផ្តល់ជំនួយ និងសមាជិកប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ត្រូវជូនដំណឹងដល់គណៈកម្មាធិការអំពីវឌ្ឍនភាពនៃការផ្តល់ជំនួយ និងការគាំទ្រសម្រាប់ការកសាងសមត្ថភាព។ ទន្ទឹមនឹងនេះដែរ សមាជិកជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍នីមួយៗ ត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានអំពីកាលបរិច្ឆេទពិតប្រាកដសម្រាប់ការអនុវត្តន៍ផងដែរ។

២. ចំពោះបញ្ញត្តិនានាដែលសមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុត មិនបានកំណត់ក្នុងប្រភេទ "គ" សមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុត អាចពន្យារពេលអនុវត្តផ្អែកតាមនីតិវិធីដែលមានចែងក្នុងមាត្រានេះ។

សមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុត ប្រភេទ "ខ"

(ក) ក្នុងរយៈពេលមិនលើសមួយឆ្នាំបន្ទាប់ពីកិច្ចព្រមព្រៀងនេះចូលជាធរមាន សមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុត ត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានដល់គណៈកម្មាធិការអំពីបញ្ញត្តិនានាដែលកំណត់ជាប្រភេទ "ខ" និងអាចផ្តល់ព័ត៌មានអំពីគម្រោងកាលបរិច្ឆេទសម្រាប់អនុវត្តបទប្បញ្ញត្តិទាំងនេះ ដោយគិតគួរពិចារណាដល់ភាពបត់បែនអតិបរមាសម្រាប់សមាជិកប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុត។

(ខ) នៅក្នុងរយៈពេលមិនលើសពីរឆ្នាំ បន្ទាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការផ្តល់ព័ត៌មាន ដែលមានចែងក្នុងវាក្យខ័ណ្ឌរង(ក)ខាងលើ សមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុតនីមួយៗ ត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានដល់គណៈកម្មាធិការ ដើម្បីបញ្ជាក់អំពីការកំណត់ប្បញ្ញត្តិនានា និងត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានអំពីកាលបរិច្ឆេទសម្រាប់ការអនុវត្តផងដែរ។ ប្រសិនបើនៅមុនពេលផុតកាលបរិច្ឆេទកំណត់ សមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុតយល់ឃើញថា ត្រូវការពេលវេលាបន្ថែម

[19] យន្តការទាំងនេះ ត្រូវមានការព្រមព្រៀងគ្នាទៅវិញទៅមកលើលក្ខខណ្ឌនានា ក្រោមរូបភាពទ្វេភាគី ឬ តាមរយៈអង្គការអន្តរជាតិសមស្របណាមួយ ស្របតាមវាក្យខណ្ឌទី៣ នៃមាត្រា២១។

សម្រាប់ការផ្តល់ព័ត៌មានអំពីកាលបរិច្ឆេទជាក់លាក់ សមាជិកនោះអាចស្នើសុំគណៈកម្មាធិការ ពន្យារពេលឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ផ្តល់ព័ត៌មានអំពីកាលបរិច្ឆេទជាក់លាក់របស់ខ្លួនបាន។

សមាជិកប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុត ប្រភេទ "គ"

(គ) ដើម្បីឱ្យមានតម្លាភាព និងដើម្បីសម្រួលដល់ការរៀបចំយន្តការជាមួយប្រទេសផ្តល់ជំនួយ ក្នុងរយៈពេលមួយឆ្នាំ ក្រោយពេលកិច្ចព្រមព្រៀងនេះចូលជាធរមាន សមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុតនីមួយៗត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានទៅគណៈកម្មាធិការអំពីបញ្ញត្តិនានា ដែលខ្លួនបានកំណត់ជាប្រភេទ "គ" ដោយគិតគូរដល់ភាពបត់បែនអតិបរមាសម្រាប់សមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុត។

(ឃ) មួយឆ្នាំក្រោយពីកាលបរិច្ឆេទដែលមានចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌរង(គ) ខាងលើ សមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុត ត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានអំពីជំនួយ និងការគាំទ្រសម្រាប់ការកសាងសមត្ថភាព ដែលសមាជិកនោះត្រូវការដើម្បីអាចអនុវត្តបញ្ញត្តិនោះបាន[20]។

(ង) យ៉ាងយូរពីរឆ្នាំ ក្រោយកាលបរិច្ឆេទនៃការផ្តល់ព័ត៌មានដែលមានចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌរង (ឃ) ខាងលើ ដោយផ្អែកលើព័ត៌មានដែលបានផ្តល់ផ្អែកតាមវាក្យខណ្ឌរង (ឃ) ខាងលើ សមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុត និងសមាជិកជាប្រទេសផ្តល់ជំនួយពាក់ព័ន្ធ ត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានដល់គណៈកម្មាធិការអំពីយន្តការមានស្រាប់ ឬកំពុងកើតមាន ហើយដែលចាំបាច់សម្រាប់ការផ្តល់ជំនួយ និងការគាំទ្រដល់ការកសាងសមត្ថភាព ដើម្បីអនុវត្តបញ្ញត្តិប្រភេទ"គ"[21]។ សមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុតដែលចូលរួមក្នុងការទទួលជំនួយ ត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានភ្លាមៗដល់គណៈកម្មាធិការអំពីយន្តការទាំងនេះ។ ទន្ទឹមនឹងនេះដែរ សមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុត ត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានអំពីគម្រោងកាលបរិច្ឆេទសម្រាប់ការអនុវត្តការសន្យាប្រភេទ "គ" ដែលត្រូវទទួលជំនួយ និងការគាំទ្រ។ គណៈកម្មាធិការត្រូវអញ្ជើញផងដែរនូវអ្នកផ្តល់ជំនួយដែលមិនមែនជាសមាជិកអង្គការពាណិជ្ជកម្ម

[20] សមាជិកអាចរួមបញ្ចូលនូវព័ត៌មានស្តីពីផែនការ ឬ គម្រោងសម្រាប់អនុវត្តកិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្មជាតិ ទីភ្នាក់ងារ ឬ អង្គភាពក្នុងស្រុក ដែលទទួលបន្ទុកអនុវត្ត និងអ្នកផ្តល់ជំនួយ ដែលសមាជិកមានយន្តការទំនាក់ទំនងសម្រាប់ការផ្តល់ជំនួយ។

[21] យន្តការនៃការរៀបចំទាំងនេះ ត្រូវមានការព្រមព្រៀងគ្នាទៅវិញទៅមកលើលក្ខខណ្ឌនានា ទោះជាក្នុងលក្ខណៈទ្វេភាគី ឬ ផ្តល់តាមរយៈអង្គការអន្តរជាតិ ដោយអនុលោមតាមវាក្យខណ្ឌ ៣ នៃមាត្រា ២១។

[22] ព័ត៌មានដែលបានផ្តល់ជូននឹងឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីចរិតលក្ខណៈនៃការផ្តល់ជំនួយ និងការគាំទ្រសម្រាប់ការកសាងសមត្ថភាពផ្អែកតាមតម្រូវការ។

ពិភពលោក ឱ្យផ្តល់ព័ត៌មានស្តីពីយន្តការដែលមានស្រាប់ និងយន្តការដែលដែលទើបសម្រេចបាន។

(ច) មិនឱ្យហួស១៨ខែ គិតចាប់ពីថ្ងៃផ្តល់ព័ត៌មាន ដូចមានចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌរង(ង) សមាជិកជាប្រទេសម្ចាស់ជំនួយ និងសមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុត ត្រូវជូនដំណឹងដល់គណៈកម្មាធិការអំពីវឌ្ឍនភាពនៃការផ្តល់ជំនួយ និងការគាំទ្រសម្រាប់ការកសាងសមត្ថភាព។ ទន្ទឹមនឹងនេះដែរ សមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុតនីមួយៗត្រូវជូនដំណឹងដល់គណៈកម្មាធិការនេះ អំពីបញ្ជីនៃកាលបរិច្ឆេទជាក់លាក់សម្រាប់ការអនុវត្ត។

៣. សមាជិកជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ និងសមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុត ដែលជួបប្រទះការលំបាកក្នុងកំណត់កាលបរិច្ឆេទជាក់លាក់សម្រាប់ការអនុវត្តតាមកាលបរិច្ឆេទកំណត់ ដូចមានចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌ១ និងវាក្យខណ្ឌ២ ដោយមូលហេតុខ្វះការគាំទ្រពីប្រទេសផ្តល់ជំនួយ ឬខ្វះវឌ្ឍនភាពក្នុងការផ្តល់ជំនួយ និងការគាំទ្រសម្រាប់ការកសាងសមត្ថភាព ត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានទៅគណៈកម្មាធិការឱ្យបានឆាប់តាមដែលអាចធ្វើទៅបាន នៅមុនផុតកាលបរិច្ឆេទកំណត់។ បណ្តាសមាជិកបានព្រមព្រៀងគ្នាក្នុងការសហការជួយដោះស្រាយការលំបាកទាំងនោះ ដោយគិតគូរដល់កាលៈទេសៈដោយឡែក និងបញ្ហាពិសេសដែលកំពុងប្រឈមដោយសមាជិកពាក់ព័ន្ធ។ តាមការសមស្រប គណៈកម្មាធិការត្រូវចាត់វិធានការដោះស្រាយការលំបាកទាំងនេះ និងប្រសិនបើចាំបាច់ ត្រូវពន្យារកាលបរិច្ឆេទផុតកំណត់សម្រាប់សមាជិកពាក់ព័ន្ធនោះ ធ្វើការផ្តល់ព័ត៌មានអំពីកាលបរិច្ឆេទជាក់លាក់។

៤. រយៈពេលបីខែមុនកាលបរិច្ឆេទផុតកំណត់ដែលមានចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌរង១(ខ) ឬ (ង) ឬក្នុងករណីសមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួច ដូចមានចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌរង២(ខ) ឬ (ច) លេខាធិការដ្ឋានត្រូវក្រើនរំឭក ប្រសិនបើសមាជិកនោះ មិនបានផ្តល់ព័ត៌មានអំពីកាលបរិច្ឆេទពិតប្រាកដសម្រាប់ការអនុវត្តបញ្ញត្តិនានាដែលខ្លួនបានកំណត់ជាប្រភេទ "ខ" ឬប្រភេទ"គ"។ ប្រសិនបើសមាជិកមិនប្រើប្រាស់វាក្យខណ្ឌទី៣ ឬ នៅក្នុងករណីសមាជិកជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍នៃវាក្យខណ្ឌរង១(ខ) ឬក្នុងករណីសមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍតិចតួចបំផុត ដើម្បីធ្វើការពន្យារកាលបរិច្ឆេទផុតកំណត់ និងមិនផ្តល់ព័ត៌មានអំពីកាលបរិច្ឆេទជាក់លាក់សម្រាប់ការអនុវត្ត សមាជិកនោះត្រូវអនុវត្តបញ្ញត្តិនោះក្នុងរយៈពេលមួយឆ្នាំបន្ទាប់ពីកាលបរិច្ឆេទផុតកំណត់ ដូចមានចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌរង១(ខ) ឬ (ង) ឬក្នុងករណីសមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុត គឺវាក្យខណ្ឌរង២(ខ) ឬ (ច) ឬត្រូវបានពន្យារពេលដោយប្រើវាក្យខណ្ឌទី៣។

៥. មិនឱ្យហួស៦០ថ្ងៃ ក្រោយកាលបរិច្ឆេទនៃការផ្តល់ព័ត៌មានអំពីកាលបរិច្ឆេទពិតប្រាកដសម្រាប់ការអនុវត្តបញ្ញត្តិប្រភេទ"ខ" និងប្រភេទ "គ" ស្របតាមវាក្យខណ្ឌ១ ២ ឬ ៣ គណៈកម្មាធិការត្រូវកត់ត្រានូវឧបសម្ព័ន្ធនានា ដែលមានចែងអំពីកាលបរិច្ឆេទពិតប្រាកដរបស់សមាជិកនីមួយៗ សម្រាប់

អនុវត្តបញ្ញត្តិប្រភេទ “ខ” និង“គ” រួមទាំងកាលបរិច្ឆេទនានាដែលបានកំណត់ក្រោមវាក្យខណ្ឌ៤ ដែលធ្វើឱ្យឧបសម្ព័ន្ធនេះ ក្លាយជាទៅជាផ្នែកមួយនៃកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ។

មាត្រា ១៧ ៖ យន្តការព្រមានជាមុន ៖ ការពន្យារកាលបរិច្ឆេទអនុវត្ត សម្រាប់បញ្ញត្តិប្រភេទ “ខ” និងប្រភេទ “គ”

១.

(ក) សមាជិកជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ឬ សមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុត ដែលគិតថា កំពុងជួបការលំបាកក្នុងការអនុវត្តបញ្ញត្តិដែលខ្លួនបានកំណត់ក្នុងប្រភេទ“ខ” ឬ “គ” នៅត្រឹមកាលបរិច្ឆេទពិតប្រាកដ ដែលបង្កើតឡើងក្រោមវាក្យខណ្ឌរង១(ខ) ឬ (ង) នៃមាត្រា១៦ ឬ ក្នុងករណីសមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុត គឺវាក្យខណ្ឌរង២(ខ) ឬ(ច) នៃមាត្រា១៦ ត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានដល់គណៈកម្មាធិការអំពីបញ្ហានេះ។ សមាជិកជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានជូនគណៈកម្មាធិការ មិនឱ្យហួសរយៈពេល១២០ ថ្ងៃមុនកាលបរិច្ឆេទផុតកំណត់នៃការអនុវត្ត។ សមាជិកប្រទេសអភិវឌ្ឍតិចតួចបំផុត ត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានជូនគណៈកម្មាធិការ មិនឱ្យហួសរយៈពេល៩០ថ្ងៃ មុនកាលបរិច្ឆេទផុតកំណត់នោះ។

(ខ) ការផ្តល់ព័ត៌មានដល់គណៈកម្មាធិការ ត្រូវបង្ហាញអំពីកាលបរិច្ឆេទថ្មី ដែលសមាជិកជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ឬសមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុត រំពឹងថានឹងអាចអនុវត្តបញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធបាន។ ការផ្តល់ព័ត៌មាននេះ ត្រូវបង្ហាញផងដែរអំពីមូលហេតុនៃការពន្យារពេលក្នុងការអនុវត្តដែលអាចកើតមាន។ មូលហេតុទាំងនេះ អាចរួមមាន តម្រូវការសម្រាប់ជំនួយ និងការគាំទ្រសម្រាប់ការកសាងសមត្ថភាពដែលមិនបានរំពឹងទុកពីមុន ឬស្នើសុំជំនួយ និងការគាំទ្របន្ថែម ដើម្បីជួយកសាងសមត្ថភាព។

២. ក្នុងករណីសមាជិកជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ធ្វើការស្នើសុំពេលវេលាបន្ថែមសម្រាប់អនុវត្តក្នុងរយៈពេលមិនលើស១៨ខែ ឬ ក្នុងករណីសមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុតធ្វើការស្នើសុំពេលវេលាបន្ថែមមិនលើសរយៈពេល៣ឆ្នាំ សមាជិកដែលស្នើសុំនោះ មានសិទ្ធិគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការទទួលបានពេលវេលាបន្ថែមនោះ ដោយមិនចាំបាច់មានចំណាត់ការបន្ថែមពីគណៈកម្មាធិការឡើយ។

៣. ក្នុងករណីសមាជិកជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ឬសមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុត គិតថា ខ្លួនត្រូវការពន្យារពេលអនុវត្តជាលើកដំបូង លើសអំឡុងពេលដែលផ្តល់ជូនដោយវាក្យខណ្ឌទី២ ឬ ត្រូវការពន្យារពេលជាលើកទីពីរ ឬការពន្យារពេលជាបន្តបន្ទាប់ទៀត សមាជិកនោះត្រូវដាក់ពាក្យស្នើសុំជូនគណៈកម្មាធិការ ដើម្បីសុំពន្យារពេល ដោយត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានទាំងឡាយដែលបានបរិយាយនៅក្នុងវាក្យខ័ណ្ឌរង១(ខ) មិនឱ្យហួសរយៈពេល១២០ថ្ងៃសម្រាប់សមាជិកជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ និង៩០ថ្ងៃ

សម្រាប់សមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុត ឱ្យបានមុនកាលបរិច្ឆេទផុតកំណត់សម្រាប់ការអនុវត្តដើមដំបូង ឬកាលបរិច្ឆេទផុតកំណត់នៃការពន្យារពេលជាបន្តបន្ទាប់។

៤. គណៈកម្មាធិការត្រូវពិចារណាប្រកបដោយសមានចិត្ត ក្នុងការផ្តល់ឯកភាពលើសំណើសុំពន្យារពេល ដោយគិតគូរលើកាលៈទេសៈជាក់លាក់របស់សមាជិកដែលដាក់ពាក្យស្នើសុំ។ កាលៈទេសៈទាំងអស់នេះ អាចរួមមាន ការលំបាក និងការយឺតយ៉ាវក្នុងការទទួលជំនួយ និងការគាំទ្រសម្រាប់ការកសាងសមត្ថភាពជាដើម។

មាត្រា ១៨ ៖ ការអនុវត្តបញ្ញត្តិប្រភេទ "ខ" និងប្រភេទ "គ"

១. យោងតាមវាក្យខណ្ឌទី២ នៃមាត្រា១៣ ប្រសិនបើសមាជិកជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ឬអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុតដែលបានអនុវត្តពេញលេញតាមនីតិវិធីចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌទី១ ឬទី២ នៃមាត្រា១៦ និងមាត្រា១៧ និងក្នុងករណីដែលការស្នើសុំពន្យារពេលមិនត្រូវបានអនុញ្ញាត ឬក្នុងករណីដែលសមាជិកជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ឬសមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុត ជួបប្រទះផលវិបាកដែលហួសពីការរំពឹងទុក ដែលរារាំងមិនឱ្យមានការអនុញ្ញាតចំពោះការស្នើសុំពន្យារពេលផ្អែកតាមមាត្រា១៧ ហើយវាយតម្លៃខ្លួនឯងថា សមត្ថភាពក្នុងការអនុវត្តប្បញ្ញត្តិប្រភេទ "គ" នៅបន្តខ្វះខាត សមាជិកនោះត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានដល់គណៈកម្មាធិការអំពីការមិនមានលទ្ធភាពរបស់ខ្លួនក្នុងការអនុវត្តប្បញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធនោះ។

២. គណៈកម្មាធិការ ត្រូវបង្កើតក្រុមអ្នកជំនាញការភ្លាមៗ ហើយក្នុងករណីណាក៏ដោយ មិនត្រូវឱ្យហួស៦០ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីគណៈកម្មាធិការទទួលបាននូវការផ្តល់ព័ត៌មានពីសមាជិកដែលជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ឬសមាជិកប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុតដែលពាក់ព័ន្ធ។ ក្រុមអ្នកជំនាញការនឹងពិនិត្យមើលបញ្ហានោះ និងផ្តល់អនុសាសន៍ទៅកាន់គណៈកម្មាធិការវិញក្នុងអំឡុងពេល១២០ថ្ងៃនៃការបង្កើតក្រុមអ្នកជំនាញការនោះ។

៣. ក្រុមអ្នកជំនាញការ ត្រូវមានសមាសភាពជាបុគ្គលឯករាជ្យចំនួនប្រាំរូប ដែលមានសមត្ថភាពក្នុងការងារកិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្ម និងការងារផ្តល់ជំនួយ និងការគាំទ្រសម្រាប់ការកសាងសមត្ថភាព។ សមាសភាពនៃក្រុមអ្នកជំនាញការ ត្រូវធានាបាននូវតុល្យភាពរវាងជនជាតិមកពីសមាជិកជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ និងជនជាតិដែលមកពីប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍។ ក្នុងករណីដែលមានការពាក់ព័ន្ធជាមួយសមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុត ក្រុមអ្នកជំនាញការត្រូវមានយ៉ាងហោចណាស់សមាសភាពម្នាក់ពីសមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុត។ ប្រសិនបើគណៈកម្មាធិការមិនអាចយល់ព្រមលើសមាសភាពនៃក្រុមអ្នកជំនាញការនេះក្នុងរយៈពេល២០ថ្ងៃ នៃការបង្កើតវាឡើង អគ្គនាយកអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក ដោយឆ្លងតាមការពិភាក្សាជាមួយប្រធាននៃគណៈកម្មាធិការ នឹងកំណត់សមាសភាពនៃក្រុមអ្នកជំនាញការដោយផ្អែកតាមលក្ខខណ្ឌនានានៃវាក្យខណ្ឌនេះ។

៤. ក្រុមជំនាញការ ត្រូវពិចារណាលើការវាយតម្លៃខ្លួនឯងរបស់សមាជិកអំពីកង្វះសមត្ថភាព និងត្រូវផ្តល់អនុសាសន៍ចំពោះគណៈកម្មាធិការ។ នៅពេលពិចារណាលើអនុសាសន៍របស់ក្រុមជំនាញការទាក់ទងនឹងសមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍតិចតួចបំផុត គណៈកម្មាធិការត្រូវចាត់វិធានការសមស្របនានាដែលនឹងជួយសម្រួលឱ្យមានការទទួលបាននូវសមត្ថភាពក្នុងការអនុវត្តប្រកបដោយនិរន្តរភាព។

៥. ប្រទេសសមាជិក នឹងមិនស្ថិតជាកម្មវត្ថុនៃទម្រង់ការនៅក្រោមការយល់ដឹងអំពីដំណោះស្រាយវិវាទអំពីបញ្ហានេះឡើយ គិតចាប់ពីពេលដែលសមាជិកជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍បានផ្តល់ព័ត៌មានដល់គណៈកម្មាធិការអំពីការមិនមានលទ្ធភាពរបស់ខ្លួនក្នុងការអនុវត្តបញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធ រហូតដល់កិច្ចប្រជុំគណៈកម្មាធិការលើកដំបូងក្រោយពេលទទួលបានអនុសាសន៍ពីក្រុមអ្នកជំនាញការ។ នៅក្នុងកិច្ចប្រជុំនោះគណៈកម្មាធិការត្រូវពិចារណាលើអនុសាសន៍របស់ក្រុមអ្នកជំនាញការ។ ចំពោះសមាជិកប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុត ទម្រង់ការនៃការយល់ដឹងអំពីដំណោះស្រាយវិវាទ នឹងមិនត្រូវបានអនុវត្តចំពោះបញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធ គិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការផ្តល់ព័ត៌មានដល់គណៈកម្មាធិការអំពីការមិនមានលទ្ធភាពរបស់ខ្លួនក្នុងការអនុវត្តបញ្ញត្តិរហូតដល់ពេលដែលគណៈកម្មាធិការធ្វើសេចក្តីសម្រេចអំពីបញ្ហានោះ ឬ នៅក្នុងអំឡុងពេល២៤ខែ គិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃកិច្ចប្រជុំគណៈកម្មាធិការលើកដំបូង ដូចមានចែងខាងលើ ដោយជ្រើសយកមួយណាដែលមកដល់មុន។

៦. ក្នុងករណីដែលសមាជិកប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុត បាត់បង់លទ្ធភាពក្នុងការអនុវត្តការសន្យាប្រភេទ"គ" សមាជិកនោះអាចផ្តល់ព័ត៌មានទៅគណៈកម្មាធិការ ដោយត្រូវអនុវត្តតាមនីតិវិធីដូចមានចែងនៅក្នុងមាត្រានេះ។

មាត្រា ១៩ ៖ ការផ្លាស់ប្តូរគ្នារវាងបញ្ញត្តិប្រភេទ "ខ" និងប្រភេទ "គ"

១. សមាជិកជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ និងសមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុត ដែលបានផ្តល់ព័ត៌មានអំពីបញ្ញត្តិក្រោមប្រភេទ"ខ" និងប្រភេទ"គ" អាចផ្លាស់ប្តូរបញ្ញត្តិរវាងប្រភេទទាំងពីរតាមរយៈការផ្តល់ព័ត៌មានដល់គណៈកម្មាធិការ។ ក្នុងករណីដែលសមាជិកស្នើសុំផ្លាស់ប្តូរបញ្ញត្តិពីប្រភេទ "ខ" ទៅប្រភេទ "គ" សមាជិកត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានស្តីពីជំនួយ និងការគាំទ្រ ដែលត្រូវការសម្រាប់ការកសាងសមត្ថភាព។

២. ក្នុងករណីដែលតម្រូវឱ្យមានពេលវេលាបន្ថែមសម្រាប់អនុវត្តបញ្ញត្តិដែលផ្លាស់ប្តូរពីប្រភេទ "ខ" ទៅប្រភេទ "គ" សមាជិកអាច÷

(ក) ប្រើប្រាស់បញ្ញត្តិនានានៃមាត្រា ១៧ រួមមាន ឱកាសសម្រាប់ការពន្យារពេលដោយស្វ័យប្រវត្តិ ឬ

(ខ) ស្នើសុំឱ្យមានការត្រួតពិនិត្យពីគណៈកម្មាធិការលើសំណើសុំពេលវេលាបន្ថែមរបស់សមាជិកក្នុងការអនុវត្តបញ្ញត្តិ និងប្រសិនបើចាំបាច់ ស្នើសុំជំនួយ និងការគាំទ្រសម្រាប់

ការកសាងសមត្ថភាព រួមបញ្ចូលនូវលទ្ធភាពក្នុងការស្នើសុំឱ្យមានការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញ និងការផ្តល់អនុសាសន៍ដោយក្រុមអ្នកជំនាញការដូចមានចែងក្រោមមាត្រា១៨ ឬ

(គ) ក្នុងករណីជាសមាជិកប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុត រាល់កាលបរិច្ឆេទថ្មីសម្រាប់ការអនុវត្តដែលមានរយៈពេលលើសពីបួនឆ្នាំ បន្ទាប់ពីកាលបរិច្ឆេទដើមដែលបានផ្តល់ព័ត៌មាននៅក្នុងប្រភេទ "ខ" តម្រូវឱ្យមានការស្នើសុំអនុញ្ញាតពីគណៈកម្មាធិការ។ បន្ថែមពីលើនេះ សមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុត អាចបន្តប្រើប្រាស់មាត្រា១៧ ។ វាត្រូវបានយល់ឃើញថា សមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុតត្រូវការចាំបាច់នូវជំនួយ និងការគាំទ្រសម្រាប់ការកសាងសមត្ថភាពនៅពេលមានការផ្លាស់ប្តូរប្រភេទនៃបញ្ញត្តិបែបនេះ។

មាត្រា ២០ ៖ អំឡុងពេលអនុគ្រោះសម្រាប់ការអនុវត្ត នូវការយល់ដឹងអំពីវិធាន និងនីតិវិធីគ្រប់គ្រងដំណោះស្រាយវិវាទ

១. សម្រាប់រយៈពេលពីរឆ្នាំ បន្ទាប់ពីកិច្ចព្រមព្រៀងនេះចូលជាធរមាន បញ្ញត្តិនានាក្នុងមាត្រា ២២ និង ២៣ នៃកិច្ចព្រមព្រៀង GATT ១៩៩៤ ដូចបានពន្យល់ និងអនុវត្តដោយការយល់ដឹងអំពីវិធាន និងនីតិវិធីគ្រប់គ្រងដំណោះស្រាយវិវាទ នឹងមិនបានត្រូវប្រើប្រាស់ដើម្បីដោះស្រាយវិវាទជាមួយនឹងសមាជិកប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ចំពោះរាល់បទប្បញ្ញត្តិទាំងឡាយ ដែលសមាជិកនោះបានកំណត់នៅក្នុងប្រភេទ "ក" ឡើយ។

២. សម្រាប់រយៈពេលប្រាំមួយឆ្នាំ បន្ទាប់ពីកិច្ចព្រមព្រៀងនេះចូលជាធរមាន បញ្ញត្តិនានាក្នុងមាត្រា ២២ និង ២៣ នៃកិច្ចព្រមព្រៀង GATT ១៩៩៤ ដូចបានពន្យល់ និងអនុវត្តដោយការយល់ដឹងអំពីវិធាន និងនីតិវិធីគ្រប់គ្រងដំណោះស្រាយវិវាទ នឹងមិនបានត្រូវប្រើប្រាស់ដើម្បីដោះស្រាយវិវាទជាមួយនឹងសមាជិកប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុតចំពោះរាល់បទប្បញ្ញត្តិទាំងឡាយ ដែលសមាជិកនោះបានកំណត់នៅក្នុងប្រភេទ "ក" ឡើយ។

៣. សម្រាប់រយៈពេលប្រាំបីឆ្នាំ បន្ទាប់ពីការអនុវត្តបញ្ញត្តិនៅក្នុងប្រភេទ "ខ" ឬ ប្រភេទ "គ" ដោយសមាជិកប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួច បញ្ញត្តិនានាក្នុងមាត្រា ២២ និង ២៣ នៃកិច្ចព្រមព្រៀង GATT ១៩៩៤ ដូចបានពន្យល់ និងអនុវត្តដោយការយល់ដឹងអំពីវិធាន និងនីតិវិធីគ្រប់គ្រងដំណោះស្រាយវិវាទ នឹងមិនបានត្រូវប្រើប្រាស់ដើម្បីដោះស្រាយវិវាទជាមួយនឹងសមាជិកប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុតនោះពាក់ព័ន្ធនឹងបទប្បញ្ញត្តិទាំងនោះឡើយ។

៤. ដោយមិនជាប់ពាក់ព័ន្ធជាមួយនឹងអំឡុងពេលអនុគ្រោះសម្រាប់ការអនុវត្តការយល់ដឹងអំពីវិធាន និងនីតិវិធីគ្រប់គ្រងដំណោះស្រាយវិវាទ នៅមុនពេលធ្វើការស្នើសុំពិគ្រោះយោបល់ ផ្អែកតាមមាត្រា ២២ ឬ ២៣ នៃកិច្ចព្រមព្រៀងGATT ១៩៩៤ និងនៅគ្រប់ដំណាក់កាលទាំងអស់នៃនីតិវិធីដោះស្រាយវិវាទដែលពាក់ព័ន្ធនឹងវិធានការរបស់សមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុត សមាជិកត្រូវផ្តល់ការ

ពិចារណាលើស្ថានភាពពិសេសនៃសមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុត។ ក្នុងន័យនេះ សមាជិកត្រូវប្រើប្រាស់ភាពរឹតត្បិតសមរម្យក្នុងការលើកឡើងនូវបញ្ហានានា នៅក្រោមការយល់ដឹងអំពីវិធាននិងនីតិវិធីគ្រប់គ្រងដំណោះស្រាយវិវាទ ដែលមានការពាក់ព័ន្ធជាមួយសមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុត។

៥. នៅក្នុងអំឡុងពេលអនុគ្រោះដែលត្រូវបានអនុញ្ញាតនៅក្រោមមាត្រានេះ ប្រសិនបើមានការស្នើសុំ សមាជិកនីមួយៗត្រូវផ្តល់ឱកាសគ្រប់គ្រាន់ដល់សមាជិកដទៃទៀត សម្រាប់ការពិភាក្សារាល់បញ្ហាដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការអនុវត្តន៍កិច្ចព្រមព្រៀងនេះ។

មាត្រា២១ៈ ការផ្តល់ជំនួយ និងការគាំទ្រសម្រាប់ការកសាងសមត្ថភាព

១. សមាជិកជាប្រទេសផ្តល់ជំនួយយល់ព្រមជួយសម្រួលដល់ការផ្តល់ជំនួយ និងការគាំទ្រសម្រាប់ការកសាងសមត្ថភាពដល់សមាជិកជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ និងសមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុតលើលក្ខខណ្ឌដែលបានព្រមព្រៀងគ្នាទៅវិញទៅមកក្នុងលក្ខណៈទ្វេភាគី ឬ តាមរយៈស្ថាប័នអន្តរជាតិសមស្រប។ គោលបំណងគឺ ដើម្បីជួយសមាជិកជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ និងសមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុត ក្នុងការអនុវត្តបញ្ញត្តិនានានៃផ្នែកទី១របស់កិច្ចព្រមព្រៀងនេះ។

២. ដោយសារមានតម្រូវការពិសេសរបស់សមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុត ដូច្នេះទិសដៅនៃការផ្តល់ជំនួយ និងការគាំទ្រត្រូវសំដៅដល់សមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុត ដើម្បីជួយពួកគេក្នុងការកសាងសមត្ថភាពប្រកបដោយនិរន្តរភាពសម្រាប់អនុវត្តការសន្យារបស់ពួកគេ។ តាមរយៈយន្តការសហប្រតិបត្តិការអភិវឌ្ឍន៍នានា និងស្របតាមគោលការណ៍នៃការផ្តល់ជំនួយ និងការគាំទ្រសម្រាប់ការកសាងសមត្ថភាព ដូចមានចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌទី៣ ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ត្រូវខិតខំក្នុងការផ្តល់ជំនួយ និងការគាំទ្រសម្រាប់ការកសាងសមត្ថភាពក្នុងវិស័យនេះ ក្នុងលក្ខណៈមួយដែលមិនជាន់គ្នាជាមួយនឹងអាទិភាពអភិវឌ្ឍន៍ដែលមានស្រាប់។

៣. សមាជិកត្រូវខិតខំអនុវត្តគោលការណ៍ដូចខាងក្រោម សម្រាប់ការផ្តល់ជំនួយ និងការគាំទ្រដល់ការកសាងសមត្ថភាពក្នុងការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ ÷

(ក) ពិចារណាលើក្របខ័ណ្ឌអភិវឌ្ឍន៍ទូទៅរបស់បណ្តាប្រទេស និងតំបន់ដែលទទួលជំនួយ និងប្រសិនបើមាន ត្រូវពិចារណាលើកម្មវិធីកំណែទម្រង់ និងជំនួយបច្ចេកទេសដែលកំពុងអនុវត្តផងដែរ។

(ខ) ប្រសិនបើមានការពាក់ព័ន្ធ និងសមស្រប ត្រូវបញ្ចូលនូវសកម្មភាពនានាដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាប្រឈមក្នុងតំបន់ និងអនុតំបន់ និងលើកកម្ពស់សមាហរណកម្មតំបន់ និងអនុតំបន់។

(គ) ធានាបានថា សកម្មភាពកំណែទម្រង់កិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្មនៃវិស័យឯកជនដែលកំពុងអនុវត្ត ត្រូវបានដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងសកម្មភាពផ្តល់ជំនួយ

(ឃ) លើកកម្ពស់ការសម្របសម្រួលរវាង និងក្នុងចំណោមសមាជិក និងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធដទៃទៀត ដូចជា សហគមន៍សេដ្ឋកិច្ចក្នុងតំបន់ជាដើម ដើម្បីធានាបាននូវប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់បំផុត និងលទ្ធផលប្រសើរបំផុតនៃការផ្តល់ជំនួយនេះ។ ដើម្បីសម្រេចបានដូចនេះ÷

(១) នៅក្នុងប្រទេស ឬតំបន់ដែលត្រូវទទួលជំនួយ ត្រូវមានការសម្របសម្រួលរវាងសមាជិកជាដៃគូ និងអ្នកផ្តល់ជំនួយ និងនៅក្នុងចំណោមអ្នកផ្តល់ជំនួយទ្វេភាគី និងពហុភាគី ដោយមានទិសដៅចៀសវាងនូវការផ្តល់ជំនួយជាន់គ្នា និងទ្វេដង និងចៀសវាងនូវអសង្គតិភាពនៅក្នុងសកម្មភាពកំណែទម្រង់ តាមរយៈការសម្របសម្រួលប្រកបដោយភាពជិតស្និទ្ធនៃអន្តរាគមន៍ជំនួយបច្ចេកទេស និងការកសាងសមត្ថភាព។

(២) សម្រាប់សមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួច ក្របខ័ណ្ឌសមាហរណកម្មថ្មីសម្រាប់ជំនួយពាក់ព័ន្ធនឹងពាណិជ្ជកម្មសម្រាប់ប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុត ត្រូវតែជាផ្នែកមួយនៃអភិក្រមសម្របសម្រួលនេះ និង

(៣) សមាជិកក៏ត្រូវលើកកម្ពស់ផងដែរនូវការសម្របសម្រួលផ្ទៃក្នុងរវាងមន្ត្រីពាណិជ្ជកម្ម និងមន្ត្រីអភិវឌ្ឍន៍ ទាំងអ្នកនៅរាជធានី និងអ្នកនៅទីក្រុងហ្សឺណែវ នៅក្នុងការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ និងការងារជំនួយបច្ចេកទេស។

(ង) លើកទឹកចិត្តឱ្យប្រើប្រាស់នូវរចនាសម្ព័ន្ធសម្របសម្រួលក្នុងប្រទេស និងតំបន់ ដែលមានស្រាប់ ដូចជា កិច្ចប្រជុំតុមូល និងក្រុមពិគ្រោះយោបល់ ដើម្បីសម្របសម្រួល និងតាមដានសកម្មភាពអនុវត្ត និង

(ច) លើកទឹកចិត្តសមាជិកជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ឱ្យផ្តល់ការកសាងសមត្ថភាពដល់សមាជិកជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ និងសមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចដទៃទៀត និងពិចារណាផ្តល់ការគាំទ្រចំពោះសកម្មភាពបែបនោះ ប្រសិនបើមានលទ្ធភាព។

៤. គណៈកម្មាធិការត្រូវបើកសម័យប្រជុំយ៉ាងតិចម្តងក្នុងមួយឆ្នាំ ដើម្បី÷

(ក) ពិភាក្សារាល់បញ្ហាទាក់ទងនឹងការអនុវត្តបញ្ញត្តិ ឬ អនុផ្នែកនៃបញ្ញត្តិនានានៃកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ។

(ខ) ត្រួតពិនិត្យវឌ្ឍនភាពក្នុងការផ្តល់ជំនួយ និងការគាំទ្រសម្រាប់ការកសាងសមត្ថភាព ដើម្បីគាំទ្រដល់ការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ រួមបញ្ចូលនូវបញ្ហាដែលសមាជិកជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ និងសមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុត ដែលមិនបានទទួលជំនួយ និងការគាំទ្រគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ការកសាងសមត្ថភាពផងដែរ។

(គ) ចែករំលែកបទពិសោធន៍ និងព័ត៌មានស្តីពីការផ្តល់ជំនួយ និងការគាំទ្រដែលកំពុងអនុវត្តសម្រាប់ការកសាងសមត្ថភាព និងកម្មវិធីអនុវត្ត រួមមានបញ្ហាប្រឈម និងជោគជ័យ។

(ឃ) ត្រួតពិនិត្យការផ្តល់ព័ត៌មានរបស់ប្រទេសផ្តល់ជំនួយ ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា២២ និង

(ង) ត្រួតពិនិត្យការប្រតិបត្តិវាក្យខណ្ឌទី២។

មាត្រា ២២ ៖ ព័ត៌មានស្តីពីជំនួយ និងការគាំទ្រសម្រាប់ការកសាងសមត្ថភាព ដែលត្រូវដាក់ជូនគណៈកម្មាធិការ

១. ដើម្បីផ្តល់តម្លាភាពដល់សមាជិកជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ និងសមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចស្តីពីការផ្តល់ជំនួយ និងការគាំទ្រសម្រាប់ការកសាងសមត្ថភាពក្នុងការអនុវត្តន៍ផ្នែកទី១ សមាជិកជាប្រទេសផ្តល់ជំនួយនីមួយៗ ដែលជួយសមាជិកជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ និងសមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុតអនុវត្តនូវកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ ត្រូវដាក់ជូនគណៈកម្មាធិការ នៅពេលកិច្ចព្រមព្រៀងនេះចូលជាធរមាន និងបន្ទាប់ពីនេះ ត្រូវធ្វើឡើងជារៀងរាល់ឆ្នាំ នូវព័ត៌មានដូចខាងក្រោម ស្តីពីការផ្តល់ជំនួយ និងការគាំទ្ររបស់ខ្លួនសម្រាប់ការកសាងសមត្ថភាព ដែលបានចំណាយក្នុងរយៈពេល១២ខែមុន និង ប្រសិនបើអាច ព័ត៌មានអំពីចំណាយដែលត្រូវធ្វើក្នុងរយៈពេល១២ខែបន្ទាប់ [22]÷

(ក) សេចក្តីបរិយាយអំពីការផ្តល់ជំនួយ និងការគាំទ្រសម្រាប់ការកសាងសមត្ថភាព

(ខ) ស្ថានភាព និងចំនួនទឹកប្រាក់ដែលបានសន្យា/បានចំណាយ

(គ) នីតិវិធីសម្រាប់ការចំណាយសម្រាប់ការផ្តល់ជំនួយ និងការគាំទ្រ

(ឃ) សមាជិកដែលទទួលផល ឬ ប្រសិនបើចាំបាច់ តំបន់ដែលទទួលផល និង

(ង) ទីភ្នាក់ងារអនុវត្តនៅក្នុងប្រទេសជាសមាជិកដែលផ្តល់ជំនួយនិងការគាំទ្រ

ព័ត៌មានទាំងនោះ ត្រូវផ្តល់ក្នុងទម្រង់ដូចមានចែងក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ១។ ក្នុងករណីអង្គការសហប្រតិបត្តិការសេដ្ឋកិច្ច និងអភិវឌ្ឍន៍ (ហៅកាត់ថា "OECD") ព័ត៌មានដែលត្រូវដាក់ជូនគណៈកម្មាធិការ អាចពឹងផ្អែកលើព័ត៌មានដែលមាននៅក្នុងប្រព័ន្ធរាយការណ៍ឥណទានិកររបស់ OECD។ សមាជិកជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ដែលប្រកាសថា ចង់ផ្តល់ជំនួយ និងការគាំទ្រសម្រាប់ការកសាងសមត្ថភាព ត្រូវបានលើកទឹកចិត្តឱ្យផ្តល់នូវព័ត៌មានខាងលើ។

២. សមាជិកជាប្រទេសផ្តល់ជំនួយ ដែលជួយសមាជិកជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ និងសមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួច ត្រូវដាក់ជូនគណៈកម្មាធិការនូវព័ត៌មានដូចខាងក្រោម ÷

(ក) ចំណុចទំនាក់ទំនងនៃទីភ្នាក់ងារទទួលខុសត្រូវលើការផ្តល់ជំនួយ និងការគាំទ្រសម្រាប់ការកសាងសមត្ថភាពពាក់ព័ន្ធទៅនឹងការអនុវត្តន៍ផ្នែកទី១នៃកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ រួមមានព័ត៌មានស្តីពីចំណុចទំនាក់ទំនងនៅក្នុងប្រទេស ឬតំបន់ ជាទីកន្លែងដែលត្រូវផ្តល់ជំនួយ និងការគាំទ្រ និង

[22] ព័ត៌មានដែលបានផ្តល់ជូននឹងឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីចរិតលក្ខណៈនៃការផ្តល់ជំនួយ និងការគាំទ្រសម្រាប់ការកសាងសមត្ថភាពផ្អែកតាមតម្រូវការ។

(ខ) ព័ត៌មានស្តីពីអភិក្រម និងយន្តការសម្រាប់ស្នើសុំជំនួយ និងការគាំទ្រសម្រាប់ការកសាងសមត្ថភាព។

សមាជិកជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ដែលប្រកាសខ្លួនឯងថាចង់ផ្តល់ជំនួយ និងការគាំទ្រ ត្រូវបានលើកទឹកចិត្តឱ្យផ្តល់នូវព័ត៌មានដូចខាងលើ ។

៣. សមាជិកដែលជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ និងសមាជិកប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួច ដែលចង់ទទួលជំនួយ និងការគាំទ្រពាក់ព័ន្ធនឹងកិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្ម សម្រាប់ការកសាងសមត្ថភាព ត្រូវដាក់ជូនគណៈកម្មាធិការនូវព័ត៌មានស្តីពីចំណុចទំនាក់ទំនងនៃការិយាល័យដែលទទួលខុសត្រូវលើការងារសម្របសម្រួល និងផ្តល់អាទិភាពលើជំនួយ និងការគាំទ្រនោះ។

៤. សមាជិកអាចផ្តល់ព័ត៌មានដែលមានចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌទី២ និង៣ តាមរយៈអ៊ីនធើណិត ហើយត្រូវធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពព័ត៌មានទាំងនោះតាមការចាំបាច់។ លេខាធិការដ្ឋានត្រូវបង្ហាញព័ត៌មានទាំងនេះជាសាធារណៈ។

៥. គណៈកម្មាធិការត្រូវអញ្ជើញអង្គការអន្តរជាតិ និងអង្គការប្រចាំតំបន់ដែលពាក់ព័ន្ធ (ដូចជាមូលនិធិរូបិយវត្ថុអន្តរជាតិ អង្គការសហប្រតិបត្តិការសេដ្ឋកិច្ច និងអភិវឌ្ឍន៍ អង្គការសន្និសីទសហប្រជាជាតិស្តីពីពាណិជ្ជកម្មនិងការអភិវឌ្ឍន៍ អង្គការគយពិភពលោក ស្នងការថ្នាក់តំបន់របស់សហប្រជាជាតិ ធនាគារពិភពលោក ឬ ស្ថាប័នជាសាខារបស់អង្គការទាំងនោះ និងធនាគារអភិវឌ្ឍន៍នៅតាមតំបន់) និងទីភ្នាក់ងារសហប្រតិបត្តិការដទៃទៀត ឱ្យផ្តល់ព័ត៌មានដែលមាននិយាយនៅក្នុងវាក្យខណ្ឌទី១ ២ និង៤។

ផ្នែកទី III
ការរៀបចំស្ថាប័ន និងអវសានបញ្ញត្តិ
មាត្រា ២៣ ៖ ការរៀបចំស្ថាប័ន

១. គណៈកម្មាធិការកិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្ម

១.១ គណៈកម្មាធិការកិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្ម គឺត្រូវបានបង្កើតឡើង។

១.២ គណៈកម្មាធិការត្រូវបានបើកចំហសម្រាប់ការចូលរួមពីសមាជិកទាំងអស់ និងត្រូវជ្រើសរើសប្រធានរបស់ខ្លួន។ គណៈកម្មាធិការត្រូវប្រជុំតាមការចាំបាច់ និងផ្អែកតាមបញ្ញត្តិនានានៃកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ ប៉ុន្តែមិនត្រូវតិចជាងម្តងក្នុងមួយឆ្នាំទេ ក្នុងគោលបំណងផ្តល់ឱកាសដល់សមាជិកដើម្បីធ្វើការពិគ្រោះយោបល់លើរាល់បញ្ហាដែលពាក់ព័ន្ធនឹងប្រតិបត្តិការនៃកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ ឬ ធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវកម្មវត្ថុរបស់កិច្ចព្រមព្រៀង។ គណៈកម្មាធិការត្រូវអនុវត្តការទទួលខុសត្រូវរបស់ខ្លួន ដូចបានប្រគល់ជូនក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ ឬ ដែលត្រូវបានប្រគល់ជូនដោយសមាជិក។ គណៈកម្មាធិការត្រូវបង្កើតវិធាននៃនីតិវិធីរបស់ខ្លួន។

១.៣ គណៈកម្មាធិការអាចបង្កើតស្ថាប័នចំណុះរបស់ខ្លួនទៅតាមតម្រូវការ។ ស្ថាប័នទាំងនោះ ត្រូវរាយការណ៍ជូនគណៈកម្មាធិការ។

១.៤ គណៈកម្មាធិការត្រូវបង្កើតនីតិវិធីសម្រាប់ឱ្យសមាជិកធ្វើការចែករំលែកនូវព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធ និងការអនុវត្តល្អបំផុត តាមការសមស្រប។

១.៥ គណៈកម្មាធិការត្រូវរក្សាទំនាក់ទំនងជិតស្និទ្ធជាមួយអង្គការអន្តរជាតិដទៃទៀតក្នុងវិស័យកិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្ម ដូចជា អង្គការគយពិភពលោក ជាដើម ក្នុងគោលបំណងធានាបាននូវការផ្តល់ដំបូន្មានប្រសើរបំផុតដែលអាចរកបាន សម្រាប់ការអនុវត្ត និងការគ្រប់គ្រងកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ និងដើម្បីធានាថា ការប្រឹងប្រែងដំណាលគ្នាដោយមិនចាំបាច់ ត្រូវបានចៀសវាង។ ដើម្បីសម្រេចបំណងនេះ គណៈកម្មាធិការអាចអញ្ជើញតំណាងអង្គការទាំងនេះ ឬ ស្ថាប័នចំណុះ÷

(ក) ចូលរួមកិច្ចប្រជុំរបស់គណៈកម្មាធិការ និង

(ខ) ពិភាក្សាអំពីបញ្ហាជាក់លាក់នានាពាក់ព័ន្ធនឹងការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ។

១.៦ គណៈកម្មាធិការ ត្រូវត្រួតពិនិត្យមើលនូវប្រតិបត្តិការនៃការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ ក្នុងអំឡុងពេល៤ឆ្នាំ ក្រោយពេលចូលជាធរមាននៃកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ និងត្រូវពិនិត្យមើលជារៀងរាល់ឆ្នាំបន្ទាប់ពីនេះ។

១.៧ សមាជិកទាំងអស់ត្រូវបានលើកទឹកចិត្តឱ្យលើកសំណួរទៅគណៈកម្មាធិការ អំពីបញ្ហានៃការអនុវត្តន៍ និងការប្រើប្រាស់កិច្ចព្រមព្រៀងនេះ។

១.៨ គណៈកម្មាធិការត្រូវលើកទឹកចិត្ត និងសម្រួលឱ្យមានកិច្ចពិភាក្សាអាដហុក ក្នុងចំណោមសមាជិកអំពីបញ្ហាជាក់លាក់នានានៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ ដើម្បីទទួលបានភ្លាមៗនូវដំណោះស្រាយដែលមានការពេញចិត្តទាំងអស់គ្នា។

២. គណៈកម្មាធិការជាតិកិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្ម

សមាជិកនីមួយៗ ត្រូវបង្កើត និង/ឬ រក្សាទុកនូវគណៈកម្មាធិការជាតិកិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្ម ឬ ចាត់តាំងយន្តការដែលមានស្រាប់ ដើម្បីជួយសម្រួលដល់ការងារសម្របសម្រួលក្នុងស្រុកផង និងអនុវត្តបញ្ញត្តិនានានៃកិច្ចព្រមព្រៀងនេះផង។

មាត្រា ២៤ ៖ អវសានបញ្ញត្តិ

១. សម្រាប់គោលបំណងនៃកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ ពាក្យ "សមាជិក" ត្រូវចាត់ទុកថា រាប់បញ្ចូលទាំងអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចរបស់សមាជិកនោះផង។

២. បញ្ញត្តិទាំងអស់នៃកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ ចងកាតព្វកិច្ចលើសមាជិកទាំងអស់។

៣. សមាជិកត្រូវអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ គិតចាប់ពីថ្ងៃចូលជាធរមាននៃកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ។

សមាជិកដែលជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ និងសមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុត ដែលជ្រើសរើសប្រើប្រាស់បញ្ញត្តិនានានៃផ្នែកទី២ ត្រូវអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងនេះអនុលោមតាមផ្នែកទី២។

៤. សមាជិកដែលទទួលយកកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ បន្ទាប់ពីកិច្ចព្រមព្រៀងនេះចូលជាធរមាន ត្រូវអនុវត្តការសន្យាប្រភេទ "ខ" និងប្រភេទ "គ" ដោយគណនារយៈពេលពាក់ព័ន្ធ ចាប់ពីថ្ងៃដែលកិច្ចព្រមព្រៀងនេះចូលជាធរមាន។

៥. សមាជិកនៃសហភាពគយ ឬ ការព្រមព្រៀងសេដ្ឋកិច្ចតំបន់ អាចប្រើប្រាស់យន្តការតំបន់ ដើម្បីជួយសម្រួលដល់ការអនុវត្តកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួននៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ ដូចជា តាមរយៈការបង្កើត និងប្រើប្រាស់ស្ថាប័នតំបន់ ជាដើម។

៦. ដោយមិនជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងកំណត់សំគាល់នៃការបកស្រាយទូទៅចំពោះឧបសម្ព័ន្ធ ១ក នៃកិច្ចព្រមព្រៀងម៉ារ៉ាកេសបង្កើតអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក គ្មានអ្វីទាំងអស់នៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ ដែលត្រូវចាត់ទុកបានកាត់បន្ថយកាតព្វកិច្ចរបស់សមាជិកនៅក្រោមកិច្ចព្រមព្រៀង GATT១៩៩៤។ បន្ថែមពីលើនេះ គ្មានអ្វីទាំងអស់នៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ ដែលនឹងត្រូវចាត់ទុកថា បានកាត់បន្ថយសិទ្ធិ និងកាតព្វកិច្ចរបស់សមាជិកនៅក្រោមកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីរបាំងបច្ចេកទេសចំពោះពាណិជ្ជកម្ម និងកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីការអនុវត្តន៍វិធានការអនាម័យ និងភូតគាមអនាម័យឡើយ។

៧. រាល់ការលើកលែង និងការអនុគ្រោះទាំងឡាយ[23] នៅក្រោមកិច្ចព្រមព្រៀង GATT ១៩៩៤ ត្រូវប្រើប្រាស់សម្រាប់បញ្ញត្តិនានានៃកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ។ ការលើកលែងដែលប្រើប្រាស់នៅក្នុង GATT ១៩៩៤ ឬ ផ្នែកណាមួយនៃការលើកលែងនោះ ដែលត្រូវបានផ្តល់ក្រោមមាត្រា៩:៣ និងមាត្រា៩:៤ នៃកិច្ចព្រមព្រៀងម៉ារ៉ាកេសបង្កើតអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក និងវិសោធនកម្មនានាដែលបានធ្វើឡើង នៅខណៈដែលកិច្ចព្រមព្រៀងនេះចូលជាធរមាន នឹងត្រូវយកមកអនុវត្តចំពោះបញ្ញត្តិនានានៃកិច្ចព្រមព្រៀងនេះដែរ។

៨. បញ្ញត្តិនានានៃមាត្រា២២ និងមាត្រា២៣ នៃកិច្ចព្រមព្រៀង GATT ១៩៩៤ ដូចបានបរិយាយ និងបានអនុវត្តដោយការយល់ដឹងអំពីដំណោះស្រាយវិវាទ ត្រូវអនុវត្តចំពោះការពិគ្រោះយោបល់ និងការដោះស្រាយវិវាទនៅក្រោមកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ លើកលែងតែមានការចែងផ្សេងពីនេះ នៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ។

៩. ការបម្រុងទុកផ្សេងៗ អាចមិនត្រូវបានដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងបញ្ញត្តនានានៃកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ ដោយគ្មានការយល់ព្រមពីសមាជិកផ្សេងទៀតឡើយ។

---

[23] ការលើកលែងនេះ រួមបញ្ចូលនូវមាត្រា V:៧ និងមាត្រា X:១ នៃកិច្ចព្រមព្រៀង GATT ១៩៩៤ និងកំណត់សម្គាល់នៃមាត្រា៨ នៃ GATT ១៩៩៤។

១០. ការសន្យាប្រភេទ "ក" របស់សមាជិកជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ និងសមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួច ដែលបានភ្ជាប់ជាឧបសម្ព័ន្ធនៃកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ យោងតាមវាក្យខណ្ឌ១ និង២ នៃមាត្រា១៥ នឹងក្លាយជាផ្នែកមួយនៃកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ។

១១. ការសន្យាប្រភេទ "ខ" និងប្រភេទ "គ" របស់សមាជិកជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ និងសមាជិកជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចបំផុត ដែលត្រូវបានកត់ត្រាដោយគណៈកម្មាធិការ និងត្រូវបានដាក់ជាឧបសម្ព័ន្ធនៃកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ យោងតាមវាក្យខណ្ឌ៥ នៃមាត្រា១៦ នឹងក្លាយទៅជាផ្នែកមួយនៃកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ។

ឧបសម្ព័ន្ធ ១ ៖ ទម្រង់សម្រាប់ការផ្តល់ព័ត៌មានក្រោមវាក្យខណ្ឌ ១ នៃមាត្រា ២២

សមាជិកជាអ្នកផ្តល់ជំនួយ ៖

រយៈពេលនៃការផ្តល់ព័ត៌មាន ៖

	បរិយាយអំពីជំនួយបច្ចេកទេស និងជំនួយហិរញ្ញវត្ថុ និងធនធានសម្រាប់ការកសាងសមត្ថភាព	ស្ថានភាព និងទឹកប្រាក់ដែលបានសន្យា/ចំណាយ	ប្រទេស/តំបន់ (ប្រសិនបើចាំបាច់) ដែលទទួលផល	ទីភ្នាក់ងារអនុវត្តនៅក្នុងប្រទេស ដែលផ្តល់ជំនួយ	នីតិវិធីសម្រាប់ចំណាយក្នុង ការផ្តល់ជំនួយ

WORLD TRADE ORGANIZATION

WT/L/940

28 November 2014

(14-6946) Page: 1/32

General Council

PROTOCOL AMENDING THE MARRAKESH AGREEMENT ESTABLISHING THE WORLD TRADE ORGANIZATION

DECISION OF 27 NOVEMBER 2014

The General Council;

Having regard to paragraph 1 of Article X of the Marrakesh Agreement Establishing the World Trade Organization ("the WTO Agreement");

Conducting the functions of the Ministerial Conference in the interval between meetings pursuant to paragraph 2 of Article IV of the WTO Agreement;

Recalling the General Council Decision to commence negotiations on the basis of the modalities set out in Annex D to that decision, adopted on 1 August 2004, as well as the Ministerial Decision of 7 December 2013 to draw up a Protocol of Amendment to insert the Agreement on Trade Facilitation into Annex 1A of the WTO Agreement (the "Protocol");

Recalling paragraph 47 of the Doha Ministerial Declaration of 20 November 2001;

Recalling paragraphs 2 and 3 of the Doha Ministerial Declaration, Annex D of the General Council Decision of August 2004 and Article 13.2 of the Agreement on Trade Facilitation on the importance of the provision of assistance and support for capacity building to help developing and least-developed countries to implement the provisions of the Agreement on Trade Facilitation;

Welcoming the Director General's announcement setting up, within the existing WTO structures, a Trade Facilitation Agreement Facility to manage support that Members volunteer to provide to the WTO in furtherance of supplementary assistance to implement the provisions of the Trade Facilitation Agreement and to facilitate coherence of assistance with the Annex D plus agencies;

Having considered the Agreement submitted by the Preparatory Committee on Trade Facilitation (WT/L/931);

Noting the consensus to submit this proposed amendment to the Members for acceptance;

Decides as follows:

1. The Protocol amending the WTO Agreement attached to this Decision is hereby adopted and submitted to the Members for acceptance.

2. The Protocol shall hereby be open for acceptance by Members.

3. The Protocol shall enter into force in accordance with the provisions of paragraph 3 of Article X of the WTO Agreement.

PROTOCOL AMENDING THE MARRAKESH AGREEMENT ESTABLISHING THE WORLD TRADE ORGANIZATION

Members of the World Trade Organization;

Referring to the Agreement on Trade Facilitation;

Having regard to the Decision of the General Council in document WT/L/940, adopted pursuant to paragraph 1 of Article X of the Marrakesh Agreement Establishing the World Trade Organization ("the WTO Agreement");

Hereby agree as follows:

1. Annex 1A to the WTO Agreement shall, upon entry into force of this Protocol pursuant to paragraph 4, be amended by the insertion of the Agreement on Trade Facilitation, as set out in the Annex to this Protocol, to be placed after the Agreement on Safeguards.

2. Reservations may not be entered in respect of any of the provisions of this Protocol without the consent of the other Members.

3. This Protocol is hereby open for acceptance by Members.

4. This Protocol shall enter into force in accordance with paragraph 3 of Article X of the WTO Agreement.[1]

5. This Protocol shall be deposited with the Director-General of the World Trade Organization who shall promptly furnish to each Member a certified copy thereof and a notification of each acceptance thereof pursuant to paragraph 3.

6. This Protocol shall be registered in accordance with the provisions of Article 102 of the Charter of the United Nations.

Done at Geneva this twenty-seventh day of November two thousand and fourteen, in a single copy in the English, French and Spanish languages, each text being authentic.

---

[1] For the purposes of calculation of acceptances under Article X.3 of the WTO Agreement, an instrument of acceptance by the European Union for itself and in respect of its Member States shall be counted as acceptance by a number of Members equal to the number of Member States of the European Union which are Members to the WTO.

ANNEX TO THE PROTOCOL AMENDING THE MARRAKESH AGREEMENT ESTABLISHING THE WORLD TRADE ORGANIZATION

AGREEMENT ON TRADE FACILITATION

Preamble

Members,

Having regard to the negotiations launched under the Doha Ministerial Declaration;

Recalling and reaffirming the mandate and principles contained in paragraph 27 of the Doha Ministerial Declaration (WT/MIN(01)/DEC/1) and in Annex D of the Decision of the Doha Work Programme adopted by the General Council on 1 August 2004 (WT/L/579), as well as in paragraph 33 of and Annex E to the Hong Kong Ministerial Declaration (WT/MIN(05)/DEC);

Desiring to clarify and improve relevant aspects of Articles V, VIII and X of the GATT 1994 with a view to further expediting the movement, release and clearance of goods, including goods in transit;

Recognizing the particular needs of developing and especially least-developed country Members and desiring to enhance assistance and support for capacity building in this area;

Recognizing the need for effective cooperation among Members on trade facilitation and customs compliance issues;

Hereby *agree* as follows:

SECTION I

ARTICLE 1: PUBLICATION AND AVAILABILITY OF INFORMATION

1 Publication

1.1 Each Member shall promptly publish the following information in a non-discriminatory and easily accessible manner in order to enable governments, traders, and other interested parties to become acquainted with them:

(a) procedures for importation, exportation, and transit (including port, airport, and other entry-point procedures), and required forms and documents;

(b) applied rates of duties and taxes of any kind imposed on or in connection with importation or exportation;

(c) fees and charges imposed by or for governmental agencies on or in connection with importation, exportation or transit;

(d) rules for the classification or valuation of products for customs purposes;

(e) laws, regulations, and administrative rulings of general application relating to rules of origin;

(f) import, export or transit restrictions or prohibitions;

(g) penalty provisions for breaches of import, export, or transit formalities;

(h) procedures for appeal or review;

(i) agreements or parts thereof with any country or countries relating to importation, exportation, or transit; and

(j) procedures relating to the administration of tariff quotas.

1.2 Nothing in these provisions shall be construed as requiring the publication or provision of information other than in the language of the Member except as stated in paragraph 2.2.

2 Information Available Through Internet

2.1 Each Member shall make available, and update to the extent possible and as appropriate, the following through the internet:

(a) a description[1] of its procedures for importation, exportation, and transit, including procedures for appeal or review, that informs governments, traders, and other interested parties of the practical steps needed for importation, exportation, and transit;

(b) the forms and documents required for importation into, exportation from, or transit through the territory of that Member;

(c) contact information on its enquiry point(s).

2.2 Whenever practicable, the description referred to in subparagraph 2.1(a) shall also be made available in one of the official languages of the WTO.

2.3 Members are encouraged to make available further trade-related information through the internet, including relevant trade-related legislation and other items referred to in paragraph 1.1.

3 Enquiry Points

3.1 Each Member shall, within its available resources, establish or maintain one or more enquiry points to answer reasonable enquiries of governments, traders, and other interested parties on matters covered by paragraph 1.1 and to provide the required forms and documents referred to in subparagraph 1.1(a).

3.2 Members of a customs union or involved in regional integration may establish or maintain common enquiry points at the regional level to satisfy the requirement of paragraph 3.1 for common procedures.

3.3 Members are encouraged not to require the payment of a fee for answering enquiries and providing required forms and documents. If any, Members shall limit the amount of their fees and charges to the approximate cost of services rendered.

3.4 The enquiry points shall answer enquiries and provide the forms and documents within a reasonable time period set by each Member, which may vary depending on the nature or complexity of the request.

4 Notification

Each Member shall notify the Committee on Trade Facilitation established under paragraph 1.1 of Article 23 (referred to in this Agreement as the "Committee") of:

(a) the official place(s) where the items in subparagraphs 1.1(a) to (j) have been published;

(b) the Uniform Resource Locators of website(s) referred to in paragraph 2.1; and

(c) the contact information of the enquiry points referred to in paragraph 3.1.

---

[1] Each Member has the discretion to state on its website the legal limitations of this description.

ARTICLE 2: OPPORTUNITY TO COMMENT, INFORMATION BEFORE ENTRY INTO FORCE, AND CONSULTATIONS

1 Opportunity to Comment and Information before Entry into Force

1.1 Each Member shall, to the extent practicable and in a manner consistent with its domestic law and legal system, provide opportunities and an appropriate time period to traders and other interested parties to comment on the proposed introduction or amendment of laws and regulations of general application related to the movement, release, and clearance of goods, including goods in transit.

1.2 Each Member shall, to the extent practicable and in a manner consistent with its domestic law and legal system, ensure that new or amended laws and regulations of general application related to the movement, release, and clearance of goods, including goods in transit, are published or information on them made otherwise publicly available, as early as possible before their entry into force, in order to enable traders and other interested parties to become acquainted with them.

1.3 Changes to duty rates or tariff rates, measures that have a relieving effect, measures the effectiveness of which would be undermined as a result of compliance with paragraphs 1.1 or 1.2, measures applied in urgent circumstances, or minor changes to domestic law and legal system are each excluded from paragraphs 1.1 and 1.2.

2 Consultations

Each Member shall, as appropriate, provide for regular consultations between its border agencies and traders or other stakeholders located within its territory.

ARTICLE 3: ADVANCE RULINGS

1. Each Member shall issue an advance ruling in a reasonable, time-bound manner to the applicant that has submitted a written request containing all necessary information. If a Member declines to issue an advance ruling, it shall promptly notify the applicant in writing, setting out the relevant facts and the basis for its decision.

2. A Member may decline to issue an advance ruling to the applicant where the question raised in the application:

   (a) is already pending in the applicant's case before any governmental agency, appellate tribunal, or court; or

   (b) has already been decided by any appellate tribunal or court.

3. The advance ruling shall be valid for a reasonable period of time after its issuance unless the law, facts, or circumstances supporting that ruling have changed.

4. Where the Member revokes, modifies, or invalidates the advance ruling, it shall provide written notice to the applicant setting out the relevant facts and the basis for its decision. Where a Member revokes, modifies, or invalidates advance rulings with retroactive effect, it may only do so where the ruling was based on incomplete, incorrect, false, or misleading information.

5. An advance ruling issued by a Member shall be binding on that Member in respect of the applicant that sought it. The Member may provide that the advance ruling is binding on the applicant.

6. Each Member shall publish, at a minimum:

   (a) the requirements for the application for an advance ruling, including the information to be provided and the format;

   (b) the time period by which it will issue an advance ruling; and

(c) the length of time for which the advance ruling is valid.

7. Each Member shall provide, upon written request of an applicant, a review of the advance ruling or the decision to revoke, modify, or invalidate the advance ruling.[2]

8. Each Member shall endeavour to make publicly available any information on advance rulings which it considers to be of significant interest to other interested parties, taking into account the need to protect commercially confidential information.

9. Definitions and scope:

(a) An advance ruling is a written decision provided by a Member to the applicant prior to the importation of a good covered by the application that sets forth the treatment that the Member shall provide to the good at the time of importation with regard to:

(i) the good's tariff classification; and

(ii) the origin of the good.[3]

(b) In addition to the advance rulings defined in subparagraph (a), Members are encouraged to provide advance rulings on:

(i) the appropriate method or criteria, and the application thereof, to be used for determining the customs value under a particular set of facts;

(ii) the applicability of the Member's requirements for relief or exemption from customs duties;

(iii) the application of the Member's requirements for quotas, including tariff quotas; and

(iv) any additional matters for which a Member considers it appropriate to issue an advance ruling.

(c) An applicant is an exporter, importer or any person with a justifiable cause or a representative thereof.

(d) A Member may require that the applicant have legal representation or registration in its territory. To the extent possible, such requirements shall not restrict the categories of persons eligible to apply for advance rulings, with particular consideration for the specific needs of small and medium-sized enterprises. These requirements shall be clear and transparent and not constitute a means of arbitrary or unjustifiable discrimination.

[2] Under this paragraph: (a) a review may, either before or after the ruling has been acted upon, be provided by the official, office, or authority that issued the ruling, a higher or independent administrative authority, or a judicial authority; and (b) a Member is not required to provide the applicant with recourse to paragraph 1 of Article 4.

[3] It is understood that an advance ruling on the origin of a good may be an assessment of origin for the purposes of the Agreement on Rules of Origin where the ruling meets the requirements of this Agreement and the Agreement on Rules of Origin. Likewise, an assessment of origin under the Agreement on Rules of Origin may be an advance ruling on the origin of a good for the purposes of this Agreement where the ruling meets the requirements of both agreements. Members are not required to establish separate arrangements under this provision in addition to those established pursuant to the Agreement on Rules of Origin in relation to the assessment of origin provided that the requirements of this Article are fulfilled.

ARTICLE 4: PROCEDURES FOR APPEAL OR REVIEW

1. Each Member shall provide that any person to whom customs issues an administrative decision[4] has the right, within its territory, to:

(a) an administrative appeal to or review by an administrative authority higher than or independent of the official or office that issued the decision;

and/or

(b) a judicial appeal or review of the decision.

2. The legislation of a Member may require that an administrative appeal or review be initiated prior to a judicial appeal or review.

3. Each Member shall ensure that its procedures for appeal or review are carried out in a non-discriminatory manner.

4. Each Member shall ensure that, in a case where the decision on appeal or review under subparagraph 1(a) is not given either:

(a) within set periods as specified in its laws or regulations; or

(b) without undue delay

the petitioner has the right to either further appeal to or further review by the administrative authority or the judicial authority or any other recourse to the judicial authority.[5]

5. Each Member shall ensure that the person referred to in paragraph 1 is provided with the reasons for the administrative decision so as to enable such a person to have recourse to procedures for appeal or review where necessary.

6. Each Member is encouraged to make the provisions of this Article applicable to an administrative decision issued by a relevant border agency other than customs.

ARTICLE 5: OTHER MEASURES TO ENHANCE IMPARTIALITY, NON-DISCRIMINATION AND TRANSPARENCY

1 Notifications for enhanced controls or inspections

Where a Member adopts or maintains a system of issuing notifications or guidance to its concerned authorities for enhancing the level of controls or inspections at the border in respect of foods, beverages, or feedstuffs covered under the notification or guidance for protecting human, animal, or plant life or health within its territory, the following disciplines shall apply to the manner of their issuance, termination, or suspension:

(a) the Member may, as appropriate, issue the notification or guidance based on risk;

(b) the Member may issue the notification or guidance so that it applies uniformly only to those points of entry where the sanitary and phytosanitary conditions on which the notification or guidance are based apply;

---

[4] An administrative decision in this Article means a decision with a legal effect that affects the rights and obligations of a specific person in an individual case. It shall be understood that an administrative decision in this Article covers an administrative action within the meaning of Article X of the GATT 1994 or failure to take an administrative action or decision as provided for in a Member's domestic law and legal system. For addressing such failure, Members may maintain an alternative administrative mechanism or judicial recourse to direct the customs authority to promptly issue an administrative decision in place of the right to appeal or review under subparagraph 1(a).

[5] Nothing in this paragraph shall prevent a Member from recognizing administrative silence on appeal or review as a decision in favor of the petitioner in accordance with its laws and regulations.

(c) the Member shall promptly terminate or suspend the notification or guidance when circumstances giving rise to it no longer exist, or if changed circumstances can be addressed in a less trade-restrictive manner; and

(d) when the Member decides to terminate or suspend the notification or guidance, it shall, as appropriate, promptly publish the announcement of its termination or suspension in a non-discriminatory and easily accessible manner, or inform the exporting Member or the importer.

2 Detention

A Member shall promptly inform the carrier or importer in case of detention of goods declared for importation, for inspection by customs or any other competent authority.

3 Test Procedures

3.1 A Member may, upon request, grant an opportunity for a second test in case the first test result of a sample taken upon arrival of goods declared for importation shows an adverse finding.

3.2 A Member shall either publish, in a non-discriminatory and easily accessible manner, the name and address of any laboratory where the test can be carried out or provide this information to the importer when it is granted the opportunity provided under paragraph 3.1.

3.3 A Member shall consider the result of the second test, if any, conducted under paragraph 3.1, for the release and clearance of goods and, if appropriate, may accept the results of such test.

ARTICLE 6: DISCIPLINES ON FEES AND CHARGES IMPOSED ON OR IN CONNECTION WITH IMPORTATION AND EXPORTATION AND PENALTIES

1 General Disciplines on Fees and Charges Imposed on or in Connection with Importation and Exportation

1.1 The provisions of paragraph 1 shall apply to all fees and charges other than import and export duties and other than taxes within the purview of Article III of GATT 1994 imposed by Members on or in connection with the importation or exportation of goods.

1.2 Information on fees and charges shall be published in accordance with Article 1. This information shall include the fees and charges that will be applied, the reason for such fees and charges, the responsible authority and when and how payment is to be made.

1.3 An adequate time period shall be accorded between the publication of new or amended fees and charges and their entry into force, except in urgent circumstances. Such fees and charges shall not be applied until information on them has been published.

1.4 Each Member shall periodically review its fees and charges with a view to reducing their number and diversity, where practicable.

2 Specific disciplines on Fees and Charges for Customs Processing Imposed on or in Connection with Importation and Exportation

Fees and charges for customs processing:

(i) shall be limited in amount to the approximate cost of the services rendered on or in connection with the specific import or export operation in question; and

(ii) are not required to be linked to a specific import or export operation provided they are levied for services that are closely connected to the customs processing of goods.

3 Penalty Disciplines

3.1 For the purpose of paragraph 3, the term "penalties" shall mean those imposed by a Member's customs administration for a breach of the Member's customs laws, regulations, or procedural requirements.

3.2 Each Member shall ensure that penalties for a breach of a customs law, regulation, or procedural requirement are imposed only on the person(s) responsible for the breach under its laws.

3.3 The penalty imposed shall depend on the facts and circumstances of the case and shall be commensurate with the degree and severity of the breach.

3.4 Each Member shall ensure that it maintains measures to avoid:

(a) conflicts of interest in the assessment and collection of penalties and duties; and

(b) creating an incentive for the assessment or collection of a penalty that is inconsistent with paragraph 3.3.

3.5 Each Member shall ensure that when a penalty is imposed for a breach of customs laws, regulations, or procedural requirements, an explanation in writing is provided to the person(s) upon whom the penalty is imposed specifying the nature of the breach and the applicable law, regulation or procedure under which the amount or range of penalty for the breach has been prescribed.

3.6 When a person voluntarily discloses to a Member's customs administration the circumstances of a breach of a customs law, regulation, or procedural requirement prior to the discovery of the breach by the customs administration, the Member is encouraged to, where appropriate, consider this fact as a potential mitigating factor when establishing a penalty for that person.

3.7 The provisions of this paragraph shall apply to the penalties on traffic in transit referred to in paragraph 3.1.

ARTICLE 7: RELEASE AND CLEARANCE OF GOODS

1 Pre-arrival Processing

1.1 Each Member shall adopt or maintain procedures allowing for the submission of import documentation and other required information, including manifests, in order to begin processing prior to the arrival of goods with a view to expediting the release of goods upon arrival.

1.2 Each Member shall, as appropriate, provide for advance lodging of documents in electronic format for pre-arrival processing of such documents.

2 Electronic Payment

Each Member shall, to the extent practicable, adopt or maintain procedures allowing the option of electronic payment for duties, taxes, fees, and charges collected by customs incurred upon importation and exportation.

3 Separation of Release from Final Determination of Customs Duties, Taxes, Fees and Charges

3.1 Each Member shall adopt or maintain procedures allowing the release of goods prior to the final determination of customs duties, taxes, fees, and charges, if such a determination is not done prior to, or upon arrival, or as rapidly as possible after arrival and provided that all other regulatory requirements have been met.

3.2 As a condition for such release, a Member may require:

(a) payment of customs duties, taxes, fees, and charges determined prior to or upon arrival of goods and a guarantee for any amount not yet determined in the form of a surety, a deposit, or another appropriate instrument provided for in its laws and regulations; or

(b) a guarantee in the form of a surety, a deposit, or another appropriate instrument provided for in its laws and regulations.

3.3 Such guarantee shall not be greater than the amount the Member requires to ensure payment of customs duties, taxes, fees, and charges ultimately due for the goods covered by the guarantee.

3.4 In cases where an offence requiring imposition of monetary penalties or fines has been detected, a guarantee may be required for the penalties and fines that may be imposed.

3.5 The guarantee as set out in paragraphs 3.2 and 3.4 shall be discharged when it is no longer required.

3.6 Nothing in these provisions shall affect the right of a Member to examine, detain, seize or confiscate or deal with the goods in any manner not otherwise inconsistent with the Member's WTO rights and obligations.

4 Risk Management

4.1 Each Member shall, to the extent possible, adopt or maintain a risk management system for customs control.

4.2 Each Member shall design and apply risk management in a manner as to avoid arbitrary or unjustifiable discrimination, or a disguised restriction on international trade.

4.3 Each Member shall concentrate customs control and, to the extent possible other relevant border controls, on high-risk consignments and expedite the release of low-risk consignments. A Member also may select, on a random basis, consignments for such controls as part of its risk management.

4.4 Each Member shall base risk management on an assessment of risk through appropriate selectivity criteria. Such selectivity criteria may include, *inter alia,* the Harmonized System code, nature and description of the goods, country of origin, country from which the goods were shipped, value of the goods, compliance record of traders, and type of means of transport.

5 Post-clearance Audit

5.1 With a view to expediting the release of goods, each Member shall adopt or maintain post-clearance audit to ensure compliance with customs and other related laws and regulations.

5.2 Each Member shall select a person or a consignment for post-clearance audit in a risk-based manner, which may include appropriate selectivity criteria. Each Member shall conduct post-clearance audits in a transparent manner. Where the person is involved in the audit process and conclusive results have been achieved the Member shall, without delay, notify the person whose record is audited of the results, the person's rights and obligations, and the reasons for the results.

5.3 The information obtained in post-clearance audit may be used in further administrative or judicial proceedings.

5.4 Members shall, wherever practicable, use the result of post-clearance audit in applying risk management.

6 Establishment and Publication of Average Release Times

6.1 Members are encouraged to measure and publish their average release time of goods periodically and in a consistent manner, using tools such as, *inter alia*, the Time Release Study of the World Customs Organization (referred to in this Agreement as the "WCO").[6]

6.2 Members are encouraged to share with the Committee their experiences in measuring average release times, including methodologies used, bottlenecks identified, and any resulting effects on efficiency.

7 Trade Facilitation Measures for Authorized Operators

7.1 Each Member shall provide additional trade facilitation measures related to import, export, or transit formalities and procedures, pursuant to paragraph 7.3, to operators who meet specified criteria, hereinafter called authorized operators. Alternatively, a Member may offer such trade facilitation measures through customs procedures generally available to all operators and is not required to establish a separate scheme.

7.2 The specified criteria to qualify as an authorized operator shall be related to compliance, or the risk of non-compliance, with requirements specified in a Member's laws, regulations or procedures.

(a) Such criteria, which shall be published, may include:

(i) an appropriate record of compliance with customs and other related laws and regulations;

(ii) a system of managing records to allow for necessary internal controls;

(iii) financial solvency, including, where appropriate, provision of a sufficient security or guarantee; and

(iv) supply chain security.

(b) Such criteria shall not:

(i) be designed or applied so as to afford or create arbitrary or unjustifiable discrimination between operators where the same conditions prevail; and

(ii) to the extent possible, restrict the participation of small and medium-sized enterprises.

7.3 The trade facilitation measures provided pursuant to paragraph 7.1 shall include at least three of the following measures:[7]

(a) low documentary and data requirements, as appropriate;

(b) low rate of physical inspections and examinations, as appropriate;

(c) rapid release time, as appropriate;

(d) deferred payment of duties, taxes, fees, and charges;

---

[6] Each Member may determine the scope and methodology of such average release time measurement in accordance with its needs and capacity.

[7] A measure listed in subparagraphs 7.3 (a) to (g) will be deemed to be provided to authorized operators if it is generally available to all operators.

(e) use of comprehensive guarantees or reduced guarantees;

(f) a single customs declaration for all imports or exports in a given period; and

(g) clearance of goods at the premises of the authorized operator or another place authorized by customs.

7.4 Members are encouraged to develop authorized operator schemes on the basis of international standards, where such standards exist, except when such standards would be an inappropriate or ineffective means for the fulfilment of the legitimate objectives pursued.

7.5 In order to enhance the trade facilitation measures provided to operators, Members shall afford to other Members the possibility of negotiating mutual recognition of authorized operator schemes.

7.6 Members shall exchange relevant information within the Committee about authorized operator schemes in force.

8 Expedited Shipments

8.1 Each Member shall adopt or maintain procedures allowing for the expedited release of at least those goods entered through air cargo facilities to persons who apply for such treatment, while maintaining customs control.[8] If a Member employs criteria[9] limiting who may apply, the Member may, in published criteria, require that the applicant shall, as conditions for qualifying for the application of the treatment described in paragraph 8.2 to its expedited shipments:

(a) provide adequate infrastructure and payment of customs expenses related to processing of expedited shipments in cases where the applicant fulfils the Member's requirements for such processing to be performed at a dedicated facility;

(b) submit in advance of the arrival of an expedited shipment the information necessary for the release;

(c) be assessed fees limited in amount to the approximate cost of services rendered in providing the treatment described in paragraph 8.2;

(d) maintain a high degree of control over expedited shipments through the use of internal security, logistics, and tracking technology from pick-up to delivery;

(e) provide expedited shipment from pick-up to delivery;

(f) assume liability for payment of all customs duties, taxes, fees, and charges to the customs authority for the goods;

(g) have a good record of compliance with customs and other related laws and regulations;

(h) comply with other conditions directly related to the effective enforcement of the Member's laws, regulations, and procedural requirements, that specifically relate to providing the treatment described in paragraph 8.2.

8.2 Subject to paragraphs 8.1 and 8.3, Members shall:

(a) minimize the documentation required for the release of expedited shipments in accordance with paragraph 1 of Article 10 and, to the extent possible, provide for release based on a single submission of information on certain shipments;

[8] In cases where a Member has an existing procedure that provides the treatment in paragraph 8.2, this provision does not require that Member to introduce separate expedited release procedures.

[9] Such application criteria, if any, shall be in addition to the Member's requirements for operating with respect to all goods or shipments entered through air cargo facilities.

(b) provide for expedited shipments to be released under normal circumstances as rapidly as possible after arrival, provided the information required for release has been submitted;

(c) endeavour to apply the treatment in subparagraphs (a) and (b) to shipments of any weight or value recognizing that a Member is permitted to require additional entry procedures, including declarations and supporting documentation and payment of duties and taxes, and to limit such treatment based on the type of good, provided the treatment is not limited to low value goods such as documents; and

(d) provide, to the extent possible, for a *de minimis* shipment value or dutiable amount for which customs duties and taxes will not be collected, aside from certain prescribed goods. Internal taxes, such as value added taxes and excise taxes, applied to imports consistently with Article III of the GATT 1994 are not subject to this provision.

8.3 Nothing in paragraphs 8.1 and 8.2 shall affect the right of a Member to examine, detain, seize, confiscate or refuse entry of goods, or to carry out post-clearance audits, including in connection with the use of risk management systems. Further, nothing in paragraphs 8.1 and 8.2 shall prevent a Member from requiring, as a condition for release, the submission of additional information and the fulfilment of non-automatic licensing requirements.

9 Perishable Goods[10]

9.1 With a view to preventing avoidable loss or deterioration of perishable goods, and provided that all regulatory requirements have been met, each Member shall provide for the release of perishable goods:

(a) under normal circumstances within the shortest possible time; and

(b) in exceptional circumstances where it would be appropriate to do so, outside the business hours of customs and other relevant authorities.

9.2 Each Member shall give appropriate priority to perishable goods when scheduling any examinations that may be required.

9.3 Each Member shall either arrange or allow an importer to arrange for the proper storage of perishable goods pending their release. The Member may require that any storage facilities arranged by the importer have been approved or designated by its relevant authorities. The movement of the goods to those storage facilities, including authorizations for the operator moving the goods, may be subject to the approval, where required, of the relevant authorities. The Member shall, where practicable and consistent with domestic legislation, upon the request of the importer, provide for any procedures necessary for release to take place at those storage facilities.

9.4 In cases of significant delay in the release of perishable goods, and upon written request, the importing Member shall, to the extent practicable, provide a communication on the reasons for the delay.

ARTICLE 8: BORDER AGENCY COOPERATION

1. Each Member shall ensure that its authorities and agencies responsible for border controls and procedures dealing with the importation, exportation, and transit of goods cooperate with one another and coordinate their activities in order to facilitate trade.

2. Each Member shall, to the extent possible and practicable, cooperate on mutually agreed terms with other Members with whom it shares a common border with a view to coordinating procedures at border crossings to facilitate cross-border trade. Such cooperation and coordination may include:

[10] For the purposes of this provision, perishable goods are goods that rapidly decay due to their natural characteristics, in particular in the absence of appropriate storage conditions.

(a) alignment of working days and hours;

(b) alignment of procedures and formalities;

(c) development and sharing of common facilities;

(d) joint controls;

(e) establishment of one stop border post control.

ARTICLE 9: MOVEMENT OF GOODS INTENDED FOR IMPORT UNDER CUSTOMS CONTROL

Each Member shall, to the extent practicable, and provided all regulatory requirements are met, allow goods intended for import to be moved within its territory under customs control from a customs office of entry to another customs office in its territory from where the goods would be released or cleared.

ARTICLE 10: FORMALITIES CONNECTED WITH IMPORTATION, EXPORTATION AND TRANSIT

1 Formalities and Documentation Requirements

1.1 With a view to minimizing the incidence and complexity of import, export, and transit formalities and to decreasing and simplifying import, export, and transit documentation requirements and taking into account the legitimate policy objectives and other factors such as changed circumstances, relevant new information, business practices, availability of techniques and technology, international best practices, and inputs from interested parties, each Member shall review such formalities and documentation requirements and, based on the results of the review, ensure, as appropriate, that such formalities and documentation requirements are:

(a) adopted and/or applied with a view to a rapid release and clearance of goods, particularly perishable goods;

(b) adopted and/or applied in a manner that aims at reducing the time and cost of compliance for traders and operators;

(c) the least trade restrictive measure chosen where two or more alternative measures are reasonably available for fulfilling the policy objective or objectives in question; and

(d) not maintained, including parts thereof, if no longer required.

1.2 The Committee shall develop procedures for the sharing by Members of relevant information and best practices, as appropriate.

2 Acceptance of Copies

2.1 Each Member shall, where appropriate, endeavour to accept paper or electronic copies of supporting documents required for import, export, or transit formalities.

2.2 Where a government agency of a Member already holds the original of such a document, any other agency of that Member shall accept a paper or electronic copy, where applicable, from the agency holding the original in lieu of the original document.

2.3 A Member shall not require an original or copy of export declarations submitted to the customs authorities of the exporting Member as a requirement for importation.[11]

[11] Nothing in this paragraph precludes a Member from requiring documents such as certificates, permits or licenses as a requirement for the importation of controlled or regulated goods.

3 Use of International Standards

3.1 Members are encouraged to use relevant international standards or parts thereof as a basis for their import, export, or transit formalities and procedures, except as otherwise provided for in this Agreement.

3.2 Members are encouraged to take part, within the limits of their resources, in the preparation and periodic review of relevant international standards by appropriate international organizations.

3.3 The Committee shall develop procedures for the sharing by Members of relevant information, and best practices, on the implementation of international standards, as appropriate.

The Committee may also invite relevant international organizations to discuss their work on international standards. As appropriate, the Committee may identify specific standards that are of particular value to Members.

4 Single Window

4.1 Members shall endeavour to establish or maintain a single window, enabling traders to submit documentation and/or data requirements for importation, exportation, or transit of goods through a single entry point to the participating authorities or agencies. After the examination by the participating authorities or agencies of the documentation and/or data, the results shall be notified to the applicants through the single window in a timely manner.

4.2 In cases where documentation and/or data requirements have already been received through the single window, the same documentation and/or data requirements shall not be requested by participating authorities or agencies except in urgent circumstances and other limited exceptions which are made public.

4.3 Members shall notify the Committee of the details of operation of the single window.

4.4 Members shall, to the extent possible and practicable, use information technology to support the single window.

5 Preshipment Inspection

5.1 Members shall not require the use of preshipment inspections in relation to tariff classification and customs valuation.

5.2 Without prejudice to the rights of Members to use other types of preshipment inspection not covered by paragraph 5.1, Members are encouraged not to introduce or apply new requirements regarding their use.[12]

6 Use of Customs Brokers

6.1 Without prejudice to the important policy concerns of some Members that currently maintain a special role for customs brokers, from the entry into force of this Agreement Members shall not introduce the mandatory use of customs brokers.

6.2 Each Member shall notify the Committee and publish its measures on the use of customs brokers. Any subsequent modifications thereof shall be notified and published promptly.

6.3 With regard to the licensing of customs brokers, Members shall apply rules that are transparent and objective.

---

[12] This paragraph refers to preshipment inspections covered by the Agreement on Preshipment Inspection, and does not preclude preshipment inspections for sanitary and phytosanitary purposes.

7 Common Border Procedures and Uniform Documentation Requirements

7.1 Each Member shall, subject to paragraph 7.2, apply common customs procedures and uniform documentation requirements for release and clearance of goods throughout its territory.

7.2 Nothing in this Article shall prevent a Member from:

(a) differentiating its procedures and documentation requirements based on the nature and type of goods, or their means of transport;

(b) differentiating its procedures and documentation requirements for goods based on risk management;

(c) differentiating its procedures and documentation requirements to provide total or partial exemption from import duties or taxes;

(d) applying electronic filing or processing; or

(e) differentiating its procedures and documentation requirements in a manner consistent with the Agreement on the Application of Sanitary and Phytosanitary Measures.

8 Rejected Goods

8.1 Where goods presented for import are rejected by the competent authority of a Member on account of their failure to meet prescribed sanitary or phytosanitary regulations or technical regulations, the Member shall, subject to and consistent with its laws and regulations, allow the importer to re-consign or to return the rejected goods to the exporter or another person designated by the exporter.

8.2 When such an option under paragraph 8.1 is given and the importer fails to exercise it within a reasonable period of time, the competent authority may take a different course of action to deal with such non-compliant goods.

9 Temporary Admission of Goods and Inward and Outward Processing

9.1 Temporary Admission of Goods

Each Member shall allow, as provided for in its laws and regulations, goods to be brought into its customs territory conditionally relieved, totally or partially, from payment of import duties and taxes if such goods are brought into its customs territory for a specific purpose, are intended for re-exportation within a specific period, and have not undergone any change except normal depreciation and wastage due to the use made of them.

9.2 Inward and Outward Processing

(a) Each Member shall allow, as provided for in its laws and regulations, inward and outward processing of goods. Goods allowed for outward processing may be re-imported with total or partial exemption from import duties and taxes in accordance with the Member's laws and regulations.

(b) For the purposes of this Article, the term "inward processing" means the customs procedure under which certain goods can be brought into a Member's customs territory conditionally relieved, totally or partially, from payment of import duties and taxes, or eligible for duty drawback, on the basis that such goods are intended for manufacturing, processing, or repair and subsequent exportation.

(c) For the purposes of this Article, the term "outward processing" means the customs procedure under which goods which are in free circulation in a Member's customs territory may be temporarily exported for manufacturing, processing, or repair abroad and then re-imported.

ARTICLE 11: FREEDOM OF TRANSIT

1. Any regulations or formalities in connection with traffic in transit imposed by a Member shall not be:

   (a) maintained if the circumstances or objectives giving rise to their adoption no longer exist or if the changed circumstances or objectives can be addressed in a reasonably available less trade-restrictive manner;

   (b) applied in a manner that would constitute a disguised restriction on traffic in transit.

2. Traffic in transit shall not be conditioned upon collection of any fees or charges imposed in respect of transit, except the charges for transportation or those commensurate with administrative expenses entailed by transit or with the cost of services rendered.

3. Members shall not seek, take, or maintain any voluntary restraints or any other similar measures on traffic in transit. This is without prejudice to existing and future national regulations, bilateral or multilateral arrangements related to regulating transport, consistent with WTO rules.

4. Each Member shall accord to products which will be in transit through the territory of any other Member treatment no less favourable than that which would be accorded to such products if they were being transported from their place of origin to their destination without going through the territory of such other Member.

5. Members are encouraged to make available, where practicable, physically separate infrastructure (such as lanes, berths and similar) for traffic in transit.

6. Formalities, documentation requirements, and customs controls in connection with traffic in transit shall not be more burdensome than necessary to:

   (a) identify the goods; and

   (b) ensure fulfilment of transit requirements.

7. Once goods have been put under a transit procedure and have been authorized to proceed from the point of origination in a Member's territory, they will not be subject to any customs charges nor unnecessary delays or restrictions until they conclude their transit at the point of destination within the Member's territory.

8. Members shall not apply technical regulations and conformity assessment procedures within the meaning of the Agreement on Technical Barriers to Trade to goods in transit.

9. Members shall allow and provide for advance filing and processing of transit documentation and data prior to the arrival of goods.

10. Once traffic in transit has reached the customs office where it exits the territory of a Member, that office shall promptly terminate the transit operation if transit requirements have been met.

11. Where a Member requires a guarantee in the form of a surety, deposit or other appropriate monetary or non-monetary[13] instrument for traffic in transit, such guarantee shall be limited to ensuring that requirements arising from such traffic in transit are fulfilled.

---

[13] Nothing in this provision shall preclude a Member from maintaining existing procedures whereby the means of transport can be used as a guarantee for traffic in transit.

12. Once the Member has determined that its transit requirements have been satisfied, the guarantee shall be discharged without delay.

13. Each Member shall, in a manner consistent with its laws and regulations, allow comprehensive guarantees which include multiple transactions for same operators or renewal of guarantees without discharge for subsequent consignments.

14. Each Member shall make publicly available the relevant information it uses to set the guarantee, including single transaction and, where applicable, multiple transaction guarantee.

15. Each Member may require the use of customs convoys or customs escorts for traffic in transit only in circumstances presenting high risks or when compliance with customs laws and regulations cannot be ensured through the use of guarantees. General rules applicable to customs convoys or customs escorts shall be published in accordance with Article 1.

16. Members shall endeavour to cooperate and coordinate with one another with a view to enhancing freedom of transit. Such cooperation and coordination may include, but is not limited to, an understanding on:

(a) charges;

(b) formalities and legal requirements; and

(c) the practical operation of transit regimes.

17. Each Member shall endeavour to appoint a national transit coordinator to which all enquiries and proposals by other Members relating to the good functioning of transit operations can be addressed.

ARTICLE 12: CUSTOMS COOPERATION

1 Measures Promoting Compliance and Cooperation

1.1 Members agree on the importance of ensuring that traders are aware of their compliance obligations, encouraging voluntary compliance to allow importers to self-correct without penalty in appropriate circumstances, and applying compliance measures to initiate stronger measures for non-compliant traders.[14]

1.2 Members are encouraged to share information on best practices in managing customs compliance, including through the Committee. Members are encouraged to cooperate in technical guidance or assistance and support for capacity building for the purposes of administering compliance measures and enhancing their effectiveness.

2 Exchange of Information

2.1 Upon request and subject to the provisions of this Article, Members shall exchange the information set out in subparagraphs 6.1(b) and/or (c) for the purpose of verifying an import or export declaration in identified cases where there are reasonable grounds to doubt the truth or accuracy of the declaration.

2.2 Each Member shall notify the Committee of the details of its contact point for the exchange of this information.

3 Verification

A Member shall make a request for information only after it has conducted appropriate verification procedures of an import or export declaration and after it has inspected the available relevant documentation.

[14] Such activity has the overall objective of lowering the frequency of non-compliance, and consequently reducing the need for exchange of information in pursuit of enforcement.

4 Request

4.1 The requesting Member shall provide the requested Member with a written request, through paper or electronic means in a mutually agreed official language of the WTO or other mutually agreed language, including:

(a) the matter at issue including, where appropriate and available, the number identifying the export declaration corresponding to the import declaration in question;

(b) the purpose for which the requesting Member is seeking the information or documents, along with the names and contact details of the persons to whom the request relates, if known;

(c) where required by the requested Member, confirmation[15] of the verification where appropriate;

(d) the specific information or documents requested;

(e) the identity of the originating office making the request;

(f) reference to provisions of the requesting Member's domestic law and legal system that govern the collection, protection, use, disclosure, retention, and disposal of confidential information and personal data.

4.2 If the requesting Member is not in a position to comply with any of the subparagraphs of paragraph 4.1, it shall specify this in the request.

5 Protection and Confidentiality

5.1 The requesting Member shall, subject to paragraph 5.2:

(a) hold all information or documents provided by the requested Member strictly in confidence and grant at least the same level of such protection and confidentiality as that provided under the domestic law and legal system of the requested Member as described by it under subparagraphs 6.1(b) or (c);

(b) provide information or documents only to the customs authorities dealing with the matter at issue and use the information or documents solely for the purpose stated in the request unless the requested Member agrees otherwise in writing;

(c) not disclose the information or documents without the specific written permission of the requested Member;

(d) not use any unverified information or documents from the requested Member as the deciding factor towards alleviating the doubt in any given circumstance;

(e) respect any case-specific conditions set out by the requested Member regarding retention and disposal of confidential information or documents and personal data; and

(f) upon request, inform the requested Member of any decisions and actions taken on the matter as a result of the information or documents provided.

5.2 A requesting Member may be unable under its domestic law and legal system to comply with any of the subparagraphs of paragraph 5.1. If so, the requesting Member shall specify this in the request.

---

[15] This may include pertinent information on the verification conducted under paragraph 3. Such information shall be subject to the level of protection and confidentiality specified by the Member conducting the verification.

5.3 The requested Member shall treat any request and verification information received under paragraph 4 with at least the same level of protection and confidentiality accorded by the requested Member to its own similar information.

6 Provision of Information

6.1 Subject to the provisions of this Article, the requested Member shall promptly:

(a) respond in writing, through paper or electronic means;

(b) provide the specific information as set out in the import or export declaration, or the declaration, to the extent it is available, along with a description of the level of protection and confidentiality required of the requesting Member;

(c) if requested, provide the specific information as set out in the following documents, or the documents, submitted in support of the import or export declaration, to the extent it is available: commercial invoice, packing list, certificate of origin and bill of lading, in the form in which these were filed, whether paper or electronic, along with a description of the level of protection and confidentiality required of the requesting Member;

(d) confirm that the documents provided are true copies;

(e) provide the information or otherwise respond to the request, to the extent possible, within 90 days from the date of the request.

6.2 The requested Member may require, under its domestic law and legal system, an assurance prior to the provision of information that the specific information will not be used as evidence in criminal investigations, judicial proceedings, or in non-customs proceedings without the specific written permission of the requested Member. If the requesting Member is not in a position to comply with this requirement, it should specify this to the requested Member.

7 Postponement or Refusal of a Request

7.1 A requested Member may postpone or refuse part or all of a request to provide information, and shall inform the requesting Member of the reasons for doing so, where:

(a) it would be contrary to the public interest as reflected in the domestic law and legal system of the requested Member;

(b) its domestic law and legal system prevents the release of the information. In such a case it shall provide the requesting Member with a copy of the relevant, specific reference;

(c) the provision of the information would impede law enforcement or otherwise interfere with an on-going administrative or judicial investigation, prosecution or proceeding;

(d) the consent of the importer or exporter is required by its domestic law and legal system that govern the collection, protection, use, disclosure, retention, and disposal of confidential information or personal data and that consent is not given; or

(e) the request for information is received after the expiration of the legal requirement of the requested Member for the retention of documents.

7.2 In the circumstances of paragraphs 4.2, 5.2, or 6.2, execution of such a request shall be at the discretion of the requested Member.

8 Reciprocity

If the requesting Member is of the opinion that it would be unable to comply with a similar request if it was made by the requested Member, or if it has not yet implemented this Article, it shall state that fact in its request. Execution of such a request shall be at the discretion of the requested Member.

9 Administrative Burden

9.1 The requesting Member shall take into account the associated resource and cost implications for the requested Member in responding to requests for information. The requesting Member shall consider the proportionality between its fiscal interest in pursuing its request and the efforts to be made by the requested Member in providing the information.

9.2 If a requested Member receives an unmanageable number of requests for information or a request for information of unmanageable scope from one or more requesting Member(s) and is unable to meet such requests within a reasonable time, it may request one or more of the requesting Member(s) to prioritize with a view to agreeing on a practical limit within its resource constraints. In the absence of a mutually-agreed approach, the execution of such requests shall be at the discretion of the requested Member based on the results of its own prioritization.

10 Limitations

A requested Member shall not be required to:

(a) modify the format of its import or export declarations or procedures;

(b) call for documents other than those submitted with the import or export declaration as specified in subparagraph 6.1(c);

(c) initiate enquiries to obtain the information;

(d) modify the period of retention of such information;

(e) introduce paper documentation where electronic format has already been introduced;

(f) translate the information;

(g) verify the accuracy of the information; or

(h) provide information that would prejudice the legitimate commercial interests of particular enterprises, public or private.

11 Unauthorized Use or Disclosure

11.1 In the event of any breach of the conditions of use or disclosure of information exchanged under this Article, the requesting Member that received the information shall promptly communicate the details of such unauthorized use or disclosure to the requested Member that provided the information and:

(a) take necessary measures to remedy the breach;

(b) take necessary measures to prevent any future breach; and

(c) notify the requested Member of the measures taken under subparagraphs (a) and (b).

11.2 The requested Member may suspend its obligations to the requesting Member under this Article until the measures set out in paragraph 11.1 have been taken.

12 Bilateral and Regional Agreements

12.1 Nothing in this Article shall prevent a Member from entering into or maintaining a bilateral, plurilateral, or regional agreement for sharing or exchange of customs information and data, including on a secure and rapid basis such as on an automatic basis or in advance of the arrival of the consignment.

12.2 Nothing in this Article shall be construed as altering or affecting a Member's rights or obligations under such bilateral, plurilateral, or regional agreements, or as governing the exchange of customs information and data under such other agreements.

SECTION II

SPECIAL AND DIFFERENTIAL TREATMENT PROVISIONS FOR DEVELOPING COUNTRY MEMBERS AND LEAST-DEVELOPED COUNTRY MEMBERS

ARTICLE 13: GENERAL PRINCIPLES

1. The provisions contained in Articles 1 to 12 of this Agreement shall be implemented by developing and least-developed country Members in accordance with this Section, which is based on the modalities agreed in Annex D of the July 2004 Framework Agreement (WT/L/579) and in paragraph 33 of and Annex E to the Hong Kong Ministerial Declaration (WT/MIN(05)/DEC).

2. Assistance and support for capacity building[16] should be provided to help developing and least-developed country Members implement the provisions of this Agreement, in accordance with their nature and scope. The extent and the timing of implementation of the provisions of this Agreement shall be related to the implementation capacities of developing and least-developed country Members. Where a developing or least-developed country Member continues to lack the necessary capacity, implementation of the provision(s) concerned will not be required until implementation capacity has been acquired.

3. Least-developed country Members will only be required to undertake commitments to the extent consistent with their individual development, financial and trade needs or their administrative and institutional capabilities.

4. These principles shall be applied through the provisions set out in Section II.

ARTICLE 14: CATEGORIES OF PROVISIONS

1. There are three categories of provisions:

   (a) Category A contains provisions that a developing country Member or a least-developed country Member designates for implementation upon entry into force of this Agreement, or in the case of a least-developed country Member within one year after entry into force, as provided in Article 15.

   (b) Category B contains provisions that a developing country Member or a least-developed country Member designates for implementation on a date after a transitional period of time following the entry into force of this Agreement, as provided in Article 16.

   (c) Category C contains provisions that a developing country Member or a least-developed country Member designates for implementation on a date after a transitional period of time following the entry into force of this Agreement and requiring the acquisition of implementation capacity through the provision of assistance and support for capacity building, as provided for in Article 16.

[16] For the purposes of this Agreement, "assistance and support for capacity building" may take the form of technical, financial, or any other mutually agreed form of assistance provided.

2. Each developing country and least-developed country Member shall self-designate, on an individual basis, the provisions it is including under each of the Categories A, B and C.

ARTICLE 15: NOTIFICATION AND IMPLEMENTATION OF CATEGORY A

1. Upon entry into force of this Agreement, each developing country Member shall implement its Category A commitments. Those commitments designated under Category A will thereby be made an integral part of this Agreement.

2. A least-developed country Member may notify the Committee of the provisions it has designated in Category A for up to one year after entry into force of this Agreement. Each least-developed country Member's commitments designated under Category A will thereby be made an integral part of this Agreement.

ARTICLE 16: NOTIFICATION OF DEFINITIVE DATES FOR IMPLEMENTATION OF CATEGORY B AND CATEGORY C

1. With respect to the provisions that a developing country Member has not designated in Category A, the Member may delay implementation in accordance with the process set out in this Article.

Developing Country Member Category B

(a) Upon entry into force of this Agreement, each developing country Member shall notify the Committee of the provisions that it has designated in Category B and their corresponding indicative dates for implementation.[17]

(b) No later than one year after entry into force of this Agreement, each developing country Member shall notify the Committee of its definitive dates for implementation of the provisions it has designated in Category B. If a developing country Member, before this deadline, believes it requires additional time to notify its definitive dates, the Member may request that the Committee extend the period sufficient to notify its dates.

Developing Country Member Category C

(c) Upon entry into force of this Agreement, each developing country Member shall notify the Committee of the provisions that it has designated in Category C and their corresponding indicative dates for implementation. For transparency purposes, notifications submitted shall include information on the assistance and support for capacity building that the Member requires in order to implement.[18]

(d) Within one year after entry into force of this Agreement, developing country Members and relevant donor Members, taking into account any existing arrangements already in place, notifications pursuant to paragraph 1 of Article 22 and information submitted pursuant to subparagraph (c) above, shall provide information to the Committee on the arrangements maintained or entered into that are necessary to provide assistance and support for capacity building to enable implementation of Category C.[19] The participating developing country Member shall promptly inform the Committee of such arrangements. The Committee shall also invite non-Member donors to provide information on existing or concluded arrangements.

---

[17] Notifications submitted may also include such further information as the notifying Member deems appropriate. Members are encouraged to provide information on the domestic agency or entity responsible for implementation.

[18] Members may also include information on national trade facilitation implementation plans or projects, the domestic agency or entity responsible for implementation, and the donors with which the Member may have an arrangement in place to provide assistance.

[19] Such arrangements will be on mutually agreed terms, either bilaterally or through appropriate international organizations, consistent with paragraph 3 of Article 21.

(e) Within 18 months from the date of the provision of the information stipulated in subparagraph (d), donor Members and respective developing country Members shall inform the Committee of the progress in the provision of assistance and support for capacity building. Each developing country Member shall, at the same time, notify its list of definitive dates for implementation.

2. With respect to those provisions that a least-developed country Member has not designated under Category A, least-developed country Members may delay implementation in accordance with the process set forth in this Article.

Least-Developed Country Member Category B

(a) No later than one year after entry into force of this Agreement, a least-developed country Member shall notify the Committee of its Category B provisions and may notify their corresponding indicative dates for implementation of these provisions, taking into account maximum flexibilities for least-developed country Members.

(b) No later than two years after the notification date stipulated under subparagraph (a) above, each least-developed country Member shall notify the Committee to confirm designations of provisions and notify its dates for implementation. If a least-developed country Member, before this deadline, believes it requires additional time to notify its definitive dates, the Member may request that the Committee extend the period sufficiently to notify its dates.

Least-Developed Country Member Category C

(c) For transparency purposes and to facilitate arrangements with donors, one year after entry into force of this Agreement, each least-developed country Member shall notify the Committee of the provisions it has designated in Category C, taking into account maximum flexibilities for least-developed country Members.

(d) One year after the date stipulated in subparagraph (c) above, least-developed country Members shall notify information on assistance and support for capacity building that the Member requires in order to implement.[20]

(e) No later than two years after the notification under subparagraph (d) above, least-developed country Members and relevant donor Members, taking into account information submitted pursuant to subparagraph (d) above, shall provide information to the Committee on the arrangements maintained or entered into that are necessary to provide assistance and support for capacity building to enable implementation of Category C.[21] The participating least-developed country Member shall promptly inform the Committee of such arrangements. The least-developed country Member shall, at the same time, notify indicative dates for implementation of corresponding Category C commitments covered by the assistance and support arrangements. The Committee shall also invite non-Member donors to provide information on existing and concluded arrangements.

(f) No later than 18 months from the date of the provision of the information stipulated in subparagraph (e), relevant donor Members and respective least-developed country Members shall inform the Committee of the progress in the provision of assistance and support for capacity building. Each least-developed country Member shall, at the same time, notify the Committee of its list of definitive dates for implementation.

3. Developing country Members and least-developed country Members experiencing difficulties in submitting definitive dates for implementation within the deadlines set out in paragraphs 1 and 2 because of the lack of donor support or lack of progress in the provision of assistance and

[20] Members may also include information on national trade facilitation implementation plans or projects, the domestic agency or entity responsible for implementation, and the donors with which the Member may have an arrangement in place to provide assistance.

[21] Such arrangements will be on mutually agreed terms, either bilaterally or through appropriate international organizations, consistent with paragraph 3 of Article 21.

support for capacity building should notify the Committee as early as possible prior to the expiration of those deadlines. Members agree to cooperate to assist in addressing such difficulties, taking into account the particular circumstances and special problems facing the Member concerned. The Committee shall, as appropriate, take action to address the difficulties including, where necessary, by extending the deadlines for the Member concerned to notify its definitive dates.

4. Three months before the deadline stipulated in subparagraphs 1(b) or (e), or in the case of a least-developed country Member, subparagraphs 2(b) or (f), the Secretariat shall remind a Member if that Member has not notified a definitive date for implementation of provisions that it has designated in Category B or C. If the Member does not invoke paragraph 3, or in the case of a developing country Member subparagraph 1(b), or in the case of a least-developed country Member subparagraph 2(b), to extend the deadline and still does not notify a definitive date for implementation, the Member shall implement the provisions within one year after the deadline stipulated in subparagraphs 1(b) or (e), or in the case of a least-developed country Member, subparagraphs 2(b) or (f), or extended by paragraph 3.

5. No later than 60 days after the dates for notification of definitive dates for implementation of Category B and Category C provisions in accordance with paragraphs 1, 2, or 3, the Committee shall take note of the annexes containing each Member's definitive dates for implementation of Category B and Category C provisions, including any dates set under paragraph 4, thereby making these annexes an integral part of this Agreement.

ARTICLE 17: EARLY WARNING MECHANISM: EXTENSION OF IMPLEMENTATION DATES FOR PROVISIONS IN CATEGORIES B AND C

1.

(a) A developing country Member or least-developed country Member that considers itself to be experiencing difficulty in implementing a provision that it has designated in Category B or Category C by the definitive date established under subparagraphs 1(b) or (e) of Article 16, or in the case of a least-developed country Member subparagraphs 2(b) or (f) of Article 16, should notify the Committee. Developing country Members shall notify the Committee no later than 120 days before the expiration of the implementation date. Least-developed country Members shall notify the Committee no later than 90 days before such date.

(b) The notification to the Committee shall indicate the new date by which the developing country Member or least-developed country Member expects to be able to implement the provision concerned. The notification shall also indicate the reasons for the expected delay in implementation. Such reasons may include the need for assistance and support for capacity building not earlier anticipated or additional assistance and support to help build capacity.

2. Where a developing country Member's request for additional time for implementation does not exceed 18 months or a least-developed country Member's request for additional time does not exceed 3 years, the requesting Member is entitled to such additional time without any further action by the Committee.

3. Where a developing country or least-developed country Member considers that it requires a first extension longer than that provided for in paragraph 2 or a second or any subsequent extension, it shall submit to the Committee a request for an extension containing the information described in subparagraph 1(b) no later than 120 days in respect of a developing country Member and 90 days in respect of a least-developed country Member before the expiration of the original definitive implementation date or that date as subsequently extended.

4. The Committee shall give sympathetic consideration to granting requests for extension taking into account the specific circumstances of the Member submitting the request. These circumstances may include difficulties and delays in obtaining assistance and support for capacity building.

ARTICLE 18: IMPLEMENTATION OF CATEGORY B AND CATEGORY C

1. In accordance with paragraph 2 of Article 13, if a developing country Member or a least-developed country Member, having fulfilled the procedures set forth in paragraphs 1 or 2 of Article 16 and in Article 17, and where an extension requested has not been granted or where the developing country Member or least-developed country Member otherwise experiences unforeseen circumstances that prevent an extension being granted under Article 17, self-assesses that its capacity to implement a provision under Category C continues to be lacking, that Member shall notify the Committee of its inability to implement the relevant provision.

2. The Committee shall establish an Expert Group immediately, and in any case no later than 60 days after the Committee receives the notification from the relevant developing country Member or least-developed country Member. The Expert Group will examine the issue and make a recommendation to the Committee within 120 days of its composition.

3. The Expert Group shall be composed of five independent persons that are highly qualified in the fields of trade facilitation and assistance and support for capacity building. The composition of the Expert Group shall ensure balance between nationals from developing and developed country Members. Where a least-developed country Member is involved, the Expert Group shall include at least one national from a least-developed country Member. If the Committee cannot agree on the composition of the Expert Group within 20 days of its establishment, the Director-General, in consultation with the chair of the Committee, shall determine the composition of the Expert Group in accordance with the terms of this paragraph.

4. The Expert Group shall consider the Member's self-assessment of lack of capacity and shall make a recommendation to the Committee. When considering the Expert Group's recommendation concerning a least-developed country Member, the Committee shall, as appropriate, take action that will facilitate the acquisition of sustainable implementation capacity.

5. The Member shall not be subject to proceedings under the Dispute Settlement Understanding on this issue from the time the developing country Member notifies the Committee of its inability to implement the relevant provision until the first meeting of the Committee after it receives the recommendation of the Expert Group. At that meeting, the Committee shall consider the recommendation of the Expert Group. For a least-developed country Member, the proceedings under the Dispute Settlement Understanding shall not apply to the respective provision from the date of notification to the Committee of its inability to implement the provision until the Committee makes a decision on the issue, or within 24 months after the date of the first Committee meeting set out above, whichever is earlier.

6. Where a least-developed country Member loses its ability to implement a Category C commitment, it may inform the Committee and follow the procedures set out in this Article.

ARTICLE 19: SHIFTING BETWEEN CATEGORIES B AND C

1. Developing country Members and least-developed country Members who have notified provisions under Categories B and C may shift provisions between such categories through the submission of a notification to the Committee. Where a Member proposes to shift a provision from Category B to Category C, the Member shall provide information on the assistance and support required to build capacity.

2. In the event that additional time is required to implement a provision shifted from Category B to Category C, the Member may:

(a) use the provisions of Article 17, including the opportunity for an automatic extension; or

(b) request an examination by the Committee of the Member's request for extra time to implement the provision and, if necessary, for assistance and support for capacity building, including the possibility of a review and recommendation by the Expert Group under Article 18; or

(c) in the case of a least-developed country Member, any new implementation date of more than four years after the original date notified under Category B shall require approval by the Committee. In addition, a least-developed country Member shall continue to have recourse to Article 17. It is understood that assistance and support for capacity building is required for a least-developed country Member so shifting.

ARTICLE 20: GRACE PERIOD FOR THE APPLICATION OF THE UNDERSTANDING ON RULES AND PROCEDURES GOVERNING THE SETTLEMENT OF DISPUTES

1. For a period of two years after entry into force of this Agreement, the provisions of Articles XXII and XXIII of GATT 1994 as elaborated and applied by the Understanding on Rules and Procedures Governing the Settlement of Disputes shall not apply to the settlement of disputes against a developing country Member concerning any provision that the Member has designated in Category A.

2. For a period of six years after entry into force of this Agreement, the provisions of Articles XXII and XXIII of GATT 1994 as elaborated and applied by the Understanding on Rules and Procedures Governing the Settlement of Disputes shall not apply to the settlement of disputes against a least-developed country Member concerning any provision that the Member has designated in Category A.

3. For a period of eight years after implementation of a provision under Category B or C by a least-developed country Member, the provisions of Articles XXII and XXIII of GATT 1994 as elaborated and applied by the Understanding on Rules and Procedures Governing the Settlement of Disputes shall not apply to the settlement of disputes against that least-developed country Member concerning that provision.

4. Notwithstanding the grace period for the application of the Understanding on Rules and Procedures Governing the Settlement of Disputes, before making a request for consultations pursuant to Articles XXII or XXIII of GATT 1994, and at all stages of dispute settlement procedures with regard to a measure of a least-developed country Member, a Member shall give particular consideration to the special situation of least-developed country Members. In this regard, Members shall exercise due restraint in raising matters under the Understanding on Rules and Procedures Governing the Settlement of Disputes involving least-developed country Members.

5. Each Member shall, upon request, during the grace period allowed under this Article, provide adequate opportunity to other Members for discussion with respect to any issue relating to the implementation of this Agreement.

ARTICLE 21: PROVISION OF ASSISTANCE AND SUPPORT FOR CAPACITY BUILDING

1. Donor Members agree to facilitate the provision of assistance and support for capacity building to developing country and least-developed country Members on mutually agreed terms either bilaterally or through the appropriate international organizations. The objective is to assist developing country and least-developed country Members to implement the provisions of Section I of this Agreement.

2. Given the special needs of least-developed country Members, targeted assistance and support should be provided to the least-developed country Members so as to help them build sustainable capacity to implement their commitments. Through the relevant development cooperation mechanisms and consistent with the principles of technical assistance and support for capacity building as referred to in paragraph 3, development partners shall endeavour to provide assistance and support for capacity building in this area in a way that does not compromise existing development priorities.

3. Members shall endeavour to apply the following principles for providing assistance and support for capacity building with regard to the implementation of this Agreement:

(a) take account of the overall developmental framework of recipient countries and regions and, where relevant and appropriate, ongoing reform and technical assistance programs;

(b) include, where relevant and appropriate, activities to address regional and sub-regional challenges and promote regional and sub-regional integration;

(c) ensure that ongoing trade facilitation reform activities of the private sector are factored into assistance activities;

(d) promote coordination between and among Members and other relevant institutions, including regional economic communities, to ensure maximum effectiveness of and results from this assistance. To this end:

(i) coordination, primarily in the country or region where the assistance is to be provided, between partner Members and donors and among bilateral and multilateral donors should aim to avoid overlap and duplication in assistance programs and inconsistencies in reform activities through close coordination of technical assistance and capacity building interventions;

(ii) for least-developed country Members, the Enhanced Integrated Framework for trade-related assistance for the least-developed countries should be a part of this coordination process; and

(iii) Members should also promote internal coordination between their trade and development officials, both in capitals and in Geneva, in the implementation of this Agreement and technical assistance.

(e) encourage use of existing in-country and regional coordination structures such as roundtables and consultative groups to coordinate and monitor implementation activities; and

(f) encourage developing country Members to provide capacity building to other developing and least-developed country Members and consider supporting such activities, where possible.

4. The Committee shall hold at least one dedicated session per year to:

(a) discuss any problems regarding implementation of provisions or sub-parts of provisions of this Agreement;

(b) review progress in the provision of assistance and support for capacity building to support the implementation of the Agreement, including any developing or least-developed country Members not receiving adequate assistance and support for capacity building;

(c) share experiences and information on ongoing assistance and support for capacity building and implementation programs, including challenges and successes;

(d) review donor notifications as set forth in Article 22; and

(e) review the operation of paragraph 2.

ARTICLE 22: INFORMATION ON ASSISTANCE AND SUPPORT FOR CAPACITY BUILDING TO BE SUBMITTED TO THE COMMITTEE

1. To provide transparency to developing country Members and least-developed country Members on the provision of assistance and support for capacity building for implementation of Section I, each donor Member assisting developing country Members and least-developed country Members with the implementation of this Agreement shall submit to the Committee, at entry into force of this Agreement and annually thereafter, the following information on its assistance and

support for capacity building that was disbursed in the preceding 12 months and, where available, that is committed in the next 12 months[22]:

(a) a description of the assistance and support for capacity building;

(b) the status and amount committed/disbursed;

(c) procedures for disbursement of the assistance and support;

(d) the beneficiary Member or, where necessary, the region; and

(e) the implementing agency in the Member providing assistance and support.

The information shall be provided in the format specified in Annex 1. In the case of Organisation for Economic Co-operation and Development (referred to in this Agreement as the "OECD") Members, the information submitted can be based on relevant information from the OECD Creditor Reporting System. Developing country Members declaring themselves in a position to provide assistance and support for capacity building are encouraged to provide the information above.

2. Donor Members assisting developing country Members and least-developed country Members shall submit to the Committee:

(a) contact points of their agencies responsible for providing assistance and support for capacity building related to the implementation of Section I of this Agreement including, where practicable, information on such contact points within the country or region where the assistance and support is to be provided; and

(b) information on the process and mechanisms for requesting assistance and support for capacity building.

Developing country Members declaring themselves in a position to provide assistance and support are encouraged to provide the information above.

3. Developing country Members and least-developed country Members intending to avail themselves of trade facilitation-related assistance and support for capacity building shall submit to the Committee information on contact point(s) of the office(s) responsible for coordinating and prioritizing such assistance and support.

4. Members may provide the information referred to in paragraphs 2 and 3 through internet references and shall update the information as necessary. The Secretariat shall make all such information publicly available.

5. The Committee shall invite relevant international and regional organizations (such as the International Monetary Fund, the OECD, the United Nations Conference on Trade and Development, the WCO, United Nations Regional Commissions, the World Bank, or their subsidiary bodies, and regional development banks) and other agencies of cooperation to provide information referred to in paragraphs 1, 2, and 4.

[22] The information provided will reflect the demand driven nature of the provision of assistance and support for capacity building.

SECTION III

INSTITUTIONAL ARRANGEMENTS AND FINAL PROVISIONS

ARTICLE 23: INSTITUTIONAL ARRANGEMENTS

1 Committee on Trade Facilitation

1.1 A Committee on Trade Facilitation is hereby established.

1.2 The Committee shall be open for participation by all Members and shall elect its own Chairperson. The Committee shall meet as needed and envisaged by the relevant provisions of this Agreement, but no less than once a year, for the purpose of affording Members the opportunity to consult on any matters related to the operation of this Agreement or the furtherance of its objectives. The Committee shall carry out such responsibilities as assigned to it under this Agreement or by the Members. The Committee shall establish its own rules of procedure.

1.3 The Committee may establish such subsidiary bodies as may be required. All such bodies shall report to the Committee.

1.4 The Committee shall develop procedures for the sharing by Members of relevant information and best practices as appropriate.

1.5 The Committee shall maintain close contact with other international organizations in the field of trade facilitation, such as the WCO, with the objective of securing the best available advice for the implementation and administration of this Agreement and in order to ensure that unnecessary duplication of effort is avoided. To this end, the Committee may invite representatives of such organizations or their subsidiary bodies to:

(a) attend meetings of the Committee; and

(b) discuss specific matters related to the implementation of this Agreement.

1.6 The Committee shall review the operation and implementation of this Agreement four years from its entry into force, and periodically thereafter.

1.7 Members are encouraged to raise before the Committee questions relating to issues on the implementation and application of this Agreement.

1.8 The Committee shall encourage and facilitate ad hoc discussions among Members on specific issues under this Agreement with a view to reaching a mutually satisfactory solution promptly.

2 National Committee on Trade Facilitation

Each Member shall establish and/or maintain a national committee on trade facilitation or designate an existing mechanism to facilitate both domestic coordination and implementation of the provisions of this Agreement.

ARTICLE 24: FINAL PROVISIONS

1. For the purpose of this Agreement, the term "Member" is deemed to include the competent authority of that Member.

2. All provisions of this Agreement are binding on all Members.

3. Members shall implement this Agreement from the date of its entry into force. Developing country Members and least-developed country Members that choose to use the provisions of Section II shall implement this Agreement in accordance with Section II.

4. A Member which accepts this Agreement after its entry into force shall implement its Category B and C commitments counting the relevant periods from the date this Agreement enters into force.

5. Members of a customs union or a regional economic arrangement may adopt regional approaches to assist in the implementation of their obligations under this Agreement including through the establishment and use of regional bodies.

6. Notwithstanding the general interpretative note to Annex 1A to the Marrakesh Agreement Establishing the World Trade Organization, nothing in this Agreement shall be construed as diminishing the obligations of Members under the GATT 1994. In addition, nothing in this Agreement shall be construed as diminishing the rights and obligations of Members under the Agreement on Technical Barriers to Trade and the Agreement on the Application of Sanitary and Phytosanitary Measures.

7. All exceptions and exemptions[23] under the GATT 1994 shall apply to the provisions of this Agreement. Waivers applicable to the GATT 1994 or any part thereof, granted according to Article IX:3 and Article IX:4 of the Marrakesh Agreement Establishing the World Trade Organization and any amendments thereto as of the date of entry into force of this Agreement, shall apply to the provisions of this Agreement.

8. The provisions of Articles XXII and XXIII of GATT 1994 as elaborated and applied by the Dispute Settlement Understanding shall apply to consultations and the settlement of disputes under this Agreement, except as otherwise specifically provided for in this Agreement.

9. Reservations may not be entered in respect of any of the provisions of this Agreement without the consent of the other Members.

10. The Category A commitments of developing country Members and least-developed country Members annexed to this Agreement in accordance with paragraphs 1 and 2 of Article 15 shall constitute an integral part of this Agreement.

11. The Category B and C commitments of developing country Members and least-developed country Members taken note of by the Committee and annexed to this Agreement pursuant to paragraph 5 of Article 16 shall constitute an integral part of this Agreement.

---

[23] This includes Articles V:7 and X:1 of the GATT 1994 and the Ad note to Article VIII of the GATT 1994.

ANNEX 1: FORMAT FOR NOTIFICATION UNDER PARAGRAPH 1 OF ARTICLE 22

Donor Member:
Period covered by the notification:

	Description of the technical and financial assistance and capacity building resources	Status and amount committed/disbursed	Beneficiary country/ Region (where necessary)	The implementing agency in the Member providing assistance	Procedures for disbursement of the assistance